



Rettelsesblad

Natura 2000-plan nr. 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

J.nr. NST-422-573

Ref. Naturstyrelsen Aalborg

Dato 13. feb. 2012

Rettelsesblad til Natura 2000-planer, hvor beregning af naturtypernes tilstand er justeret

I forbindelse med nykodning af tilstandssystemerne for naturtyper til brug for visning på Danmarks Miljøportal har Bioscience, Århus Universitet opdaget fejl i deres hidtidige beregninger af især skovtilstanden og naturtilstanden for heder og klitter.

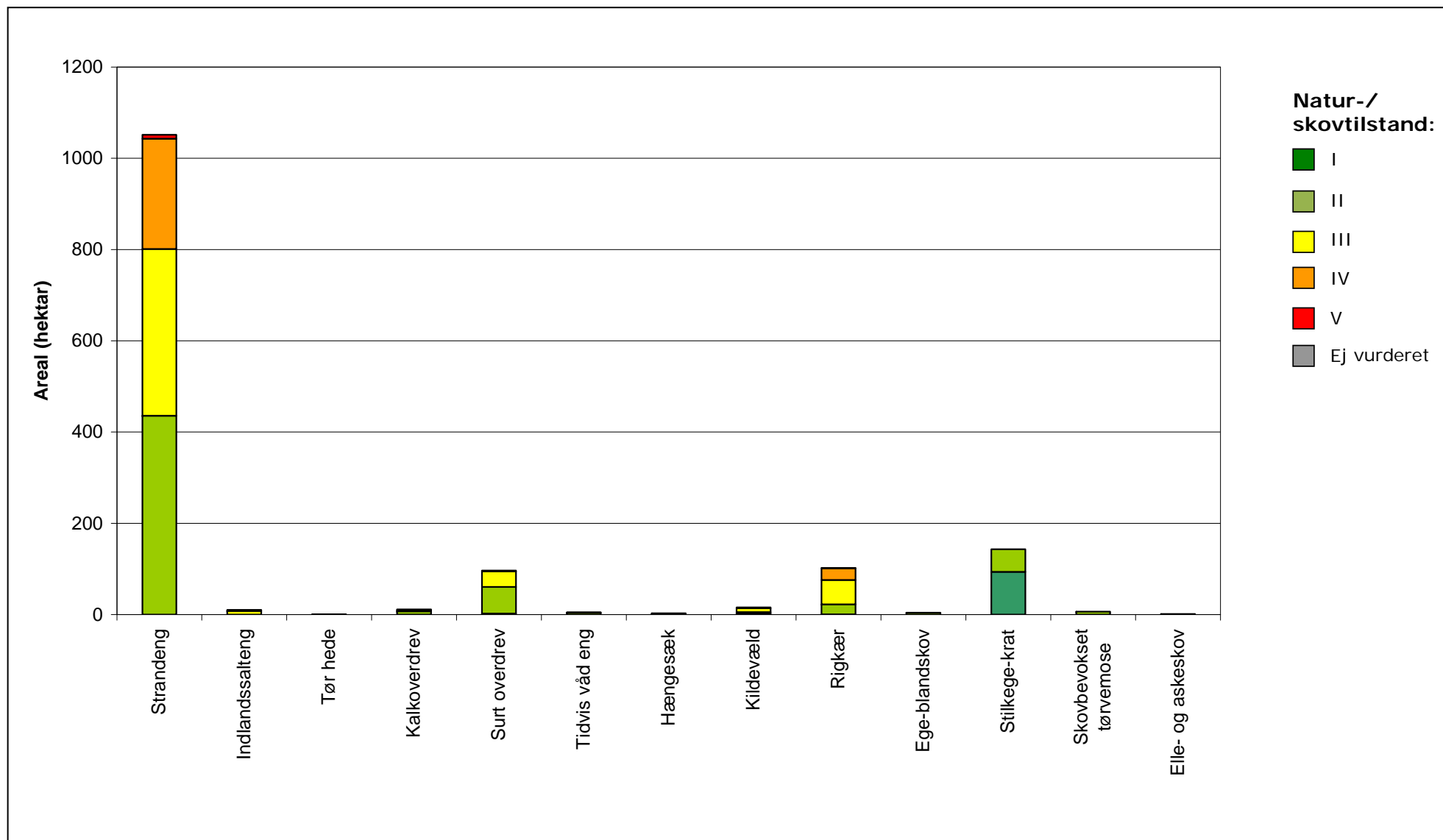
Fejlene skyldes flere forhold, men særligt at de såkaldte 'problemarter' ikke har indgået korrekt i beregningen, hvorfor artsindexet i skovtilstands-beregningen i flere tilfælde nedgraderes. Samtidig viser det sig, at hydrologi-parameteren i visse situationer uretmæssigt har talt negativt med, hvilket betyder, at strukturindekset i skovtilstands-beregningen i en række tilfælde skal opgraderes.

En nyberegning af skovtilstanden medfører ændringer i tilstandsklassen for op mod 10 % af de ca. 5.500 registreringer. For knap 200 af registreringerne betyder det en ændring fra ugunstig til gunstig skovtilstand eller omvendt. Der er fundet tilsvarende fejl i artsindexet for enkelte lysåbne naturarealer, således at ca. 150 registreringer ud af ca. 10.000 ændrer tilstand.

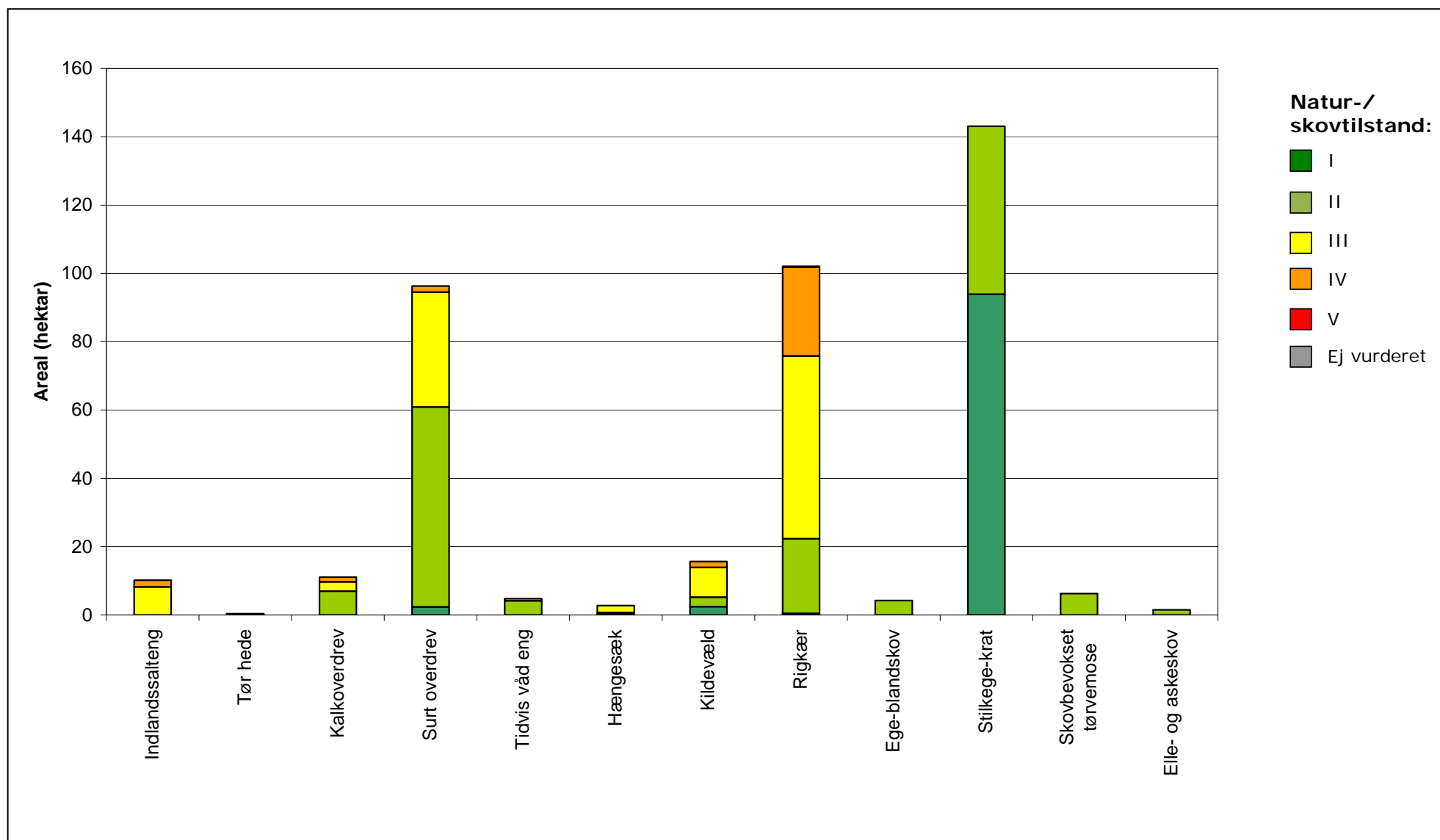
Når Danmarks Miljøportal primo februar gør en opdateret version af naturtilstandsberegneren offentlig tilgængelig, vil de nævnte korrektioner være indarbejdet.

Korrektionen medfører ikke ændringer i målsætning og indsatsprogram i Natura 2000-planen, idet målsætningen er langsigtet, og indsatsprogrammet bygger på faktuelle forhold på arealerne og ikke den beregnede skov/naturtilstand. Fejlrettelsen betyder dog, at Natura2000 planens beskrivelse af naturtypernes tilstand, og søjlerne i planernes figur 4 kan være ukorrekte. Den rettede tekst og figur 4 til plan for Natura 2000-område nr 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal:

”Ny figur 4



Figur 4. Natur-/skovtilstand for de af Natura 2000-områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet.



Figur 4. Natur-/skovtilstand for de af Natura 2000-områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet – uden strandeng.

Som det fremgår af figur 4, udgør strandene mere end 75 % af de tilstandsvurderede, terrestriske naturtyper i dette område. På over halvdelen af strandene, er naturtilstanden vurderet ugunstig.

Store dele af de øvrige lysåbne naturtyper har ugunstig naturtilstand, og bagvedliggende data viser, at de ofte har dårligere strukturindeks end artsindeks, primært pga. dårlige hydrologiske forhold og tilgroning med græsser og høje urter. Det viser, at der er potentiale for at hæve naturtilstanden via målrettet pleje, da artspuljen er til stede.

For skovnaturtyperne har alle arealer gunstig skovtilstand. For stilkegekrat er omkring $\frac{2}{3}$ af arealet i skovtilstandsklasse I.”

Bilag 2 - Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler



Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1013 Kildevældsvindelsnegl

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1065 Hedepletvinge

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet Hedepleje Etablering på §3-arealer
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet Hedepleje
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1095 Havlampret

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grønnskæring Reduceret grønnskæring Selektiv grønnskæring
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Spærringer i vandløb	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Arealreduktion/ fragmentering	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Arealreduktion/ fragmentering	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Vandindvinding af overfladevand	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
For få egnede gyde- og levesteder	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1095 Havlampret

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
For få egnede gyde- og levesteder	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ændret vedligeholdelse af vandløb Genslyngning af vandløb
Fiskeri med stående redskaber	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen:

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1096 Bæklampret

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Arealreduktion/ fragmentering	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Arealreduktion/ fragmentering	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
For få egnede gyde- og levesteder	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb Genslyngning af vandløb
For få egnede gyde- og levesteder	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Vandindvinding af overfladevand	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grødeskæring Reduceret grødeskæring Selektiv grødeskæring

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1096 Bæklampret

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Spærringer i vandløb	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Fjernelse af spærringer

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1099 Flodlampret

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Arealreduktion/ fragmentering	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer
Arealreduktion/ fragmentering	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
For få egnede gyde- og levesteder	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb Genslyngning af vandløb
For få egnede gyde- og levesteder	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Vandindvinding af overfladevand	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grødeskæring Reduceret grødeskæring Selektiv grødeskæring

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1099 Flodlampret

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ændret vedligeholdelse af vandløb
Fiskeri med stående redskaber	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen:

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Gældende lovgivning
Invasive arter	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Faglig udredning
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Tiltag via vandplanlægningen
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Tiltag via vandplanlægningen

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Invasive arter	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Faglig udredning
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Tiltag via vandplanlægningen
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Tiltag via vandplanlægningen

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1150 * Kystlaguner og strandsøer

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Randzoner
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1160 Større lavvandede bugter og vige

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Invasive arter	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Faglig udredning
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1170 Rev

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Invasive arter	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Faglig udredning
Miljøfarlige stoffer	Reduktion af miljøfarlige stoffer	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Fiskeri med slæbende redskaber ved bunden (bundtrawl)	Beskyttelse mod forstyrrelser	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning af fiskeri Gældende lovgivning

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1220 Flerårig vegetation på stenede strande

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1330 Strandenge

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Tiltag via vandplanlægningen
Invasive arter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Bekæmpelse af invasive arter

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1340 * Indlandssaltenge

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Afgræsning
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Afskæring af dræn og grøfter
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Etablering på §3-arealer Afgæsning Afskæring af dræn og grøfter

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1355 Odder

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1365 Spættet sæl

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Tiltag via vandplanlægningen

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

1528 Gul stenbræk

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Afgræsning Høslet
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Afskæring af dræn og grøfter
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Rydning af vedplanter
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Afskæring af dræn og grøfter
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Etablering på §3-arealer

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransålbølger

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Gældende lovgivning

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Næringsstofbelastning	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Tiltag via vandplanlægningen

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

3160 Brunvandede søer og vandhuller

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

3260 Vandløb med vandplanter

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Sandvandring	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Belastning med organisk stof	Reduktion af tilledning af organisk stof	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Begrænsning el. ophør af drift
Vandløbsoprensning	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ændret vedligeholdelse af vandløb
Grødeskæring i vandløb	Miljøvenlig vandløbspleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ophør med grødeskæring Reduceret grødeskæring Selektiv grødeskæring
Spærringer i vandløb	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Fjernelse af spærringer

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Hedepleje
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Invasive arter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Bekæmpelse af invasive arter
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afgræsning
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Invasive arter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Bekæmpelse af invasive arter
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afgræsning
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Invasive arter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Bekæmpelse af invasive arter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Grøftning og dræning	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7140 Hængesæk og andre kærsmfund
dannet flydende i vand

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Afskæring af dræn og grøfter
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Gældende lovgivning
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Rydning af vedplanter
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Etablering på §3-arealer

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt
(hårdt) vand

Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

7230 Riggær

Bevaringsprognose:

Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Arealreduktion/ fragmentering	Udvidelse af naturarealet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Etablering på §3-arealer Afgræsning
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet
Tilgroning med vedplanter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Rydning af vedplanter
Invasive arter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Bekæmpelse af invasive arter
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning
Næringsbelastning fra dyrkede arealer	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

Ugunstig

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Gældende lovgivning

Habitatområde: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Ugunstig

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Utilstrækkelig beskyttelse	Beskyttelse af utilstrækkeligt beskyttede arealer	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Skovnaturtypebevarende drift/pleje
Atmosfærisk N-deposition	Reduktion af næringstilførsel	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Gældende lovgivning

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Skestork

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Naturforvaltning
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Naturpleje

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Knopsvane

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Sangsvane

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Pibesvane

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel: **Indsats:** **Sigtelinje**
1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Kortnæbbet gås

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel: **Indsats:** **Sigtelinje**
1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Grågå

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel: **Indsats:** **Sigtelinje**
1 2 3 4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Lysbuget knortegås

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Pibeand

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Krikand

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Taffeland

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hvinand

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Toppet skallesluger

Ukendt

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Blå kærhøg

Bevaringsprognose:

Ukendt

Langsigtet mål:

Bevaring eller genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Hedehøg

Bevaringsprognose:

Vurderet Ugunstig

Langsigtet mål:

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Blishøne

Bevaringsprognose:

Vurderet Gunstig

Langsigtet mål:

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje			
		1	2	3	4

Ingen kendte trusler

Ingen Indsats i 1. planperiode

Mulige virkemidler til truslen:

Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Klyde

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Prædation	Afhjælpning af negative fysiske påvirkninger	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afskæring af dræn og grøfter
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Afgræsning Høslet

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Hjejle

Vurderet Gunstig

Bevaring af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				
		1	2	3	4	
Ingen kendte trusler	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Mulige virkemidler til truslen: Ingen indsats i 1. planperiode

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Almindelig ryle

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Afgræsning Høslet
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Afskæring af dræn og grøfter

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Brushane

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Afgræsning Høslet
Uhensigtsmæssig hydrologi	Forbedring af hydrologi	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Afskæring af dræn og grøfter

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Fjordterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Havterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Dværgterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Prædation	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Naturforvaltning
Invasive arter	Naturpleje	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Naturforvaltning

Natura 2000-område: 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fugleområde: 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

Udpegningsgrundlag:

Bevaringsprognose:

Langsigtet mål:

Splitterne

Vurderet Ugunstig

Genopretning af gunstig status

Trussel:	Indsats:	Sigtelinje				Mulige virkemidler til truslen:
		1	2	3	4	
Tilgroning med græs og høje urter	Naturpleje	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Naturpleje
Prædation	Ingen Indsats i 1. planperiode	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Ingen indsats i 1. planperiode

Høringsnotater for Natura 2000-planerne

NOTAT

vedrørende høringssvar til Natura 2000-plan 2010-2015 inkl miljørapport (SMV)

Forslag til Natura 2000-plan nr. 15.

Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Udkast til Natura 2000-plan var i offentlig høring den 4. oktober 2010. Høringsfristen udløb den 6. april 2011.

Høringsmateriale, høringssvar og høringsnotater kan ses på

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Natura2000/Natura_2000_planer/

og

<http://websag.mim.dk/HoeringVandOgNatur2010/WebSider/visalle.aspx>

Forslag til Natura 2000-plan er annonceret offentligt og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder (jf. miljømålsloven § 43 og bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplaner § 5).

Naturstyrelsen har modtaget i alt 1650 høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer, og dertil omkring 300 mere generelle høringssvar vedrørende vand- og naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet notat, der kan ses på www.nst.dk.

Til Natura 2000-plan nr. 15 er der modtaget i alt 16 høringssvar se bilag.

Svarene har især berørt følgende punkter:

1. *Trusler*
2. *Indsatsprogram*
3. *Vandløb*
4. *Manglende tilstandsvurdering af småsøer*
5. *Rødlistede arter og sjældne arter*
6. *Bilag II*
7. *Udpegningsgrundlaget*

Yderligere har høringssvarene berørt følgende emner, hvortil der henvises til det generelle høringsnotat (kan findes via ovenstående link):

8. *Kvælstof*
9. *Lovgrundlag*
10. *Indsatsprogram*
11. *Virkemidler herunder tilskudsordninger*
12. *Datagrundlag*

13. *Overvågning*
14. *Målsætning*
15. *Tilstandsvurdering og bevaringsstatus*
16. *Trusler – negative påvirkninger*
17. *Trusler herunder forstyrrelser*
18. *Datagrundlag*
19. *Udpegningsgrundlag og afgrænsning*
20. *Økonomi*
21. *Synergi med vandplaner*
22. *Målsætning*
23. *Andre naturbeskyttelsesinteresser*

I det følgende sammenfattes de væsentligste synspunkter til de ovenfor nævnte punkter 1-7. Kommentarer hertil er anført i kursiv.

Det skal bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar.

Bemærkninger til planforslaget

1. Trusler

Flere høringssvar anfører øget rekreativ brug af Limfjorden som en trussel for fuglene på udpegningsgrundlaget. Aalborg kommune anfører at forstyrrelser er en trussel for især ynglefuglene almindelige ryle, brushane, klyde og ternerne på udpegningsgrundlaget.

Desuden anfører DN og DOF tilgroning med gyvel og bjørneklo, mink, næringsstofbelastning, fiskeri, jagt og opstilling af vindmøller som trusler, der bør fremgå af planforslaget.

Dele af Natura 2000-område 15 er udpeget som vildtreservat og dermed omfattet af bestemmelser vedr. færdsel. Bestemmelserne vurderes, at tage de nødvendige hensyn til fuglene på udpegningsgrundlaget i forhold til forstyrrelser.

Gyvel, kæmpebjørneklo og mink er omtalt i afsnittet om trusler i planen.

For næringsstofbelastning, se generelt høringssnotat om kvælstof.

Opstilling af vindmøller mv. vil skulle konsekvensvurderes i forhold til naturplanen og lovgivning i øvrigt, og er ikke omfattet af Natura 2000-planen for området.

2. Indsatsprogrammet

DOF har følgende forslag til indsatsprogrammet: stop for tilførsel af næringsholdigt vand fra omkringliggende landbrugsmarker, udlæg af markerne omkring Ulvedybet indenfor Natura 2000 området til ekstensiv drift, hurtig indsats mod invasive arter.

Aalborg kommune efterlyser udvidelse af strandengsarealerne i første planperiode.

Der gøres en aktiv indsats mod invasive arter i første planperiode, jf. sigtelinie 1.5 i indsatsprogrammet. De øvrige konkrete forslag løftes via vandplanlægningen og frivillige tilskudsordninger.

Strandengsarealerne udvides på længere sigt, idet der målsættes for udvidelse af levesteder for truede ynglefugle på længere sigt. Strandenge er ikke en naturtype der er i fokus i første planperiode, jf. retningslinier for den statslige Natura 2000-planlægning.

3. Vandløb

Rebild kommune stiller spørgsmålstejn ved at bevaringsstatus/prognose er vurderet ugunstig for naturtypen vandløb med vandplanter, da Sønderup å i næsten hele sin udstrækning er et ureguleret naturvandløb. Kommunen finder, at Sønderup å i videst mulig udstrækning bør overlades til naturlig dynamik. Derudover bør Natura 2000-planen tydeliggøre hvorvidt og i givet fald på hvilken måde det er hensigtsmæssigt at vedligeholde Sønderup å.

Naturstyrelsen er enig i kommunens beskrivelse af Sønderup å. Vurderingen af gunstig bevaringsstatus/prognose dækker alle vandløb indenfor Natura 2000-området, og Naturstyrelsen fastholder derfor en samlet ugunstig prognose for naturtypen vandløb med vandplanter i område 15.

Vandløbsvedligeholdelse håndteres via vandplanlægningen, se endvidere generelt høringsnotat vedr. synergi med vandplanen (kan findes via ovenstående link).

4. Manglende tilstandsvurdering af småsøer

DN påpeger, at der mangler en tilstandsvurdering af småsøerne indenfor området.

Søerne er ikke tilstandsvurderet grundet manglende data.

5. Røddlistede arter og sjældne arter

DN anfører vigtigheden af at røddlistede og sjældne arter indgår i Natura 2000-planen.

Enkelte røddlistede og sjældne arter er nævnt i områdebeskrivelsen, hvor områdets naturværdier beskrives. Der planlægges i Natura 2000-planen alene for udpegningsgrundlaget, og fokus i planen ligger derfor på dette.

6. Bilag II

I forhold til Halkær sø ønsker Aalborg kommune bilag II ændret fra 'ingen tiltag i første planperiode' til 'tiltag via vandplanen', så målsætningen stemmer overens med søens forventede karakter.

Greenpeace påpeger uoverensstemmelse mellem plantekst og bilag II for lampretter.

DN har en række kommentarer til bilag II og forslag til virkemidler. For en række naturtyper kommenteres på, at der under truslen fragmentering er anført virkemidler som afgræsning og afskæring af dræn og grøfter.

Naturstyrelsen ændrer til 'tiltag via vandplanen' i bilag II.

Naturstyrelsen erkender, at der kan være fejl og vil rette dem i den endelige udgave af Natura 2000-planerne.

Ved udvidelse af arealet af en given naturtype (indsats for naturtype, der er fragmenteret), anføres forslag til plejetiltag i databasen for at sikre en plejeindsats på disse arealer.

7. Udpegningsgrundlaget

Muslingeerhvervet undrer sig over at habitatnaturtypen rev og havlampret er på udpegningsgrundlaget selv om de ikke er konstateret i området.

Henvisning til generelt høringsnotat om udpegningsgrundlag og datagrundlag (kan findes via ovenstående link).

Justeringer af forslag til Natura 2000-plan nr. 15

De fremkomne bemærkninger har ikke givet anledning til ændring af planforslaget, da de indkomne bemærkninger enten ikke vedrører udpegningsgrundlaget, er reguleret af anden lovgivning, allerede er indeholdt i planen eller er for konkrete til at være rummet af naturplanerne. Der er foretaget enkelte rettelser i bilag II.

Naturstyrelsens egne justeringer af forslag til Natura 2000-plan nr. 15

På baggrund af dialog i høringsperioden, og Naturstyrelsens egne overvejelser, er der foretaget justeringer af planteksten. Retningslinier om sikring af levesteder for arter er ændret, så artsspecifikke detaljer er udeladt. Desuden er der foretaget justeringer i prognoserne for nogle fuglearter, hvor prognosen for lysbuget knortegås, pibeand og toppet skallesluger er ændret fra ugunstig til ukendt.

Hverken ændringerne som følge af de indkomne bemærkninger, eller Naturstyrelsens egne justeringer giver anledning til fornyet høring af planforslaget.

Sammenfattende redegørelse for høring over miljørapport (SMV)

Parallelt med offentlig høring af planudkast til Natura 2000-plan for område nr 15 har SMV-redegørelse for planen været i offentlig høring i henhold til bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer §8.

Natura 2000-planens formål er at sikre eller genoprette bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der har dannet grundlag for udpegning af Natura 2000-område nr 15. SMV-rapporten viste ikke modstrid med andre miljøhensyn, og der er i den offentlige høring *ikke modtaget kommentarer til rapporten.*

Den offentlige høring har ikke givet anledning til ændring af Natura 2000-planen, se ovenfor. På baggrund af dialog i høringsperioden, og Naturstyrelsens egne overvejelser, er der foretaget justeringer af planteksten. Naturstyrelsens egne justeringer giver ikke anledning til fornyet høring af planforslaget.

Naturstyrelsen vil overvåge effekten af Natura 2000-planen gennem det nationale overvågningsprogram NOVANA,

http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/National_naturbeskyttelse/Overvaagning_af_vand_og_natur/, som følger udviklingen i naturtilstanden og arealudbredelse af de naturtyper og arter, som planlægningen omfatter. Desuden vil Naturstyrelsen i samarbejde med NaturErhvervsstyrelsen og Kommunernes Landsforening overvåge fremdriften i den forudsatte forvaltningsindsats.

Bilag: Afsendere af høringssvar til Natura 2000-område nr. 15:

- ID1366 – Danmarks Naturfredningsforening – Frederikshavn (DN)
- ID2067 – Limfjordsrådet
- ID3652 – Danmarks Fiskeriforening
- ID4023 – Greenpeace
- ID149 – Foreningen Muslingeerhvervet
- ID1991 – Jammerbugt Kommune
- ID2546 – WWF Verdensnaturfonden
- ID2500 – Aalborg Kommune
- ID3651 – Danmarks Jægerforbund
- ID1830 – Rebild Kommune
- ID1951 – Dansk Ornitologisk Forening, afd. For Nordjylland (DOF)
- ID3418 – AgriNord på vegne af Viderupgård
- ID2715 – Henrik Mørch
- ID3344 – Lars Olsen
- ID2765 – Nordjysk Landbrug
- ID2088 - Friluftsrådet Himmerland-Aalborg

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen

Miljørapport for Natura 2000-planen for område nr. N15, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Den enkelte naturplan skal ifølge lov nr. 1398 af 22. oktober 2007 om miljøvurderinger af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

a) Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af 1) en basisanalyse, 2) en målsætning af det enkelte område, 3) et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse. Der er udarbejdet en overordnet målsætning for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Indsatsprogrammet angiver både generelle og konkrete retningslinjer for den forvaltning, der skal implementeres i 1. planperiode (6 år og 12 år for fredskovspligtige arealer) startende fra 2010. Endelig er der en kort beskrivelse af sammenhæng til vandplanen og et oversigtsskema, der opsummerer Natura 2000-planen jf. naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Formål

Planens mål på sigt er skitseret nedenfor. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og starte en proces, der genopretter akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser. For området gælder følgende overordnede målsætning:

Det overordnede mål for Natura 2000-området er at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus.

Målet er, at områdets fjord- og kystnatur udgør et stort sammenhængende naturområde med fjorden, småøerne og strandengene som vidtstrakte og sammenhængende forekomster, der rummer velegnede yngle- og rasteområder eng-, hav og kystfugle samt sæler.

Områdets marine naturtyper sikres en god vandkvalitet og en rig bundflora og -fauna og disse sikres som levesteder for udpegningsgrundlagets trækfugle med særligt fokus på ansvarsarterne og de truede ynglefugle.

Målet for områdets to ådale er, at ådalene bevares som sammenhængende naturlandskab med lavtvoksende og lysåbne naturområder. I Sønderup Ådal bevares forekomster af lysåben natur og skovnatur i mosaik. Særligt de store forekomster af stilkekrat sikres.

Den truede naturtype surt overdrev prioriteres højere end udvidelse af egekrat ved naturlig succession.

Områdets øvrige truede naturtyper og levesteder for truede arter sikres, og udvides og sammenbindes, hvor det er muligt. Det gælder særligt surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær samt levesteder for de truede arter gul stenbræk og hedepletvinge. Desuden sikres og udvides naturtypen indlandssalteng.

Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning, samt gode sprednings og etableringsmuligheder for arterne.

Relevante planer

Sønderup Ådal er fredet og mange arealer er omfattet af plejeplaner. En del af ådalens lysåbne naturtyper afgræsses derfor allerede i dag. Arealer med stilkekrat er næsten alle omfattet af egekrataftaler. Der er udført flere projekter med opkøb og nedlægning af dambrug og efter-

følgende genopretning af vandløb o.l. f.eks har SNS Himmerland erhvervet Rebstrup Damkultur og sat et genopretningsprojekt i gang i og omkring det nu nedlagte dambrug.

Rebild Kommune har tre græsningsaftaler på privatejede arealer i Natura 2000 området. Kommunen har til hensigt at evaluere effekterne af græsningsplejen med mål om gunstig bevaringsstatus for relevante naturtyper for øje.

Der er gennemført to VMPII-projekter i Halkær Ådal ved hhv. Års og Halkær Sø. Ved Halkær Sø er der lavet aftaler om naturpleje med henblik på, at udvide naturtypen rigkær. Der er desuden gennemført MVJ-projekter med ændret afvanding, bl.a. omkring den nordlige del af indlandsstrandengen ved Blære. Ved Sebberkloster er der gennemført MVJ-projekt med ændret afvanding og genetablering af enge.

Aalborg Kommune har udarbejdet en indsatsplan for truede engfugle i kommunen, herunder især alm. ryle. Der er desuden søgt midler til pleje med afgræsning og bekæmpelse af prædatorer ved Nørholm Enge. I fredningen ved Nørholm foretages der naturpleje.

Voksestedet for gul stenbræk har været genstand for en række pleje- og genopretningsprojekter, ligesom flere af de bedste strandenge har været den del af et projekt med forbedring af vilkår for engfugle (primært klyde, stor kobbersneppe, alm. ryle og brushane).

Natura 2000-områderne vil fremgå af landsplandirektivet (de tidligere regionplaner). Disse skal indeholde retningslinjer i overensstemmelse med bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale beskyttelsesområder nr. 408 af 1. maj 2007. Det betyder, at landsplandirektivet skal indeholde retningslinjer, der i overensstemmelse med direktivforpligtelserne kan understøtte områdernes bevaringsmålsætninger. Landsplandirektivet indeholder derfor ikke udlæg af nye arealer til byzone, sommerhusområde, nye større vejanlæg, øvrige trafik og tekniske anlæg eller væsentlige udvidelser eller nye områder til råstofindvinding på land mv., mens der kan være retningslinjer, der bidrager til at sikre naturforholdene, jf. bestemmelser i bekendtgørelsens § 5.

Der vil derfor ikke med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger og retningslinjer for den efterfølgende kommunale planlægning være modstrid mellem den og landsplandirektivet.

b) Nul - alternativ

En række naturtyper og levesteder for arter kræver vedvarende drift for at sikre og opretholde gunstig bevaringsstatus det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre i ugunstig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke planen for 1. planperiode iværksættes, vil de lysåbne naturtyper risikere en fortsat tilgroning af høje urter, vedplanter og invasive arter, hvilket vil føre til forringelse af naturtilstanden på arealerne. Flere naturtyper vil på grund af øget tilgroning have risiko for yderligere fragmentering. U hensigtsmæssig hydrologi som følge af grøftning og dræning vil fortsat være en trussel for områdets fugtige naturtyper.

Levevilkårene for hedepletvinge, gul stenbræk og kildevældsvindelssnegl vil blive forværret med mindre arternes levesteder sikres og forbedres. Ligeledes vil levevilkårene for områdets fugle forringes.

Bevaringsprognose er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Odder pga. stabil/stigende bestandsstørrelse.
- Trækfuglene pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, grågås, krikand og hvinand, da arterne vurderes at have gode fourageringsmuligheder og stabile eller stigende bestandsstørrelser i området.

- Blishøne og hjejle pga. generelt gode levestedsvilkår (på trods af bestandstilbagegang/svingende bestandsstørrelse).
- Knopsvane pga. stabil/stigende bestandsstørrelse og generelt gode levestedsvilkår.
- Spættet sæl pga. stabil/stigende bestandsstørrelse.

Bevaringsprognose er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- De fire marine typer: sandbanke, vadeblade, bugt og rev på grund af for stor tilførsel af næringsstoffer fra oplandet og tilstødende havområder, forhøjede niveauer af miljøfarlige stoffer og invasive arter.
- Den marine type rev endvidere på grund af fiskeri med bundslæbende redskaber.
- Lagune pga. næringsstofbelastning med især fosfor fra dyrkede marker og intern frigivelse og pga. grøftning og dræning.
- Strandenge på grund af afvanding, tilgroning og invasive arter.
- Indlandssaltenge på grund af afvanding, fragmentering og tilgroning.
- Næringsrig sø på grund af stor næringsstofbelastning.
- Kransnålalgesø og brunvandet sø, da N-depositionen vurderes at overskride tålegrænsen på hele arealet.
- Vandløb pga. grødeskæring, sandvandring og regulering.
- Tørre heder pga. tilgroning og fragmentering og da N-belastningen overstiger tålegrænseintervallet på hele arealet.
- Kalk- og sure overdrev da N-belastningen overstiger laveste tålegrænse på mere end 25 % af arealerne, pga. invasive arter og tilgroning med vedplanter.
- Enekrat er vurderet ugunstig pga. tilgroning med vedplanter og invasive arter.
- Tidvis våd eng pga. dræning, tilgroning med høje urter og fragmentering, og da N-belastningen er højere end laveste tålegrænse på over 25 % arealerne.
- Hængesæk på grund af afvanding, tilgroning med høje urter, og da N-belastningen overstiger tålegrænseintervallet på hele arealet.
- Kildevæld og rigkær på grund af afvanding, tilgroning, og da N-belastningen overstiger laveste tålegrænse på 25 % af arealerne.
- Stilkege-krat, samt elle- og askeskov pga., at N-belastningen overstiger laveste tålegrænse på hele arealet.
- Kildevældsvindelsnegl og gul stenbræk på grund af uhensigtsmæssig hydrologi, tilgroning af levestederne med høje græsser, urter og vedplanter samt fragmentering af egne levesteder.
- Hedepletvinge da arten er forsvundet fra området (sidst set i 2001) samt på grund af tilgroning og fragmentering af levested.
- Trækfuglen taffeland pga. tilbagegang i bestanden.
- Trækfuglen lysbuget knortegås pga. forringelse af fødegrundlaget (på trods af stigende bestand).
- Trækfuglene toppet skallesluger og pibeand pga. ustabil bestand og forringelse af fødegrundlag.
- Ynglefuglene alm. ryle, brushane pga. tilbagegang som ynglefugl, tilgroning eller intensiv afgræsning af levested, uhensigtsmæssig hydrologi.
- Ynglefuglene havterne, splitterne, fjordterne og dværgterne pga. tilbagegang i ynglebestande og forringelse af fødegrundlag.
- Ynglefuglen klyde pga. tilgroning af ynglesteder og forringelse af fødegrundlag.
- Ynglefuglen skestork pga. lille, sårbar bestand, prædation og forringelse af fødegrundlaget.
- Ynglefuglen hedeheg pga. lille og ustabil bestand.

Bevaringsprognose er ukendt for:

- Strandvold med enårige planter, strandvold med flerårige planter, enårig strandengvegetation, bøg på mor samt urtebræmmer på grund af manglende viden.
- Trækfuglen blå kærhøg samt havlampret, flodlampret og bæklampret pga. manglende viden

c) Miljøforhold i områder der kan blive berørt

Der er i planen foretaget en prioritering af den truede naturtype rigkær på bekostning af odder og tidlige stadier af elle- og askeskov. Desuden prioriteres naturtypen surt overdrev højere end tidlige stadier af stilkegekrat og enekrat.

Planens gennemførelse vurderes i øvrigt ikke få negative konsekvenser for naturtyper og arter, der udgør områdets udpegningsgrundlag.

Planens gennemførelse vurderes tilsvarende ikke at få negative konsekvenser for de rødlistede arter, der er kendt i området, herunder dværg-ulvefod, eng-guldstjerne, lyng-star. Ligesom planens gennemførelse vurderes ikke at få negative konsekvenser for kendte forekomster af ansvarsarterne opret kobjælde, purpur-gøgeurt og tangurt, samt kendte forekomster af bilag IV-arterne strandtudse, spidssnudet frø og løgfrø.

d) Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er systematisk beskrevet i planen. Planens mål er, at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

e) Internationale miljøbeskyttelsesmål

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven. Planen vil sikre, at areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i statens retningslinjer for 1. planperiode. For Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal gælder:

- 1.1 Reduktion af kvælstof-deposition på områdets habitatnaturtyper forventes at ske gennem en kommende ændring af husdyrgodkendelsesloven jf. regeringsudspillet Grøn Vækst, april 2009. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til typerne reduceres, herunder fra dræntilløb, dyrkede marker, overfladevand, spildevand og fodring. For marine naturtyper, større søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen.
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi på strandeng, indlandssalteng, tidvis våd eng, hængesæk, kildevæld og rigkær, samt på levesteder for hav-, flod- og bæklampret, kildevældsvindelsnegl, gul stenbræk, hedepletvinge, odder, alm. ryle, klyde og brushane. Det undersøges nærmere, hvor der er behov for at skabe mere hensigtsmæssig hydrologi i skovnaturtyperne.*
- 1.3 *De terrestriske naturtyper skal sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje, og vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet og miljøvenlig vandløbspleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigelsen primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst.*
- 1.4 *Der sikres velegnede levesteder for:
Gul stenbræk og kildevældsvindelsnegl – sikre optimal drift og hydrologi i rigkær og kilder
Hedepletvinge – sikre eller genskabe lysåbne arealer med djævelsbid, lav vegetation og et passende mikroklima samt økologisk sammenhæng med levesteder udenfor området.
Odder – sikre egnede levesteder, herunder tilpas uforstyrrede opholdsteder omkring vandløb og gode fysiske forhold i vandløb samt minimere trafikdrab*

Spættet sæl – sikre velegnede yngle- og hvileområder samt tilstrækkeligt fødegrundlag

Hav-, bæk- og flodlampret – sikre og genskabe velegnede vandrings- og fourageringsmuligheder med fri vandring i og til vandløb, gode fysiske forhold, velegnede gydebanks samt tilstrækkeligt fødeudbud

Fjord-, hav-, split- og dværgterne – sikre et antal tilstrækkeligt store velegnede ynglesteder med lav vegetation og rigeligt fødeudbud samt mindske eller fjerne prædation i yngleområderne

Skestork – sikre velegnede, uforstyrrede ynglepladser på småøer og holme med høj vandstand samt et rigeligt fødeudbud og med et minimum af prædation

Hedehøg – sikre velegnede ynglelokaliteter og fourageringsarealer

Klyde, almindelig ryle og brushane – sikre og genskabe store, fysisk egnede ynglesteder med høj vandstand på strandenge, holme og i lagunesøer nær lavvandede fourageringsområder med stort udbud af bunddyr og med et minimum af prædation

Sangsvane og knopsvane – sikre velegnede fourageringsarealer og rasteområder med lav vegetation

Pibesvane, hjejle og blå kærhøg - sikre velegnede raste- og fourageringsmuligheder

Kortnæbbet gås og grågås – sikre eller genskabe velegnede raste- og fourageringsmuligheder med lav vegetation

lysbuget knortegås – sikre eller genskabe velegnede fourageringsmuligheder med store bevoksninger af ålegræs og områder med lav strandengsvegetation

Pibeand, krikand, taffeland, hvinand – sikre eller genskabe velegnede fouragerings- og rastemuligheder

Toppet skallesluger – sikre velegnede, uforstyrrede raste- og fourageringsområder.

Blishøne – sikre egnede fourageringsområder.

1.5 *Invasive arter som rynket rose, kæmpe-bjørneklo og problemarter som gyvel bekæmpes og deres spredning forebygges efter bedst tilgængelig viden.*

1.6 *For de marine naturtyper skal det sikres, at projekter og aktiviteter ikke skader lokaliteten.*

De kommende vandplaner bidrager til at løfte indsatsen med hensyn til forbedret vandkvalitet, herunder reduktioner i tilførslen af næringsstoffer og håndteringen af miljøfremmede stoffer i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Vandplanerne vil derudover bidrage til at sikre kontinuitet i vandløb. En nærmere beskrivelse af konkrete sammenhænge og synergier med den vandplan, der omfatter dette Natura 2000-område, afventer færdiggørelsen af vandplanforslaget.

f) Planens indvirkning på miljøet

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovens bilag 1f, i de tilfælde hvor de vurderes at være af væsentlig betydning.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	x		Sikring og forbedring af naturgrundlaget øger den biologiske mangfoldighed.

Befolkningen	x		De rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		x	-
Fauna og flora	x		Er redegjort for.
Jordbund		x	-
Vand	x		Sikring og forbedring via vandplanen og natura 2000-planen.
Luft		x	-
Klimatiske faktorer		x	-
Materielle goder		x	-
Landskab	x		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien.
Kulturarv, herunder kirker		x	-
Arkitektonisk arv		x	-
Arkæologisk arv		x	-

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen statens retningslinjer.

Følgende konkrete tiltag er planlagt.

Sigtelinie 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter

- 2.1 *Forekomsterne af indlandssalteng, tør hede, kalkoverdrev, surt overdrev, tidvise våde enge og rigkær søges udvidet og sammenkædet, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- 2.2 *Levestederne for de sjældne bilag II-arter gul stenbræk, hedepletvinge og kildevælds-vindelsnegl sikres, og udvides eller sammenkædes hvor det er muligt.*

Sigtelinie 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen

- 3.1 *Skovnaturtyper sikres. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.*
- 3.2 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper og levesteder, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*
- 3.3 *Der sikres beskyttelse mod ødelæggelse af rev.*

Sigtelinie 4. Særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare

- 4.1 *Arealet med indlandssalteng sikres og øges med ca. 2 ha, arealet med kalkoverdrev øges med ca. 1 ha, arealet med surt overdrev øges med ca. 5 ha og arealet med rigkær øges med ca. 15 ha. Det samlede areal med tør hede og tidvis våd eng sikres og udvides, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- 4.2 *Kendte og potentielle levesteder for gul stenbræk og hedepletvinge sikres. He-depletvinges tidligere kendte og potentielle levesteder i området søges bundet*

- 4.3 *De truede ynglefugle: alm. ryle, brushane, splitterne og dværgterne sikres gunstig bevaringsstatus ved at sikre levestederne en kvalitet og størrelse, så de minimum kan understøtte de i målsætningen angivne ynglende par i området hvert år.*

Der udarbejdes handleplaner og vælges virkemidler af kommunerne og Skov- og Naturstyrelsen m.fl. indenfor rammerne af indsatsprogrammet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremme den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. For området er der foretaget følgende valg:

Tørre heder, sure overdrev og rigkær har på nationalt og regionalt niveau haft en stor tilbagegang, og i Danmarks afrapportering til EU vurderes naturtypernes bevaringsstatus at være ugunstig. I bilag 1 i By- og Landskabsstyrelsen 2007: "Natura 2000-retningslinier for målfastsættelse og indsatsprogram" er de nævnte naturtyper derfor opført som truede naturtyper. Der vil derfor blive gjort en indsats for at øge arealerne af især disse naturtyper.

Der er særligt langs Sønderup Å modstridende interesser mellem odder og rigkær. Odderen bruger tilgroningsstadier af rigkær (krat og højstauder) som skjul, men der er samtidig et ønske om at rydde krattene for at øge arealet af/forbedre tilstanden af rigkæret og dets øvrige flora og fauna. I dette tilfælde prioriteres rigkærene, idet odderen forventes at have tilstrækkeligt med skjul langs åen i krat og højstaudesamfund, som ikke har rigkærspotentiale.

Naturtypen rigkær prioriteres højere end ung elle- og askeskov, som er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne enge og moser. Rydning af unge elle- og askeskove i forbindelse med genskabelse af rigkær kan kun ske under forudsætning af, at arealet af skovnaturtypen opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

I den naturlige succession vil forekomster med stilkegekrat og enekrat udvikle sig på bekostning af bl.a. naturtypen surt overdrev. Ved naturpleje i området skal der tages hensyn til dette forhold, således at naturtypen surt overdrev sikres og udvides samtidig med at de fine forekomster af stilkegekrat og enekrat bevares. Naturtypen surt overdrev prioriteres højere end tidlige tilgroningsstadier af stilkegekrat og enekrat.

i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA og DEVANO overvågningsprogrammer. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen – udarbejdet i forbindelse med naturplanen - udgør det nuværende videnskabelige grundlag for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med naturplanlægningen. Analysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

j) Ikke teknisk resume

I medfør af lov nr. 1398 af 22. oktober 2007 er der foretaget en miljøvurdering. Planen vil sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for områdets udpegningsgrundlag og den biologiske mangfoldighed generelt samt et sammenhængende og varieret landskab.

Det overordnede mål for Natura 2000-området er at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus.

Målet er, at områdets fjord- og kystnatur udgør et stort sammenhængende naturområde med fjorden, småøerne og strandene som vidtstrakte og sammenhængende forekomster, der rummer velegnede yngle- og rasteområder eng-, hav og kystfugle samt sæler.

Målet for områdets to ådale er, at ådalene bevares som sammenhængende naturlandskab med lavtvoksende og lysåbne naturområder. I Sønderup Ådal bevares forekomster af lysåben natur og skovnatur i mosaik. Særligt de store forekomster af stilkegekrat sikres.

Der er i planen foretaget en prioritering af den truede naturtype rigkær i forhold til odder og tidlige stadier af elle- og askeskov. Desuden prioriteres naturtypen surt overdrev højere end tidlige stadier af stilkegekrat og enekrat.

Hvis ikke planen for 1. planperiode iværksættes, vil områdets naturtyper og levesteder for arterne på udpegningsgrundlaget fortsat præges af tilgroning, afvanding og fragmentering.

Naturtyper, dyre- og plantearter risikerer en forværring af deres bevaringstilstand. Dette vil fremover vanskeliggøre opnåelse af gunstig bevaringsstatus for områdets udpegningsgrundlag.

En gennemførelse af Natura 2000-planen sikrer og forbedrer den biologiske mangfoldighed og naturgrundlaget, giver mulighed for større naturoplevelser, samt øger de landskabelige værdier.

Planens gennemførelse vurderes ikke at få negative konsekvenser for kendte forekomster af områdets udpegningsgrundlag, bilag IV-arter eller rødlistede arter.

Tillæg om ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

(Natura 2000-område nr. 15).

Tillægget gælder både for basisanalyser for lysåbne naturtyper og arter samt for skovbasisanalyser.

Natura 2000-planerne bygger på den eksisterende viden om naturforholdene. Denne viden er områdevis blevet opgjort i basisanalyserne for hhv. Natura 2000-skovplanlægning, Natura 2000-havplanlægning samt Natura 2000-planlægning for øvrige arealer. Basisanalyserne, der udgør en del af den færdige plan for Natura 2000-området, blev offentliggjort i 2007 og kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside \(www.blst.dk/Natura2000plan/\)](http://www.blst.dk/Natura2000plan/).

Dette tillæg opsummerer den viden, der – ud over basisanalysens – supplerende indgår som grundlag for Natura 2000-planen. Tillægget er opbygget med et indhold og en struktur, der svarer til basisanalysens opbygning.

For nogle områder er der på baggrund af basisanalysen eller overvågningsdata mv. foretaget ændringer i udpegningsgrundlaget. Det gældende udpegningsgrundlag kan ses i figur 2 i naturplanen. I det tilfælde at nye arter er tilføjet udpegningsgrundlaget er vurderinger af deres levestedsareal opgjort i dette bilag.

Siden basisanalyserne er der i nogle områder foretaget kortlægning af yderligere naturtyper, skovnaturtyper på ikke-fredskovspligtige arealer og/eller en genkortlægning af i første omgang oversigtligt kortlagte arealer. De ny- eller genkortlagte arealer har bidraget med ny viden af betydning for Natura 2000-planerne.

Der er foretaget nye overslagsberegninger af den luftbårne kvælstofdeposition til de kortlagte naturtyper. Beregningerne omfatter nu alle kortlagte arealer af både lysåbne naturtyper og skovnaturtyper.

I nogle områder er der endvidere sket væsentlige ændringer i driften, igangsat naturgenopretningsprojekter el.lign. siden færdiggørelsen af basisanalyserne.

1. BESKRIVELSE AF OMRÅDET

Områdets afgrænsning er uændret, og områdets overordnede naturindhold er uændret.

2. TILFØJELSER TIL UDPEGNINGSGRUNDLAGET

I basisanalysens afsnit 2 er omtalt væsentlige nyopdagede eller nyindvandrede forekomster af arter eller naturtyper, der ikke var en del af områdets oprindelige udpegningsgrundlag. Der er desuden fremkommet yderligere oplysninger om naturtyper og arter i forbindelse med overvågning og kortlægning udført 2006-2008. Disse arter og naturtyper er vurderet i forbindelse med en revision af udpegningsgrundlaget. Det aktuelle udpegningsgrundlag fremgår af figur 2 i naturplanen – og af [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#).

Følgende naturtyper: rev (1170), strandvold med enårige planter (1210), strandvold med flerårige planter (1220), kransnålalge-sø (3140), næringsrig sø (3150), brunvandet sø (3160), tidvis våd eng (6410), hængesæk (7140) samt arter: Kildevældsvindelsnegl (1013), havlampret (1095), bæklampret (1096) og flodlampret (1099) er tilføjet det oprindelige udpegningsgrundlag.

3. NYE DATA OM NATURTYPER OG ARTER

Første runde af kortlægningen af EF-habitatområdernes naturtyper blev foretaget i perioden 2004-2005. I første omgang blev kun 18 lysåbne naturtyper samt skovnaturtyper på fredskovspligtige arealer kortlagt. I løbet af 2007 og 2008 er der foretaget kortlægning af flere lysåbne naturtyper, og der er kortlagt skovnaturtyper på ikke-fredskovspligtige arealer. Endelig er der foretaget genkortlægning af områder, som kun blev kortlagt oversigtligt/stikprøvevist i første runde.

Nye data om areal og antal forekomster af naturtyper og arter i dette Natura 2000-område fremgår af nedenstående tabel 1. Ud over de nævnte naturtyper er der i habitatområdet kortlagt et mindre udvalg af områdets vandhuller.

Data om ny-/genkortlagte naturtyper er medtaget såfremt der er tale om nykonstaterede naturtyper eller væsentlige ændringer i forhold til oplysningerne i basisanalysens afsnit 2.

Nr.	Naturtype	Regi- streret areal (ha)	Antal fore- komster	Kilde
Terrestriske naturtyper				
1340	*Indlandssalteng	10	9	3
3140	Kransnålalge-sø	0,06	1	3
3150	Næringsrig sø	0,75	7	3
3160	Brunvandet sø	0,08	1	3
6210	Kalkoverdrev	11	19	3
6230	*Surt overdrev	96	81	3
6410	Tidvis våd eng	4,8	7	3
7220	*Kildevæld	16	37	3
7230	Rigkær	102	125	3
Skovnaturtyper				
9160	Ege-blandskov	4,2	2	2
9190	Stilkegekrat	143	15	3
91D0	*Skovbevokset tørvemose	6,2	4	3
91E0	*Elle- og askeskov	1,5	2	3

Tabel 1. Opdaterede data om nye eller genkortlagte naturtyper i habitatområde nr. 15. Data stammer fra 1) NOVANA-overvågningsprogrammet (2004-2008) samt Nordjyllands Amts overvågning i perioden 1988-2006. 2) Naturtypekortlægning 2004-05 (NOVANA/DEVANO). 3) Genkortlægning, supplerende kortlægning 2007-09 (DEVANO). Kortlægningsdata for naturtyperne (ekskl. vandnaturtyper) kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#). *Prioriteret naturtype.

4. SUPPLERENDE TRUSSELSVURDERING

I basisanalysen blev der præsenteret en trusselvurdering og tilstandsdata for de forskellige naturtyper og arter. Hvad angår de ny- og genkortlagte naturtyper vurderes disse forhold at være afspejlet i henholdsvis struktur- og artstilstand, som kan ses på [By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside](#). Struktur- og artstilstand udgør tilsammen naturtilstanden, som fremgår af figur 4 i naturplanen. De registrerede data (strukturparametre og artslist) for de enkelte forekomster kan endvidere ses i den fællesoffentlige naturdatabase på www.naturdata.dk.

Ud over basisanalysens opgørelse af trusler mod områdets naturindhold er der nedenstående tilføjelser og ændringer.

4.1 Belastning af naturområder med luftbårent kvælstof

I tabel 2 er den gennemsnitlige afsætning af kvælstof opgivet som kommunevise gennemsnit af NH_y og NO_x for 2006 (DMU).

Kommune	NH_y (kg N/ha)	NO_x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)	Heraf stammende fra danske kilder (%)
Jammerbugt	8	6	14	39 %
Rebild	11	7	18	46 %
Vesthimmerland	10	6	16	48 %
Aalborg	9	7	16	41 %
Lands gennemsnit	8	9	17	33 %

Tabel 2. Baggrundsbelastningen (i kg N/ha/år) i de kommuner, som Natura 2000-området ligger inden for. Kvælstofdepositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH_y (ammoniak og ammonium, primært fra husdyrproduktion), NO_x (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat (fra transport, energiproduktion og industri) og total N (samlet tør- og våddeposition). DMU, 2006.

Det gennemsnitlige kvælstofnedfald i de kommuner, hvori Natura 2000-området ligger, er 16 kg N/ha/år, hvilket er lidt lavere end landsgennemsnittet. Belastningen med ammoniak og ammonium (NH_y) er ca. 19 % højere end landsgennemsnittet, hvilket tyder på, at det lokale og regionale husdyrhold har en relativt stor indflydelse på kvælstofnedfaldets størrelse. Nedfaldet af NO_x 'er – der overvejende stammer fra transport, energiproduktion og industri – er lavere end landsgennemsnittet.

Overslagsberegning af den lokale kvælstofbelastning

Da husdyrbrug ikke ligger jævnt fordelt i landskabet, vil kvælstofbelastningen af et naturområde variere alt efter om der ligger husdyrbrug tæt på naturområdet, eller der slet ikke er husdyrbrug i nærområdet. Hertil kommer, at afsætningen af kvælstof på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Der er f.eks. stor forskel på, hvor meget der afsættes på en skov (med stor ruhed og dermed med stor afsætnings-overflade) og på en lysåben eng (med lavere ruhed og mindre afsætnings-overflade). Der er derfor foretaget en korrektion af de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for Natura 2000-området. Ruheden af naturarealerne er vurderet på baggrund af den vedplantedækning, som er registreret ved kortlægningen.

Korrektionen er foretaget ved hjælp af en metode beskrevet i Ammoniakmanualen (Skov- og Naturstyrelsen, 2003) opdateret som beskrevet i boksen nedenfor. Der er ikke tale om en eksakt beregning, men om en forholdsvis grov overslagsberegning, der dog giver en indikation af om, og i givet fald hvor meget tålegrænserne er overskredet for de forskellige naturtyper. Der-

for kan overslagsberegningerne ikke direkte indgå i myndighedsbehandling af N-belastning fra konkrete husdyrbrug/virksomheder.

Overslagsberegningerne viser, at kvælstofnedfaldet på størsteparten af naturområderne i Natura 2000-område nr. 15 ligger mellem 10 og 30 kg N/ha/år alt afhængig af den lokale husdyrtæthed og naturområdernes overfladeruhered.

Naturtype	Tålegrænse-interval kg N/ha/år	Kvælstofafsætning overslag (kg N/ha/år)			
		10-15	15-20	20-25	25-30
Strandeng (1330)	30-40	77%	23%		
Indlandssalteng (1340)	30-40		100%		
Tør hede (4030)	10-20		100%		
Kalkoverdrev (6210)	15-25	7%	70%	23%	
Surt overdrev (6230)	10-20	2%	23%	75%	
Tidvis våd eng (6410)	15-25 (f)	7%	93%		
Hængesæk (7140)	10-15 (c,g)		100%		
Kildevæld (7220)	15-25 (h)	6%	77%	17%	
Rigkær (7230)	15-25 (c)	12%	74%	14%	
Elle- og askeskov (91E0)	10-20 (b,j)				100%
Stilkeke-krat (9190)	10-20 (b,j)			71%	29%
Total		58%	26%	13%	3%

Tabel 3. Overslag over tålegrænseoverskridelser i Natura 2000-området. For hver naturtype er angivet naturtypens tålegrænseinterval og andelen af det samlede areal i forskellige intervaller af belastninger. Tålegrænsen for et konkret naturområde vil typisk ligge indenfor tålegrænseintervallet.

Belastninger, hvor den lokale N-belastning ligger under den nedre grænse i tålegrænseintervallet (tålegrænsen ikke overskredet), er markeret med grønt, N-belastninger, der ligger indenfor tålegrænseintervallet (overstiger den lave ende af tålegrænseintervallet), er vist med gult, og N-belastninger, der ligger over tålegrænseintervallet (overstiger den høje ende af tålegrænseintervallet), er markeret med rødt.

- (a) Tålegrænsen for atmosfærisk belastning er ikke relevant, idet naturtyperne er naturligt kvælstofrige, ufølsomme for atmosfærisk tilførsel, eller forventes at modtage det største bidrag fra andre kilder, fx grundvand eller overfladenær afstrømning.
- (b) Tålegrænsen for beskyttelse af laver ($10 - 15 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme laver på lokaliteten ønskes beskyttet.
- (c) Tålegrænsen for højmoser ($5 - 10 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter på lokaliteten ønskes beskyttet.
- (d) Tålegrænsen for Oligotrofe søer ($5 - 10 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) benyttes for småsøer i klitlavninger.
- (e) Tålegrænsen for heder ($10 - 20 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$) anvendes, hvis dværgbuske (lyng mv.) er hyppige.
- (f) Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fersk natureng, der kan være mere kvælstoffølsom.
- (g) Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fattigkær, der har tålegrænse i intervallet $10 - 20 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$.
- (h) Naturtypen omfatter også Palludellavæld, der forventes at have tålegrænser i den lave ende af intervallet.
- (i) Baseret på tålegrænsen for laver.
- (j) Tålegrænsen bør modelberegnes. En modelberegning kan give lavere tålegrænser, ned til $7 \text{ kg N ha}^{-1}\text{år}^{-1}$.

Bestemmelse af kvælstofnedfaldets størrelse på naturområder og sammenligning med andre beregninger

Den præcise størrelse af kvælstofbelastningen på et konkret naturområde er vanskelig at bestemme. Der kan enten foretages målinger (som er tidskrævende, omkostningstunge og usikre, da de som regel kun repræsenterer en kortere måleperiode og derfor skal omregnes til "normale" forhold), eller der kan foretages modelberegninger med modeller af forskellig art, hvoraf nogle er meget ressourcekrævende og omkostningstunge, mens andre har karakter af overslagsberegninger. Resultater fra alle modelberegninger er typisk behæftet med en forholdsvis høj usikkerhed.

Overlagsberegninger i basisanalysen 2006 og i dette tillæg (2009): De nye overlagsberegninger, der er præsenteret ovenfor, viser især på de meget tilgroede naturområder en lavere belastning på de fleste lysåbne naturområder end de overlagsberegninger, der blev lavet i 2006 i forbindelse med basisanalysen. Forskellen skyldes, at korrektionsfaktoren i forhold til naturområdets ruhed er revurderet, og der er anvendt opdaterede tal for kommunevise gennemsnitsdepositioner, geografisk fordeling af dyreenheder (CHR) og samlet N-emission på landsplan. Til forskel fra de daværende beregninger er der nu også beregnet kvælstofnedfald til skovnaturtyper. De nye overlagsberegninger vurderes at være mere retvisende end overlagsberegningerne fra 2006 – og de dækker ensartet alle landets Natura 2000 områder.

Overlagsberegningerne skal alene anvendes til at give et foreløbigt overblik over omfanget af tålegrænseoverskridelser til brug ved vurdering af gunstig bevaringsstatus, ikke til konkret sagsbehandling.

4.2 Andre trusler mod naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af trusler mod naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget er der ikke identificeret nye trusler.

5. SUPPLERENDE MODSATRETTEDE INTERESSER

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af modstridende interesser mod områdets naturindhold er der ikke identificeret nye modstridende interesser.

6. SUPPLERENDE NATURFORVALTNING OG PLEJE

Ud over basisanalysens og naturplanens opgørelse af naturforvaltning eller pleje inden for dette Natura 2000-område, er der ikke identificeret ændret naturforvaltning og pleje.

REFERENCER

Bak, J. 2003: *Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug*. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Danmarks Miljøundersøgelser, 2006: *Deposition af N komponenter 2006 – kommuner*.
http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Miljoe-tilstand/3_Luft/4_spredningsmodeller/5_Depositionsberegninger/deposition.asp

Ellermann, T. m.fl., 2005: *Atmosfærisk deposition 2004, NOVANA*, Faglig Rapport fra DMU nr. 555, Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet.

Ellermann, T. m.fl., 2006: *Atmosfærisk deposition 2005, NOVANA*, Faglig Rapport fra DMU nr. 595, Danmarks Miljøundersøgelser, Miljøministeriet.

Ellermann, T. m.fl., 2007: *Atmosfærisk deposition 2006*, Faglig Rapport fra DMU nr. 645, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Frohn, L. M. m.fl., 2008: *Kvælstofbelastning af naturområder i Østjylland. Opgørelse for udvalgte Natura 2000 områder*, Faglig Rapport fra DMU nr. 673, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

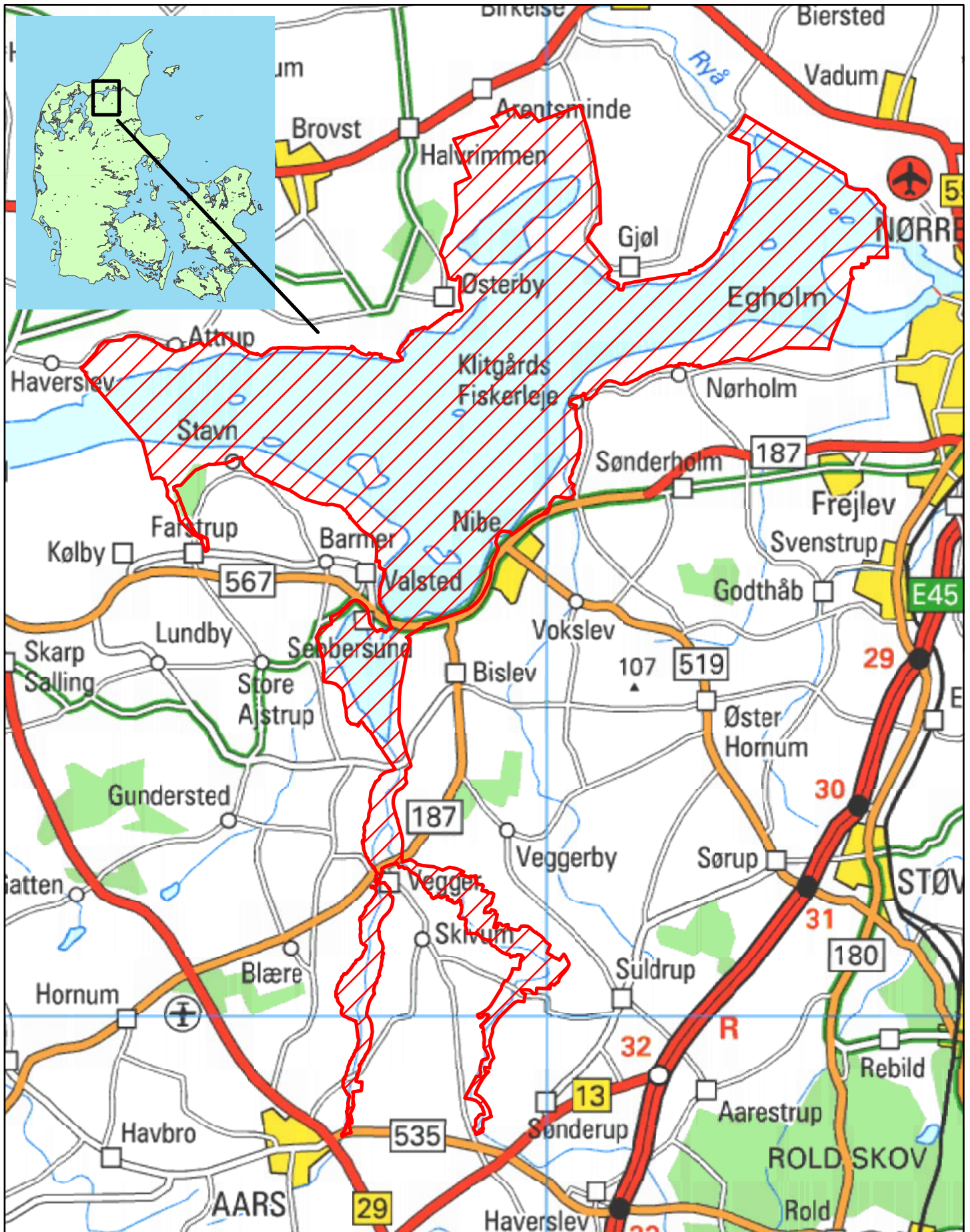
Geels, C. m.fl., 2008: *Kvælstofbelastning af naturområder på Bornholm og Sjælland. Opgørelse for udvalgte Natura 2000 områder*, Faglig Rapport fra DMU nr. 689, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Nielsen O. K. m.fl., 2008: Denmark's National Inventory Report 2008. *Emission Inventories 1990-2006 – Submitted under the United Nations Framework Convention on Climate Change*. Faglig Rapport fra DMU nr. 667, Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet.

Skov- og Naturstyrelsen, 2005: *Harmoniserede tålegrænser*. Opdatering af 15. december 2005.
<http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/78C70731-71A2-40B6-B611-2F1340CB922A/14951/Ammoniakmanual02122005.pdf>

Natura 2000-basisanalyse

Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal



Kort over Natura 2000-område nr 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Titel

Natura 2000-basisanalyse Nibe Bredning, Vejlerne og Bulbjerg

Udgivet af

Miljøcenter Aalborg
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst

Udgivelsesdato

Juni 2007

Tekst, layout og redaktion

Medarbejdere fra Nordjyllands Amt og Miljøcenter Aalborg

Kortene er produceret på baggrund af Nordjyllands Amt
GIS-data samt data fra Kort- og Matrikelstyrelsen

Copyright: Kort- og Matrikelstyrelsen
1992/KD.86.1029

Indholdsfortegnelse

1. Beskrivelse af NATURA2000-området.....	1
1.1 Beskrivelse af områdets natur og dets særlige værdier	1
2. Udpegningsgrundlaget.....	3
2.1 Nyfundne naturtyper og arter.....	4
3. Foreløbig trusselsvurdering	5
3.1 Beskrivelse af naturtilstanden	5
3.1.1 Vandrammedirektivets basisanalyse I-II.....	5
3.2 Eutrofiering.....	5
3.3 Tilgroning	6
3.4 Hydrologi.....	6
3.5 Invasive arter.....	7
3.6 Arealmæssige ændringer siden 1994	7
3.7 Forstyrrelse af arter.....	7
3.8 Andre Trusler.....	7
4. Plejetiltag, igangværende indsats mm.....	8
5. Modstridende naturinteresser.....	8
6. Liste over manglende data	8
7. Lister over tilgængeligt materiale	9
Bilag	13
B.1 Datagrundlag for naturtyper og arter.....	13
B.2 Foreløbig trusselsvurdering.....	14
B.2.1 Beskrivelse af naturtilstanden	14
B.2.2 Eutrofiering	17
B.2.2.1 Tålegrænser.....	17
B.2.2.2 N-deposition og overskridelse af tålegrænser	18
B.2.3 Tilgroning.....	20
B.2.3.1 Vegetationshøjde.....	20
B.2.3.2 Vedplantedækning.....	20
B.2.3.3 Arealandel med græsning og/eller høslet	21
B.2.4 Hydrologi.....	21
B.2.4.1 Afvanding og vandindvinding.....	21
B.2.4.2 Kystsikring	22
B.2.5 Invasive arter.....	22
B.3 Plejetiltag igangværende indsats mm	22
B.4. Marine områder	23
B.5. Vandløb.....	25
B.6. Søer	27
B.7. Arter	28
B.7.1 Kildevælds-vindelsnegl (<i>Vertigo geyeri</i>).....	28
B.7.2 Hedepletvinge (<i>Euphydryas aurinia</i>).....	29
B.7.3 Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i> L.).....	30
B.7.4 Bæklampret (<i>Lampetra lampetra</i> L.).....	32
B.7.5 Odder (<i>Lutra lutra</i>).....	34
B.7.6 Spættet Sæl (<i>Phoca vitulina</i>)	35
B.7.7 Gul Stenbræk (<i>Saxifraga hirculus</i>).....	36
B.7.8 Laks (<i>Salmo salar</i>).....	36
B.8. Fugle.....	38

RESUME:

Natura 2000-område 15 udgøres af 2/3 marine områder og 1/3 terrestriske områder. De marine områder består af centrale dele af Limfjorden og rummer store forekomster af flere af de marine naturtyper. Området er også på internationalt plan vigtigt for en række ynglende og rastende fuglearter herunder især flere andefugle. Området rummer landets største og verdens nordligste koloni af Skestork, et af de vigtigste områder for hede-høg uden for Sydvest Jylland, bestanden af almindelig ryle er blandt de 10 største i landet. Langs fjorden ligger store forekomster med strandeng. Områdets terrestriske del udgøres primært af de to ådale Sønderup og Halkær. Især i Sønderup Ådal findes værdifulde og store forekomster af naturtyperne Sure overdrev, Riggær, Kildevæld, samt Stilk-egekrat. I ådalene er der også mindre bestande af bilag II-arterne Gul Stenbræk og Hedepletvinge. De vigtigste trusler for de marine naturtyper og fuglene er eutrofiering og bl.a. muslingskrab, mens de terrestriske naturtyper især er truet af tilgroning, afvanding, samt eutrofiering fra luftbåren kvælstof. For flere af naturtyperne er disse trusler akutte.

1. Beskrivelse af NATURA2000-området

Natura 2000-området Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal er udpeget som Habitatområde nr. 15, Fuglebeskyttelsesområde nr. 1 og Ramsarområde nr. 7 med et samlet areal på 20.341 ha (se tabel 1.1 eller hjemmesiden for Vand og Natur ([klik her](#))).

Området ligger i de nye Aalborg, Jammerbugt, Rebild og Vesthimmerland storkommuner med store og vigtige arealer i alle fire kommuner.

Af Natura 2000-områdets samlede areal består 12.566 ha af fjord, medens 7.775 ha er land. På land er 3.696 ha af arealet omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (Tabel 1.2). Desuden er der 162 ha løvskov og 152 ha nåleskov (kilde: Areal Information systemet, Danmarks Miljøundersøgelser). Resten af landarealet består af agerjord, byer mm. Indenfor Natura 2000-området er hele Sønderup Ådal fredet som en landskabelig og naturvidenskabelig fredning, hvormed landskabelige og biologiske hensyn varetages. Derudover ligger en mindre strandeng/riggær som en naturvidenskabelig fredning ved Nørholm.

Gjøl, Nibe og Halkær Bredninger er udpeget som vildtreservat på i alt 100 km². Der er et egentligt jagtforbud i et ca. 20 km² stort område i Gjøl Bredning. Færdselsforbud forekommer kun i forårsmånederne på øer og holme i fjorden for at beskytte kystfuglene, når de har æg og unger. Desuden er brætsejlads ikke tilladt i ålegræsbevoksningerne.

Nr.	Navn	Areal
H15	Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal	18.907 ha
F1	Ulvedybet og Nibe Bredning	18.575 ha
R7	Ulvedybet og Nibe Bredning	18.575 ha
	Samlet areal Natura 2000	20.341 ha

Tabel 1.1. Oversigt over de habitat- og fuglebeskyttelsesområder, der er inkluderet i denne basisanalyse. For hvert område er områdets nummer, navn og areal (i ha) angivet, ligesom Natura 2000 områdets samlede areal er oplyst. Da habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er delvist sammenfaldende, svarer det samlede areal af Natura 2000 området ikke til summen af de tre udpegninger. Kilde: <http://www2.skovognatur.dk/natura2000/>.

Beskyttet Natur	Areal
Vandløb	151 km
Hede	46 ha
Natureng	440 ha
Kultureng	794 ha
Mose	252 ha
Strandeng	1.438 ha
Overdrev	125 ha
Sø	601 ha
I alt	3.696 ha

Tabel 1.2. Antal hektar af registreret beskyttet naturtyper i Natura2000-område Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal (vejledende registrering, Nordjyllands Amt, feb. 2006).

1.1 Beskrivelse af områdets natur og dets særlige værdier

Området består mod nord af de vidtstrakte lavvandede fjordområder i Limfjorden, der bl.a. inkluderer Halkær, Gjøl og Nibe Bredninger, samt flere større, uforstyrrede holme. På holmene og langs de fjordnære arealer i hele området findes store arealer med strandeng. Området udgøres mod syd af to markante ådale, hvoraf den ene, Halkær Ådal, er dannet som en tunneldal under istiden og i dag fremstår som en bred ådal med vidtstrakte eng-, mose- og kærarealer omkring den regulerede å. Her findes også områdets største ferskvandssø, den nyetablerede Halkær Sø. Den anden ådal er dannet

som en erosionsdal af den næsten helt uregulerede Sønderup Å. Selve ådalen fremstår i dag som relativt uforstyrret med vidtstrakte eng-, mose- og kærarealer i bunden af den smalle ådal, samt store områder med egekrat og forskellige overdrevstyper i et bredt bælte på de ofte stærkt kuperede dalsider.

Områdets særlige værdier

Marine naturtyper: Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af de største lavvandede fjordområder i Danmark. Disse arealer har især tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs (naturtypen 1110). De lavvandede marine områder i især Nibe og Gjøl Bredning er af international betydning for flere af andefuglene i udpegningsgrundlaget. Dertil kommer, at flere af områdets uforstyrrede holme på national plan udgør vigtige ynglelokaliteter for Skestork (største danske koloni), hættemåge og klyde. Også Ulvedybet er af national betydning i kraft af sin størrelse og sin vigtighed som fuglelokalitet. Ulvedybet er således en af de største brakvandssøer i Danmark (naturtype 1150).

Terrestriske naturtyper:

I området findes der flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af enten regional eller national betydning. Således forekommer godt 25 % af Nordjyllands samlede areal med strandeng i området, hvoraf en stor del består af store sammenhængende arealer. Som det fremgår af trusselsvurderingen i afsnit 3 er en stor del af disse arealer negativt påvirkede af afvanding og dræning, samt af manglende afgræsning. Ved en indsats på disse områder vil der kunne opnås en væsentlig forbedring af habitatnaturtypens tilstand i sig selv, og samtidigt vil der kunne opnås forbedrede levevilkår for to af områdets truede fuglearter på udpegningsgrundlaget, Engryle og Brushane. I forbindelse med målfastsættelse af områdets strandenge bør der specifikt tages stilling til den klassiske konflikt mellem kravene for hhv. rørskovens og strandengens fugle, samt for strandengens plantesamfund i relation til græsningstryk, udbindingstidspunkt mv.

Sønderup Ådal er unik i kraft af sine store sammenhængende arealer med habitatnatur. Selve vandløbet (naturtype 3260) er stort set ureguleret og på store strækninger uden grødeskæring eller andre former for vedligeholdelse. På lange strækninger er der desuden et godt fald på vandløbet med mange grusaflejringer i bunden, samt mange karakteristiske planter for naturtypen, heriblandt Bånd-Vandaks og Langbladet x Kruset Vandaks, som ikke er almindelige i regionen.

Blandt ådalens vigtigste naturtyper er de store forekomster af stilkekrat (naturtype 9190), rigkær (naturtype 7230) (godt 20 % af det samlede kortlagte areal i det gamle Nordjyllands amts habitatområder), kildevæld (naturtype 7220) (20-25 % af det samlede kortlagte areal i amtets habitatområder), samt de sure overdrev (naturtype 6230) (11,5 %).

Forekomsterne af rigkær og kildevæld i de to ådale rummer stadig flere naturperler med meget varieret flora karakteristisk for naturtyperne, men hovedparten af dem er i dag truet af især tilgroning som følge af manglende afgræsning/høslæt. Det vurderes, at hovedparten af de arealer der er under tilgroning og til dels udtørring ved en passende indsats vil kunne udvikle sig til områder med høj biologisk kvalitet.

Sønderup Ådal rummer nogle af Nordjyllands største sammenhængende arealer med sure overdrev. Arealerne er generelt i en god tilstand, men er samtidigt flere steder under pres fra opvækst af hhv. eg og enebær, der på sigt vil udvikle sig til hhv. habitatnaturtypen stilkekrat (naturtype 9190) og habitatnaturtypen enebærkrat (naturtype 5130). Der skal på den baggrund foretages en vurdering af modsatrettede naturinteresser. Det vurderes dog, at den prioriterede naturtype sure overdrev generelt bør prioriteres højest pga. forekomsternes store botaniske kvaliteter.

Af andre vigtige naturtyper i området bør især fremhæves den, i Danmark, meget sjældne naturtype indlandssaltenge. I området forekommer naturtypen på ca. 6,5 ha, hvilket udgør en stor andel af landets samlede areal med denne naturtype. Status for naturtypen vil derfor både regionalt og nationalt kunne forbedres væsentligt med en begrænset indsats i dette område.

Arter: Tre af de fire terrestriske bilag II-arter, der forekommer i området, er på landsplan meget sjældne. Det drejer sig om Gul Stenbræk, Kildevælds-Vindelsnegl og Hedepletvinge. De er alle kun kendt fra én til to lokaliteter i området hver, men det vurderes, at der i området findes en del potentielle lokaliteter for arterne, især i de to ådale. Hedepletvinge er endvidere kendt fra to lokaliteter, der ligger inden for få kilometer fra området. Odderen er i dag vidt udbredt i området. Der forekommer desuden tre bilag II-fiskearter i området. To af disse, Havlampret og især Laks, har ukendt status i området, men er sandsynligvis sjældne. Det kan nævnes at Skæv Vindelsnegl er fundet umiddelbart udenfor området i Koldkilde ved Nibe By, og at den derfor sandsynligvis findes i selve området på strandengene nord for Nibe.

2. Udpegningsgrundlaget

Som det fremgår af tabel 2.1 er habitatområde 15 udpeget af hensyn til 18 habitatnaturtyper og fire arter. Fuglebeskyttelsesområde 1 er udpeget for 23 arter (se tabel 2.2 og 2.3).

Se kort med naturtyperne og arter på hjemmesiden for Vand og Natur ([klik her](#))

Nr.	Naturtype	Kortlagt areal	Antal forekomster
Arter			
1065	Hedepletvinge	3,8 ha	1
1355	Odder	4329 ha	-
1365	Spættet sæl	3173 ha	-
1528	Gul stenbræk	5,0 ha	1
Naturtyper		Ha	
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	6619 ha	1
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	3092 ha	1
1150	*Kystlaguner og strandsøer	1144 ha	49
1160	Større lavvandede bugter og vige	3721 ha	1
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	28,8 ha	12
1330	Strandenge	1201 ha	113
1340	* Indlands saltenge	7 ha	1
3260	Vandløb med vandplanter	79 km	-
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)	0,4 ha	1
5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter	24 ha	24
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)	9 ha	19
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	90 ha	79
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	0,4 ha	4
7220	*Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	15 ha	31
7230	Rigkær	92 ha	106
9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn ^(L)	0,3 ha	1
9190	Stilkegeskove og krat på mager sur bund ^(L)	169 ha	29
91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld ^(L)	5 ha	10

Tabel 2.1. Oversigt over de arter og naturtyper, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningsområdet 15. ^(L) Skov naturtyperne bliver kortlagt af SNS og er kun delvist kortlagt i forbindelse med amtets kortlægning i 2004-05. * Prioriteret naturtype.

	Ynglepar 1983	Ynglepar 1990-1993	Ynglepar 2004 -2005	Status	Areal (ha)
Skestork	0	0	16	Ny indvandret	1.141
Hedehøg		0 – 1	2	Ny /gen- indvandret	1.707
Klyde	125	135	107	Stabil eller svagt tilbagegang	643
Almindelig ryle	30	10 - 17	6 – 10	Tilbagegang	623
Brushane	25	11	0	Tilbagegang / uddød	572
Fjordterne	20	60	1 *	Usikker	-
Havterne	150 – 180	240	95*	Tilbagegang	13.395
Splitterne	20	150	1-11*	Tilbagegang	12.091
Dværgterne	3	3 - 5 (1997)	0	Tilbagegang / uddød	13.329

Tabel 2.2. Oversigt over de ynglende fuglearter, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningsområdet 1. Arter med fed var del af det oprindelige udpegningsgrundlag i 1983. * er tal fra 2006.

Arter på bilag 1, jf. art. 4(1)	Arter, jf. art. 4 (2)	T/Tn	1983 maks. tal	1992 – 1997 maks. tal	1998 - 2003 maks. tal	Status	Areal (ha)
Pibesvane		T	0	760	1500	Fremgang	13.251
Sangsvane		T	1600	3410	2330	Usikker	14.492
Blå kærhøg		Tn	5-10 (?)	-	5 -10 (?)	usikker	5.203
Hjejle		T	-	20324	13500	Usikker	3.131
	Knopsvane	T	1500	8015	2067	Usikker	10.697
	Kortnæbbet gås	T	450	-	3000	Fremgang	2.000
	Grågås	T	1000	690	2856	Fremgang	2.821
	Lysbuget knortegås	T	0	2565	2470	Fremgang	-
	Pibeand	T	16000	26550	16000	Usikker	11.977
	Krikand	T	5000	6000	4500	Usikker	885
	Taffeland	T	7000	3003	1200	Tilbagegang	1.207
	Hvinand	T	3500	1500	2977	Stabil	13.251
	Toppet skallesluger	T	1000	2500	1407	Usikker	3.760
	Blishøne	T	42000	9050	7210	Tilbagegang	10.697

Table 2.3. Oversigt over de rastende fuglearter, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningen af Fuglebeskyttelsesområde nr. 1. T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal. Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal. Arter med fed var del af det oprindelige udpegningsgrundlag i 1983. Oprindeligt var også Trolldand og Stor Skallesluger udpegningsgrundlag. (Danmarks Miljøundersøgelser 2005)

2.1 Nyfundne naturtyper og arter

I tabel 2.4 viser de nyopdagede eller nyindvandrede forekomster af arter eller naturtyper, der aktuelt ikke udgør udpegningsgrundlag, men som vil skulle vurderes i forbindelse med en kommende revision af udpegningsgrundlagene. Det drejer sig om arter og naturtyper på bilag 1 eller 2 på EF-habitatdirektivet eller på bilag 1 på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

Naturtype og art		Areal	Antal forekomster
1013	Kildevælds-Vindelsnegl	6,2 ha	2
1095	Havlampret	29 km	1
1096	Bæklampret	44 km	>16
1106	Laks	26 km	1
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde	11 ha	5
1220	Flerårig vegetation på stenede strande	4 ha	5
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	156 ha	11
6410	*Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtøp	4 ha	6
7140	*Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand	3 ha	5
A021	Rørdrum	-	2
A081	Rørhøg	-	4

Table 2.4. Arter og naturtyper, der ikke aktuelt er udpegningsgrundlag for Natura 2000-planens internationale naturbeskyttelsesområder, men som vurderes at have væsentlig forekomst heri. En * foran artens eller naturtypens kodenummer betyder, at den er særligt prioriteret af EU.

3. Foreløbig trusselsvurdering

3.1 Beskrivelse af naturtilstanden

Som baggrund for at foretage en trusselsvurdering for naturtyper og arter er der foretaget en foreløbig vurdering af status af tilstanden for de naturtyper og arter, der forekommer i området (se bilag B.2).

For de naturtyper og arter, som ikke er omfattet af NOVANA-overvågningsprogrammet, er tilstands- og trusselsvurderingen baseret på et skøn.

3.1.1 Vandrammedirektivets basisanalyse I-II

I Natura 2000-området er der målsat 170 km vandløb. I år 2015 forventes 104 km vandløb at leve op til målsætningen, mens 57 km forventes ikke at leve op til målsætningen. Ingen af de målsatte vandløbsstrækninger er upåvirkede. Biologisk påvirkning finder sted i 162 km målsatte vandløb, i 141 km er der tale om fysisk og hydrologisk påvirkning. Spærringer for fisk påvirker i øjeblikket 13 km målsat vandløb. Regulering påvirker 210 km, og vandløbsvedligeholdelse påvirker 233 km målsatte og ikke målsatte vandløb i området.

I Miljøcenterets område er det ved alle dambrug forudsat at spærringerne ikke hindrer målsætningsopfyldelse 22. december 2015. Dette gøres under forudsætning af, at der efter vandløbslovens bestemmelser meddeles påbud om fjernelse af spærringer, der hindrer målopfyldelse. Undersøgelser har vist, at der er risiko for udledning af miljøfarlige stoffer i forbindelse med udledninger fra punktkilder. Der er ikke tilstrækkelig viden herom.

Ulvedybet og Halkær Sø indgår i habitatområde H 15. Begge søer vurderes i basisanalysen til at være i risiko for ikke at opnå målopfyldelse i 2015. Årsagen til manglende målopfyldelse i disse søer er tilførsel af for store mængder næringsstoffer, og for Ulvedybets vedkommende, desuden ændringer i salinitet pga. påvirkning fra slusen til Limfjorden.

Små søerne/vandhullerne i habitatområdet indgår ikke direkte i Vandrammedirektivets basisanalyse I-II, idet kun særskilt målsatte søer samt søer > 5 ha er vurderet.

Basisanalyse II er foretaget for Limfjorden som et samlet farvand. Der er således ikke foretaget en selvstændig analyse for de enkelte habitatområder. For Nibe Gjøl Bredninger er følgende konklusioner relevante:

Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 på grund af tilførslen af næringsstoffer fra land. Det er muligt, at gældende regionplanmål ikke nås, som følge af tilførsel af miljøfarlige stoffer fra land og fra skibenes bundmaling, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.

Yderligere informationer om Vandrammedirektivets basisanalyse I-II kan findes på

<http://www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/Dansk+rapportering/06030200.htm>

3.2 Eutrofiering

Hovedparten af de terrestriske naturtyper og flere arter, der er omfattet af habitatdirektivet, påvirkes negativt ved relativt lave niveauer af luftbåren kvælstofdeposition. N-depositionen kommer fra internationale, nationale, såvel som lokale kilder. Naturtypernes følsomhed overfor tilførsel af luftbåren kvælstof kan beskrives ved hjælp af tålegrænser. Når tålegrænserne er overskredet må det forventes, at de påvirkede naturtyper vil være truede på mellem til lang sigt.

Som det fremgår af tabel B.2.2.4 er det især de store forekomster af sure overdrev i Sønderup Ådal, samt de små forekomster af hede og hængesæk, der er markant negativt påvirkede. Således er mere end ¾ af de sure overdrev påvirkede over tålegrænsen. Samtidigt er hovedparten af de arealmæssigt vigtige naturtyper, på nær strandenge, påvirkede i en grad, hvor der for de mest N-følsomme af forekomsterne vil være en væsentlig negativ effekt som følge af N-depositionen. Det gælder fx både rigkær, kildevæld, enebærkrattene, kalkoverdrevene, samt de store forekomster af stilk-egeskov, og igen er Sønderup Ådal den mest påvirkede del af Natura 2000-området. Gul Stenbræk og Kildevælds-Vindelsnegl vil også være truet som følge af de negative effekter på artens levesteder i form af tilgroning af kildevæld og rigkær.

Den væsentligste trussel mod området søer og vandløb er eutrofiering, der primært stammer fra landbrugsdriften i det åbne land.

De marine naturtyper ” Ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med eller uden undervandsvegetation” og ” Større lavvandede bugter og vige” er fortsat truet af eutrofiering. Det vurderes i VRD-basisanalyse II, at der er behov for en yderligere indsats for at nedbringe tilførslen af kvælstof og fosfor fra land.

3.3 Tilgroning

Tilgroning udgør en moderat trussel i forhold til strandenge. Data viser, at den gennemsnitlige vegetationshøjde på ca. 40 % af arealerne er så høj, at det vurderes at udgøre en reel trussel mod naturtypens beståen som græsdomineret strandeng på lang sigt (figur B.2.3.1). Dog udgør tilgroning med vedplanter indtil videre ikke nogen trussel, hvilket bl.a. skyldes, at der fortsat sker græsning/høslæt på en stor del af arealerne (figur B.2.2.3). Der bør fortsat opretholdes større arealer med ugræsset strandrørsump, som fx omkring Ulvedybet.

For de fire arealmæssigt mest udbredte naturtyper - efter strandenge - udgør tilgroning i form af høj vegetation og tilgroning i vedplanter en stor trussel på både kort og især lang sigt (figur B.2.3.2). Det drejer sig om naturtyperne sure overdrev, enebærkrat, kildevæld og rigkær. Truslen mod de to tørre naturtyper er dog mindre end for de våde, idet en stor andel af disse fortsat afgræsses (figur B.2.3.3). Det skal dog understreges, at tilgroning med især Stilkeg stadig udgør en markant trussel mod især de sure overdrev og at mange af forekomsterne af de sure overdrev tillige trues af tilgroning med enebærkrat. En fortsat opretholdelse af især de sure overdrev kræver fortsat afgræsning og fremtidig rydning af opvækst af træer og ene.

De to våde naturtyper er især truet som følge af manglende græsning/høslæt. Som det fremgår af tabel figur B.2.3.3, afgræsses kun en meget lille andel af disse naturtyper i området. Som følge heraf er hovedparten af forekomsterne domineret af høj vegetation, som gradvist vil udkonkurrere de lavtvoksende, konkurrencesvage arter, som karakteriserer disse naturtyper. På den lokalitet hvor Gul Stenbræk og Kildevælds-Vindelsnegl er kendt fra i dag er der ingen akutte trusler, idet arealet plejes på passende vis. Arternes potentielle levesteder er især kildevæld og rigkær, så arternes spredningsmuligheder forringes derfor af de samme trusler, der gælder for de to naturtyper. Af figur B.2.3.2 fremgår, at der kun er begrænsede problemer med tilgroning af de to våde naturtyper med vedplanter. Dette skyldes udelukkende, at arealer, der er under kraftig tilgroning i vedplanter ikke er blevet kortlagt, fordi de ikke tilhører naturtypen, som den er defineret i habitatdirektivet. Ved fortsat manglende afgræsning/høslæt vil hovedparten af 7220/7230-forekomsterne forsvinde fra området. Tilgroning vurderes som en akut trussel mod disse to naturtyper i området.

Udover de allerede nævnte naturtyper er flere af de arealmæssigt mindre vigtige naturtyper i området truet på samme måde af tilgroning. Hovedparten af disse forekomster er af høj naturkvalitet. Det drejer sig især om områdets eneste forekomst af den prioriterede naturtype indlandssalteng, som repræsenterer den ene af i alt 3-5 forekomster i hele Danmark. Området trues på kort sigt især af manglende afgræsning/høslæt, idet en større del af arealet ikke afgræsses årligt, men på længere sigt er også afvanding og gødskning et problem. Den eneste forekomst af tør hede i området, som bl.a. rummer forekomst af den sjældne ansvarsart Lyng-Vikke, er truet af tilgroning i bævreasp mv. Flere af de i alt 19 forekomster af kalkoverdrev er under kraftig tilgroning i vedplanter. Disse forekomster er dog stadig i generelt god naturtilstand, hvorfor en indsats på kort sigt vil være hensigtsmæssig. Alle områdets 6 forekomster af tidvis våd eng er i en relativt gunstig tilstand (bilag B.2). To af disse er særligt værdifulde pga. stort areal og for naturtypen karakteristisk artssammensætning. Det vurderes dog, at der enten er for lavt eller helt manglende græsningstryk på arealerne. Dette er især en konkret trussel mod Hedepletvinge, som har sin eneste forekomst i området på den ene af de to lokaliteter. Forekomsten af Hedepletvinge på denne lokalitet er i dag usikker, hvorfor en hurtig indsats er ønskelig.

3.4 Hydrologi

Den største trussel mod områdets store arealer med strandeng er, sammen med manglende afgræsning/høslæt, de hydrologiske forhold. Således er det kun på de uforstyrrede holme i Limfjorden, at der ingen tegn forekommer på forringet hydrologi i form af afvanding og dræning. På omkring 1/3 af arealerne er afvandingen fremskreden (tabel B.2.4.1), hvilket bevirker, at karakteristiske strukturer som loer, naturlige strandsøer og -laguner kun forekommer sjældent. Hvis man ønsker, at opretholde og/eller genskabe en for naturtypen karakteristisk naturtilstand, kræver det, at man får genskabt den naturlige dynamik ved bl.a. tildækning af grøfter og dræn. Ligeledes er områdets eneste forekomst med indlandssaltenge (naturtype 1340) gennemskåret af grøfter, hvorfor der også her er unaturlig lav vandstand på arealerne.

Blandt de fire våde terrestriske naturtyper (6410, 7140, 7220 og 7230) er det især rigkærene (naturtype 7230), der for en stor dels vedkommende er akut truede af forværret hydrologi i form af især dræning og grøftning (figur B.2.4.1). De største forekomster af naturtypen forekommer i områdets to ådale, hvor der på mange arealer stadig er rester af en meget artsrig og naturtype-karakteristisk flora. Afvanding (kombineret med den fremskredne tilgroning) af kildevæld (naturtype 7220) og især rigkær vurderes at være en akut trussel mod naturtypens overlevelse i hovedparten af områdets forekomster på lang sigt. De samme trusler gælder for Gul Stenbræk og Kildevælds-Vindelsnegl og er især et problem i forhold til arternes muligheder for at sprede sig til nye lokaliteter i området. De største hindringer mod opnåelse af god

tilstand for områdets vandløb (naturtype 3260) er grødeskæring og stuvezoner i forbindelse med dambrug. Grødeskæring påvirker især Halkær Å, mens stuvezoner påvirker Sønderup Å.

De vigtigste trusler mod områdets tre bilag II-fiskearter er spærringer og vandindtag i forbindelse med dambrug, samt organisk belastning af vandløbet. Det vurderes, at man ved at fjerne de få tilbageværende spærringer i områdets store vandløb vil kunne forbedre livsbetingelserne væsentligt for disse arter.

Kystsikring: Den eneste naturtype i området, der er påvirket af kystsikringsforanstaltninger, er strandenge. Det er dog kun på ca. 25 % af områdets forekomster (figur B.2.4.2), at foranstaltningerne vurderes at have en negativ betydning for områdenes naturlige dynamik og hydrologi. Af figur B.2.4.2 fremgår, at der ikke er vurderet forhold vedrørende kystsikring og hydrologi på ca. 1/3 af 1330-arealerne i området. Det drejer sig hovedsageligt om flere store øer/holme i eller nær Nibe Bredning og nær Egholm. Disse arealer henligger stort set uberørte og uden menneskelige påvirkninger og det vurderes derfor at forholdene for strandenge med hensyn til hydrologi og kystsikring på disse arealer er nær det optimale.

3.5 Invasive arter

I områdets terrestriske del er der generelt ikke store trusler fra invasive arter i dag. På langt sigt kan der dog blive tale om trusler fra følgende arter: Kæmpe-Bjørneklo, Gyvel, indførte nåletræer og Rynket Rose. Alle fire arter er konstateret i området. Rynket Rose er observeret på enkelte strandengsarealer langs Limfjorden, mens Kæmpe-Bjørneklo er observeret enkelte steder på de våde naturtyper i Sønderup og Halkær Ådale. Det vurderes, at en hurtig indsats mod de to arter vil kunne fjerne truslen på både kort og langt sigt for relativt få ressourcer.

På de tørre naturtyper, herunder især 6210, 6230 og 5130, er der hist og her i Sønderup Ådal konstateret Gyvel og/eller indførte nåletræer. Det vurderes at en hurtig indsats på de få forekomster med Gyvel og nål vil være hensigtsmæssig inden bestandene breder sig.

I den marine naturtyper er der registreret følgende invasive arter:

Amerikansk Knivmusling: Denne art er observeret i større antal i den vestlige del af området. Den antages dog ikke at udgøre nogen trussel mod hjemmehørende arter i området.

Ålens Svømmeblæreorm: Ifølge fritidsfiskere i området omkring Nibe Bredning observeres arten i en betydelig andel af ålene. Ålens Svømmeblæreorm er medvirkende årsag til den kraftige tilbagegang i bestanden af Europæisk Ål.

Sargassotang: Denne art blev observeret første gang i Limfjorden i 1983. I dag viser overvågningen, at det er den hyppigste tangplante i Limfjorden. Den fortrænger sandsynligvis de oprindelige arter fra voksestederne på stenet bund. Truslen forværres af, at arealet med stenet bund er mindsket markant som følge af muslingeskrabning og stenfiskeri.

3.6 Arealmæssige ændringer siden 1994

Genetableringen af Halkær Sø har oversvømmet enkelte rigkær, men den langsigtede effekt af projektet vurderes at være positiv for områdets naturtyper og især fugle.

3.7 Forstyrrelse af arter

Kun på Egholm vurderes forstyrrelser af fuglelivet fra rekreative aktiviteter at kunne have en beskedent effekt.

3.8 Andre Trusler

Fuglene i området trues især på fødegrundlaget i fjorden, særligt arter der fouragerer på ålegræs, stigende bestand af Sølvmåge og Mink prederer på fugleæg og unger og manglende, for lavt eller for højt græsningstryk på strandengene.

Muslingeskrabning: Den marine naturtype ”Større lavvandede bugter og vige” er truet i store dele af områdets østlige del som følge af muslingeskrabning. En gunstig naturtilstand er pt. ikke mulig som følge af bestemmelserne vedrørende muslingefiskeri.

Miljøfarlige stoffer: Især organisk tin fra skibenes bundmaling udgør en trussel mod de to marine naturtyper 1110 og 1160. Amtets overvågning har vist omfattende skader på bl.a. indikatororganismen dværgkonk som følge heraf.

4. Plejetiltag, igangværende indsats mm

Indenfor Natura 2000-området har Nordjyllands Amt udformet 3 plejeplaner:

1. Sønderup Ådal III
2. Tillægsplejeplan for en del af Sønderup Ådal
3. Del af Sønderup Ådal Matr. nr. 17m og 24, Skivum

Derudover er der udført 1 VMPII/III projekt, 6 vandløbsrestaureringer og 15 andre former for pleje eller genopretning inden for området.

Siden 1997 har amtet indgået 756 MVJ aftaler (3266 ha) indenfor Natura 2000-området

5. Modstridende naturinteresser

Naturlig succession i form af tilgroning kan indebære, at én naturtype udvikler sig til en anden, ligesom eutrofiering kan medføre en ændring i vegetationen fra en naturtype mod en anden. Det kan derfor ved udarbejdelse af Natura 2000 planen være nødvendigt, at foretage en prioritering af hvilken drift eller plejemetoder man vil benytte sig af på et givet areal afhængig af hvilken naturtype eller naturtypemiks, man sigter mod.

6. Liste over manglende data

Naturtyper

Terrestriske naturtyper

Der er behov for en dækkende kortlægning af de naturtyper, som ikke udgør en del af de 18 lysåbne naturtyper, der indgår i kortlægningen og overvågningen i NOVANA-programmet. Det gælder følgende naturtyper:

- Strandvold med enårige (1210)
- Strandvold med flerårige (1220)
- Enårig strandengsvegetation (1310)
- Vadegræssamfund (1320)
- Visse-indlandsklit (2310)
- Revling-indlandsklit (2320)
- Græs-indlandsklit (2330)
- Enekrat (5130)
- Urtebræmme (6430)

Skovnaturtyper

Der er behov for kortlægning af skovnaturtyper udenfor de fredsskovpligtige områder:

- Bøg på mor (9110)
- Bøg på mor med kristtorn (9120)
- Bøg på muld (9130)
- Bøg på kalk (9150)
- Ege-blandskov (9170)
- Stilkeke-krat (9190)
- *Skovbevokset tørvemose (91D0)
- *Elle og askeskov (91E0)

Søer og vandhuller

Der er generelt behov for kortlægning af søer, vandhuller og damme på under 5 ha. For område 15 gælder det især for:

- Næringsrig sø (3150)

Arter

Dyrearter

Der mangler generelt data for forekomster af, og den geografiske udbredelse af følgende arter hjemmehørende i Nordjylland:

- Hedepletvinge

- Bred Vandkalv
- Kildevælds-Vindelsnegl
- Skæv Vindelsnegl
- Sump-Vindelsnegl
- Stor Vandsalamander
- Damflagermus
- Marsvin

Fugle

Novana-overvågningen af fuglearter giver ikke tilstrækkelig viden til dækning af basisanalysen. Brugen af data fra DOF giver et rimeligt billede af udviklingen for de enkelte arter, men indsamlingen er tilfældig, og metodemæssig ikke tilpasset behovet for basisanalysen.

Fisk

Havlampret, Stavsild og Majsild er ikke monitoreret i de marine områder af Nordjyllands Amt. Der mangler generelt data for forekomster af den geografiske udbredelse og trusselsvurdering for fiskearterne:

- Havlampret
- Flodlampret
- Bæklampret
- Stavsild

7. Lister over tilgængeligt materiale

Jensen, J.M.; Poulsen, R.S. & Bioconsult, 1997. **Registrering af kalkoverdrev i Nordjyllands Amt 1997**. Resultaterne fra projektet er blevet lagt ind i database, som findes på Naturkontoret, Nordjyllands Amt. Efter 2007 kan data findes i den fælles offentlige database Naturdata.

Larsen, P.; Pedersen, K.H.; Laubek, Bjarke & Vire, A. (red.), 1993. **Moser i Nordjylland 1**. Landskabskontoret, Nordjyllands Amt

Naturplan, 1999. **Kvalitetsvurdering i Halkær Ådal**. Udarbejdet af konsulentfirmaet NATURPLAN for Nordjyllands Amt. Kvalitetsvurdering af ca. 750 lokaliteter i Halkær Ådal. Data kan indtil 2007 rekvireres hos Naturkontoret, Nordjyllands Amt. Efter 2007 kan data findes i den fælles offentlige database Naturdata.

Wind, P., 1992. **Oversigt over botaniske lokaliteter 9. Nordjyllands Amt**. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med Dansk Botanisk Forening

Supplerende litteratur

Asbirk, S. & Pitter, E. (red), 2005. **Handlingsplan for truede engfugle**. – Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Baagø, H., 2001. **Danish bats (Mammalia:Chiroptera): Atlas and analysis of distribution, occurrence and abundance**. – *Steenstrupia* 26(1): 1-117.

Baktoft, H., Aarestrup, K. & Olsen, J. (*In press*). **Smolttab og forsinkelse ved passage af opstemninger og søer** (tentativ titel). Rapport til Dansk Dambrugerforening.

Danmarks Miljøundersøgelser (2003): **Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet**. Faglig rapport fra DMU, nr. 462. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>.

Danmarks Miljøundersøgelser (2004): **NOVANA. Det nationale program for overvågning af vandmiljøet og naturen. Programbeskrivelse – del 1**. Danmarks Miljøundersøgelser. 48 s. – Faglig rapport fra DMU nr. 495. http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3fagrapporter/rapporter/FR495.PDF

Danmarks Miljøundersøgelse (2005): **Atmosfærisk deposition 2004. NOVANA**. Danmarks Miljøundersøgelser Faglig Rapport fra DMU nr. 555. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>.

- Ellenberg, H. et al. (1991): **Zeigerwerten von Pflanzen in Mitteleuropa**. Scripta Geobotanica vol.18:1-248.
- Fredshavn, J. (2004): **Teknisk anvisning til kortlægning af terrestriske naturtyper (TA-N3 version 1.01)**. Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestriske Naturdata, Danmarks Miljøundersøgelser.
<http://www.dmu.dk/Overvågning/Fagdatacentre/Biodiversitet+og+terrestrisk+natur/Tekniske+anvisninger>
- Fredshavn, J., Nielsen, K.E., Ejrnæs, R. og Skov, F. (2004): **Teknisk anvisning til overvågning af terrestriske naturtyper (TA-N1 version 1.03)**. Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestriske Naturdata, Danmarks Miljøundersøgelser.
<http://www.dmu.dk/Overvågning/Fagdatacentre/Biodiversitet+og+terrestrisk+natur/Tekniske+anvisninger/>
- Grell, M. B. (1998): **Danmarks Fugle. De danske fugles udbredelse, tæthed, bestandsforhold og udviklingstendenser 1971-1998 baseret på resultater af Dansk Ornitologisk Forenings landsdækkende kortlægning i 1993-96**.
- Gyrsting, L. & Jørgensen, P. N.(eds), 1983. **EF-fuglebeskyttelsesområder. Kortlægning og foreløbig udpegning i henhold til Fuglebeskyttelsesdirektivet**. – Fredningsstyrelsen, Miljøministeriet.
- Jensen, F. P., 1996. **EF-fuglebeskyttelsesområderne og Ramsarområderne. Kort og områdebeskrivelser, status 1995**. Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen
- Møller, A. P.(red.), 1978, **Nordjyllands Fugle – deres yngleudbredelse og trækforhold**. – Scandinavian Science Press Ltd.
- Nielsen, T., & Nielsen, M., 1998. **Fuglelokaliteterne i Nordjyllands Amt, bind 1 og 2**. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Nørrevang, A., & Meyer, T. J. (red.) 1970. **Danmarks Natur**. Politikens Forlag.
- Skov- og Naturstyrelsen (2003): **Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug**. Udgivet af Miljøministeriet.
<http://www2.skovognatur.dk/udgivelser/2003/87-7279-537-9/pdf/helepubl.pdf>
- Skov- og Naturstyrelsen (2004): **Marine habitatområder - orientering om marine naturtyper**. Delrapporter og Kort.
http://www.sns.dk/natura2000/habitat/marin/download_kort.htm
- Skov- og Naturstyrelsen (2005a): **Opdatering af Ammoniakmanualen**. Brev til amterne af 15. december.
<http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>
- Skov- og Naturstyrelsen (2005b): Vejledning til amterne om udarbejdelse af Natura 2000-basisanalyse.
http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/B94B1028-F744-40DE-83DE-42C6A48E4D3A/9626/Basis_vejl_final.pdf
- Stoltze, M. og Pihl, S. (red.) 1998: **Rødliste 1997 over planter og dyr i Danmark**. Miljø- og Energiministeriet; Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.
- Strand, J. et al. 2006. **Tributyltin (TBT) – Forekomst og effekter i Skagerrak**, Forum Skagerrak II
- Svendsen, L.M., Bijl, L. van der, Boutrup, S. & Norup, B. (red.) (2004): NOVANA. Det nationale program for overvågning af vandmiljøet og naturen. Programbeskrivelse – del 2. Danmarks Miljøundersøgelser. 128 s. – Faglig rapport fra DMU nr. 508 http://www2.dmu.dk/1_Viden/2_Publikationer/3_Fagrapporter/rapporter/FR508.pdf
- Søgaard, B., Pihl, S. og Wind, P. 2006: **Arter 2004-2005. NOVANA**. Danmarks Miljøundersøgelser. 248 s. – Faglig rapport fra DMU nr. 582. <http://www.dmu.dk/Udgivelser/Faglige+rapporter/>
- Søgaard, B. et al. (2003): **Kriterier for gunstig bevaringsstatus**. 3. udgave. Faglig rapport fra DMU, nr. 457.
http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporter/rapporter/FR457_3udg.PDF

van Duinen, G.A. 2004. **Planning for nature restoration peat extraction near the north-western edge og high raised bog** – Tofte Mose, august 2004

Wind, P., 1992. **Oversigt over botaniske lokaliteter 9. Nordjyllands Amt.** Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen i samarbejde med Dansk Botanisk Forening.

Databaser:

Atlas Flora Danica-data: Fund af rød- og gulliste arter samt andre sjældne arter.

DOFbasen: Udtræk af data fra DOFbasen er foretaget af Dansk Ornitologisk Forening efter aftale med Århus Amt. Udtræk af yngle- og rastefugle i Århus Amt i perioden 1982 – 2006. Dansk Ornitologisk Forening, 2006.

NOVANA - data indsamlet i Det nationale overvågningsprogram for vand og natur.

TILDA: TILstands-vurdering af DANske naturtyper. Amternes kortlægningsdata 2004-5. Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestrisk Natur.

Plejeplaner:

Revideret forslag til plejeplan for Råbjerg Mose. Nordjyllands Amt, april 2001.

Forslag til plejeplan for Tolshave Mose. Nordjyllands Amt, februar 2006.

Rapporter mm:

Genopretning og sikring af højmossearealer. Aage V. Jensens Fonde har fået udarbejdet en række rapporter om genopretning og sikring af højmossearealer:

- Cowi, 2006. **Sikring af højmossearealers gunstige bevaringstilstand i Lille Vildmose.**
- Cowi, 2006. **Påvirkning af højmossearealer i Lille Vildmose fra af vanding og tørvegravning.**
- Cowi, 2006. **Miljøvurdering af materialer til vandstandsregulerende installationer i Lille Vildmose.**

Moser i Nordjylland 1. Larsen, P.; Pedersen, K.H.; Laubek, Bjarke & Vire, A. (red.), 1993. Landskabskontoret, Nordjyllands Amt.

Moser i Nordjylland 2. Pedersen, K.H., Laubek, B., Burholt, T., Poulsen, R.S., Iversen, I. & Christensen, A., 1999. Natur- og Miljøkontoret, Nordjyllands Amt.

Moser i Nordjylland 3. Kortlægning af moser i den nordlige del af Vendsyssel. Naturkontoret, Nordjyllands Amt (ej publiceret). Data fra kortlægningen kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Moser i Nordjylland 4. Kortlægning af moser i den vestlige del af Vendsyssel. Naturkontoret, Nordjyllands Amt (ej publiceret). Data fra kortlægningen kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Kvalitetsvurdering i Halkær Ådal, Naturplan, 1999. Udarbejdet af konsulentfirmaet NATURPLAN for Nordjyllands Amt. Kvalitetsvurdering af ca. 750 lokaliteter i Halkær Ådal. Data kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Kvalitetsvurdering i Lindenberg Ådal, Naturplan, 1999. Udarbejdet af konsulentfirmaet NATURPLAN for Nordjyllands Amt. Data kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Kvalitetsvurdering i Villestrup Ådal, Naturplan, 1999. Udarbejdet af konsulentfirmaet NATURPLAN for Nordjyllands Amt. Kvalitetsvurdering af 625 lokaliteter i Villestrup Ådal. Data kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Nationalpark Pilotprojektet på Læsø. I forbindelse med pilotprojektet er der blevet udarbejdet rapporter indenfor områderne: Natur, Kultur, Landskab, Erhverv og Friluftsliv & turisme. Alle rapporter kan hentes på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside http://www2.skovognatur.dk/nationalparker/Om_nationalparker/undersogelser.htm

Registrering af kalkoverdrev i Nordjyllands Amt 1997. Jensen, J.M., Poulsen, R.S. & Bioconsult, 1997. Resultaterne fra projektet kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Strandenge - ved Kattegat og Mariager Fjord. Larsen, P. & Steffensen A.M. (red.), 1991. Nordjyllands Amt. Data kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Strandenge - ved Limfjorden. Bjerregaard, O. (red.), 1988. Nordjyllands Amt. Data kan findes i den fælles offentlige database Naturdata <http://www.miljoportal.dk/Natur/>

Bilag

B.1 Datagrundlag for naturtyper og arter

I 2004-2005 er der foretaget en kortlægning af de terrestriske habitatnaturtyper inden for habitatområderne. Desuden er der gennem årene indsamlet data i forbindelse med forskellige projekter, som Nordjyllands Amt har igangsat. Oplysningerne om søer, vandløb og havområder bygger udelukkende på den viden der er indsamlet gennem årene via et generelt tilsyn og overvågningen udført regionalt og via det nationale overvågningsprogram. I tabel 1.1 er der vist en oversigt over tilgængelige data for de enkelte naturtyper.

Herunder en oversigt over tilgængelige data

Nr.	Naturtype	NOVA	NOVANA (2004 – 2006)	Andre data
Arter				
1013	Kildevælds-Vindelsnegl		Overvågning	Se bilag B.7.1
1065	Hedepletvinge		Overvågning	Se bilag B.7.2
1095	Havlampret	Overvågning		Se bilag B.7.3
1096	Bæklampret	Overvågning		Se bilag B.7.4
1106	Laks	Overvågning		Se bilag B.7.8
1355	Odder		Overvågning	Se bilag B.7.5
1365	Spættet sæl			Se bilag B.7.6
1528	Gul stenbræk		Overvågning	Se bilag B.7.7
Naturtyper				
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand		Kortlægning	Se bilag B.4
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe		Kortlægning	Se bilag B.4
1150	*Kystlaguner og strandsøer	Overvågning	Kortlægning	Se bilag B.6
1160	Større lavvandede bugter og vige		Kortlægning	Se bilag B.4
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde		Kortlægning	
1220	Flerårig vegetation på stenede strande		Kortlægning	
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand		Kortlægning	
1330	Strandenge		Kortlægning	
1340	* Indlands saltenge		Overvågning Kortlægning	
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Overvågning	Kortlægning	Se bilag B.6
3260	Vandløb med vandplanter	Overvågning	Kortlægning	Se bilag B.5
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)		Kortlægning	
5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter		Kortlægning	
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)		Kortlægning	
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund		Kortlægning	
6410	*Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop		Kortlægning	
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn		Kortlægning	
7140	*Hængesæk og andre kærksamfund dannet flydende i vand		Kortlægning	
7220	*Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand		Kortlægning	
7230	Rigkær		Kortlægning	
9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn		Kortlægning	
9190	Stilkegeskove og krat på mager sur bund		Kortlægning	

91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld		Kortlægning	
Fugle				
	Hedehøg			Se bilag B.8
	Skestork			Se bilag B.8
	Klyde			Se bilag B.8
	Almindelig ryle			Se bilag B.8
	Brushane			Se bilag B.8
	Fjordterne			Se bilag B.8
	Havterne			Se bilag B.8
	Splitterne			Se bilag B.8
	Dværgterne			Se bilag B.8
	Pibesvane			Se bilag B.8
	Sangsvane			Se bilag B.8
	Blå kærhøg			Se bilag B.8
	Hjeje			Se bilag B.8
	Knopsvane			Se bilag B.8
	Kortnæbbet gås			Se bilag B.8
	Grågå			Se bilag B.8
	Lysbuget knortegås			Se bilag B.8
	Pibeand			Se bilag B.8
	Krikand			Se bilag B.8
	Taffeland			Se bilag B.8
	Hvinand			Se bilag B.8
	Toppet skallesluger			Se bilag B.8
	Blishøne			Se bilag B.8

Tabel B.1.1. Oversigt over datagrundlaget for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. For hver naturtype og art er en henvisning til en mere detaljeret gennemgang af datagrundlaget samt en angivelse af hvor data stammer fra. NOVA: National Overvågningsprogram af VAndmiljøet og NOVANA: Det Nationale program for Overvåkning af VAndmiljøet og NATuren.

B.2 Foreløbig trusselvurdering

B.2.1 Beskrivelse af naturtilstanden

En naturtypes tilstand vurderes ud fra følgende tre kriterier:

1. Areal. Jo større areal en naturtype dækker i området, des bedre tilstand (arealdata ses i tabel B.2.1.1).
2. Struktur og funktion. Jo flere af de særlige strukturer og funktioner, som er nødvendige for at opretholde og bevare naturtypen på langt sigt, som er til stede, des bedre tilstand (summering af struktur- og funktionsdata ses i tabel B.2.1.2).
3. Karakteristiske arter. Jo flere af de arter, som er karakteristiske for naturtypen, som er til stede, des bedre tilstand (data over karakteristiske arter ses i tabel B.2.1.3).

I nedenstående er summeret de oplysninger som vurderingen af områdernes naturtilstand er baseret på.

I forbindelse med kortlægningen af de 18 terrestriske, lysåbne habitattypen er der foretaget en registrering af udbredelsen af en række naturtype-karakteristiske strukturer på hovedparten af de kortlagte arealer (tabel B.2.1.1). Disse strukturer er delt op i negative og positive strukturer. De positive strukturer er til stede i veludviklede og typiske forekomster af naturtypen under mere eller mindre upåvirkede forhold. Tilsvarende vidner de negative strukturer om en stærkt påvirket naturtype. I felten er strukturerne samlede omfang registreret på en tre-trins skala: udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I).

Tabel B.2.1.2 giver en oversigt over de enkelte naturtypers fordeling i forhold til deres indhold af positive og negative strukturer. Mørkegrøn farve viser veludviklede naturtyper, som tilsyneladende ikke er udsat for nogen nævneværdige trusler, mens mørkerød farve viser dårligt udviklede naturtyper, der antagelig påvirkes kraftigt af en eller flere trusler.

Naturtype	kortlagt (ha)	tilstandsvurderet (ha)
1330	1201	1058
1340	6,51	6,51
3150	3,00	0,00
4030	0,35	0,35
5130	24,2	0,00
6210	9,37	9,37
6230	90,8	90,8
6410	3,90	3,90
6430	0,35	0,00
7140	2,76	2,76
7220	14,7	14,5
7230	93,0	90,0
Total	1450	1276

Tabel B.2.1.1. Arealfordeling (ha) af de kortlagte terrestriske lysåbne habitattyper i natura 2000 område 15.

Strandeng (1330) 1058 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	0	0	0
S	25	29	7
U	0	12	27

* Indlands saltenge (1310) 6,5 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	0	0	0
S	0	0	100
U	0	0	0

Tør hede (4030) 0,35 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	0	0	0
S	0	100	0
U	0	0	0

Kalkoverdrev (6210) 9,4 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	21	3	0
S	58	4	0
U	0	9	6

*Surt Overdrev (6230) 91 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	5	58	0
S	1	28	7
U	0	0	1

Tidvis våd eng (6410) 3,9 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	78	11	0
S	11	0	0
U	0	0	0

Hængesæk (7140) 2,8 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	12	0	0
S	88	0	0
U	0	0	0

*Kildevæld (7220) 15 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	0	0	0
S	28	19	0
U	2	15	35

Riggær (7230) 90 ha

Strukturer	Positive		
	U	S	I
Negative			
I	0	0	0
S	13	9	0
U	8	50	20

Tabel B.2.1.2. Fordelingen af negative og positive strukturer i de polygoner, hvor de enkelte naturtyper er registreret. For både negative og positive strukturer er angivet om strukturerne samlet set er udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I). Antallet af registreringer med hver af de 9 kombinationsmuligheder er vægtet for polygonernes arealer. Strukturerne er beskrevet i Fredshavn (2004).

1330 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
annelgræs, strand-	7	3
annelgræs, udspærret	1	1
engelskgræs, strand-	4	
gåsepotentil	11	8
harril	19	3
hindeknæ, kødet	2	2
hvene, kryb-	26	1
kilebæger, stilket	1	
kogleaks, rødbrun		1
kvik, almindelig	8	4
kvik, stiv		3
mælde, spyd-	16	6
mælde, strand-	5	3
sandkryb	13	4
star, udspilet		1
strandasters	15	13
svingel, rød	24	2
trehage, strand-	19	6
vejbred, strand-	9	9

1340 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
harril	1	
trehage, strand-	1	
strandasters	1	

4030 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
hedelyng	1	
visse, engelsk	1	

6210 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
star, vår-	1	
rundbælg	1	

6230 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
fladbælg, krat-	5	3
guldblomme	4	1
kattefod	1	2
katteskæg	2	1
kongepen, plettet	5	1
mælkeurt, alm.	5	3
perikon, kantet	1	1
snerre, lyng-	10	2
svingel, fåre-	14	1
tormentil	8	1
troldurt, mose-		1
viol, hunde-	2	
ærenpris, læge-	14	

6410 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
blåtop	6	
fryttele, mangeblomstret	3	
høgeskæg, kær-		1
kællingetand, sump-	4	
snerre, sump-	3	
tormentil	6	
viol, eng-	3	

7140 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
bukkeblad	2	
Calliergon giganteum	1	
star, næb-	4	
star, trindstænglet	1	

7220 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
Bryum pseudotriquetrum	1	1
Cratoneuron filicinum	1	1
Philonotis calcarea	1	1
vibefedt	1	1

7230 Art	Antal registreringer	
	Indenfor	Udenfor
star, almindelig	19	
star, blågrøn	6	
star, hirse-	11	1
star, krog-næb-	2	1
star, næb-	13	
star, stjerne-	1	1
star, top-	5	1
star, tvebo		1
Tomenthypnum nitens	2	

Tabel B.2.1.3. Forekomster med naturtype karakteristiske arter. Arterne er blevet registreret i forbindelse med kortlægningen af habitatnaturtyperne. Indenfor: arten er registreret i 5m cirklen, Udenfor: arten er registreret udenfor 5m cirklen

B.2.2 Eutrofiering

B.2.2.1 Tålegrænser

For de naturtyper, der danner udpegningsgrundlag for Natura 2000-området, er der fastsat tålegrænseintervaller, som fremgår af tabel B2.2.1.

Boks:

Tålegrænse: Følsomheden af et naturområde overfor en (forøget) tilførsel af forurende eller eutrofierende stoffer kan beskrives i form af tålegrænser, der angiver ”den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedste tilgængelige viden” Empirisk baserede tålegrænser for en række forskellige naturtyper er blevet fastsat af UN/ECE¹ (Skov- og Naturstyrelsen, 2003).

Naturtype	Tålegrænse Kg N/ha
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	- 1
1130 Flodmundinger	30-40
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	- 1
1150 Kystlaguner og strandsøer	30-40
1160 Større lavvandede bugter og vige,	30-40
1170 Rev	- 1
1180 Boblerev	- 1
1330 Strandenge	30-40
1340 Indlands saltenge	30-40
2130 Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	10-20 ₂
2140 Kystklitter med dværgbusvegetation (klithede)	10-20 ₂
2190 Fugtige klitlavninger	10-25 ₄
2250 Kystklitter med enebær	
3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)	5-10
3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	5-10
3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	5-10
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	- 11
3160 Brunvandede søer og vandhuller	5-10
3260 Vandløb med vandplanter	- 1
3270 Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter	- 1
4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng	10-25
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)	10-20
6120 Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand	15-25
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (vigtige orkidélokalteter)	15-25
6230 Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	10-20
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	15-25 ₆
7110 Aktive højmoser	5-10
7140 Hængesæk og andre kærksamfund dannet flydende i vand	10-15 _{3,7}
7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv	10-15 _{3,7}
7210 Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe	15-25
7220 Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	15-25 ₈
7230 Riggær	15-25 ₃

Tabel B.2.2.1 Tålegrænser for terrestriske naturtyper i habitatområdet (Skov- og Naturstyrelsen 2005)

¹ UN/ECE er FN's Økonomiske Komité for Europa. Tålegrænserne (critical loads) fastsættes i Arbejdsgruppen vedr. effekter af konventionen om langtransporterende luftforurening (www.unece.org/env/wge) i forbindelse med det internationale samarbejdsprogram vedr. modellering og kortlægning af tålegrænser, baggrundsbelastning, effekter, risici og udviklingstendenser for luftforurening.

¹ Tålegrænsen for atmosfærisk belastning er ikke relevant, idet naturtyperne er naturligt kvælstofrige, ufølsomme for atmosfærisk tilførsel, eller forventes at modtage det største bidrag fra andre kilder, fx grundvand eller overfladenær afstrømning.

² Tålegrænsen for beskyttelse af laver (10 – 15 kg N ha-1år-1) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme laver på lokaliteten ønskes beskyttet.

³ Tålegrænsen for højmoser (5 – 10 kg N ha-1år-1) kan anvendes hvis en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter på lokaliteten ønskes beskyttet.

⁴ Tålegrænsen for oligotrofe søer (5 – 10 kg N ha-1år-1) benyttes for småsøer i klitlavninger.

⁵ Tålegrænsen for heder (10 – 20 kg N ha-1år-1) anvendes, hvis dværgbuske (lyng mv.) er hyppige.

⁶ Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype forsk natureng, der kan være mere kvælstoffølsom.

⁷ Naturtypen er en delmængde af den bredere naturtype fattigkær, der har tålegrænse i intervallet 10 – 20 kg N ha-1år-1

⁸ Naturtypen omfatter også Palludellavæld, der forventes at have tålegrænser i den lave ende af intervallet.

⁹ Baseret på tålegrænsen for laver.

¹⁰ Tålegrænsen bør modelberegnes. En modelberegning kan give lavere tålegrænser, ned til 7 kg N ha-1år-1

¹¹ Mange søer og vandhuller er eutrofieret som følge af næringstilførsel fra andre kilder. For de rene, ikke eutrofierede søer af type 3150 kan tålegrænsen for de øvrige søtyper på 5-10 kg N ha-1år-1 bruges, hvis søen er kvælstofbegrænset.

Som det fremgår af tabel B.2.2.1 er det særligt højmose (7110), hængesæk (7140) samt sure overdrev og heder (6230 og 4030), der er følsomme overfor kvælstofbelastning. Riggær og kalkoverdrev er moderat kvælstoffølsomme med tålegrænser mellem 15-25 kg N/ha/år. Men rigkær med en væsentlig forekomst af følsomme højmosearter hører dog også til de særligt kvælstoffølsomme naturtyper med en tålegrænse på 5-10 kg N/ha/år. Derimod er naturtyper, der jævnligt overskyldes med næringsrigt havvand ikke særligt kvælstoffølsomme, det gælder bl.a. strandeng (1330), men her skal man være opmærksom på at partier med overdrev på strandvolde o.lign. kan være følsomme. For artsrige forekomster ligger tålegrænsen i den nedre ende af disse intervaller.

B.2.2.2 N-deposition og overskridelse af tålegrænser

Kvælstofdepositionen til danske land- og vandområder kommer fra en lang række danske og udenlandske kilder, primært husdyrproduktion (ammoniak) og forbrændingsprocesser (kvælstofoxider). I Jylland og på Fyn stammer ca. 60 % af kvælstofdepositionen fra husdyrproduktion, mens det på Sjælland og Bornholm drejer sig om ca. halvdelen eller under halvdelen (DMU, 2005). De gennemsnitlige tal dækker dog over store lokale variationer afhængig af den lokale husdyrtæthed og ruheden af naturområderne. I forhold til husdyrproduktionen er staldanlæg uden ammoniakbegrænsende teknik typisk den største kilde til landbrugets ammoniakfordampning.

I tabel B.2.2.2 er den gennemsnitlige afsætning af kvælstof opgivet som kommunevise gennemsnit af NH_y og NO_x for årene 2000, 2003 og 2004 beregnet med modellen DEHM-REGINA (Skov- og Naturstyrelsen 2005, Bilag 1 til Ammoniakmanualen. Opdatering af 15. december 2005, <http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>).

Den gennemsnitlige N-deposition i de syv kommuner, hvori Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal ligger, er mellem 13,3-17,3 kg N/ha/år. Belastningen med ammoniak og ammonium (NH_y) er højere end landsgennemsnittet i fire af kommunerne.

En betydelig del af NH_y -fraktionen består af ammoniak fra lokale husdyrbrug, som er ujævnt fordelt i landskabet. Hertil kommer, at afsætningen af ammoniak på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Der er derfor foretaget en korrektion af de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for habitatområdet. Ruheden af naturarealerne (z_0) er vurderet på baggrund af kortlægningsdata (vedplantedækningen i TILDA). Korrektionen er foretaget ved hjælp af metoden beskrevet Ammoniakmanualen (Skov- og Naturstyrelsen 2003).

	NH ₄ (kg N/ha)	NO _x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)
Arden	12,4	6,3	18,7
Brovst	7,6	5,7	13,3
Brønderslev	9,7	5,7	15,4
Dronninglund	9,1	6,3	15,4
Farsø	10,7	5,7	16,5
Fjerritslev	7,5	5,8	13,3
Frederikshavn	7,4	6,3	13,7
Hadsund	9,6	6,5	16,1
Hals	8,4	6,4	14,9
Hanstholm	7,4	6,4	13,8
Hirtshals	6,9	6,2	13,2
Hjørring	8,9	6,0	14,9
Hobro	12,1	6,0	18,1
Læsø	4,6	6,5	11,2
Løgstør	9,9	5,6	15,5
Løkken-Vrå	8,1	5,8	13,9
Møldrup	11,9	5,9	17,8
Nibe	9,6	5,7	15,3
Nørager	12,8	5,8	18,6
Pandrup	7,2	5,7	12,9
Sejfflod	8,8	6,1	14,9
Sindal	8,7	6,3	15,1
Skagen	4,7	5,9	10,6
Skørping	11,6	6,7	18,3
Støvring	11,3	6,0	17,3
Sæby	8,9	6,3	15,2
Aabybro	8,0	5,5	13,5
Aalborg	9,4	6,2	15,6
Aalestrup	12,1	5,8	17,9
Aars	11,6	5,7	17,3
Lands gennemsnit	9,1	6,8	15,9

Tabel B.2.2.2. Baggrundsbelastningen (i kgN/ha/år) i de nordjyske kommuner. Kvælstof-depositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH₄ (ammoniak og ammonium), NO_x (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat) og total N (samlet tør- og våddeposition). Skov- og Naturstyrelsen, 2005.

Det korrigerede kvælstofnedfald på naturområderne i Natura 2000-området Lundby hede, Oudrup Østerhede og Vindblæs ligger mellem 10 og 30 kg N/ha/år alt afhængig af den lokale husdyrtæthed og naturområdernes overfladeruhed, se figur B.2.2.3.

Det skal understreges at der er tale om en foreløbig overslagsberegning, der bør følges op med en mere detaljeret beregning af kvælstofbelastning af de enkelte naturområder samt en modelberegnet tålegrænse. Blandt andet kan der være tale om stor variation inden for de enkelte naturområder som følge af varierende tilgroningsgrad, nærhed til lokale husdyrbrug mv.

Det vurderes umiddelbart, at der ikke i eller lige uden for habitatområdet er lokale enkeltkilder, der i sig selv er hovedbidragsyder til kvælstofbelastningen og dermed hovedårsag til eutrofiering og forringet naturkvalitet i habitatområdet. Dette skyldes bl.a. at en stor del af ammoniakfordampningen fra husdyrproduktionen omdannes til langttransporterende luftforurening.

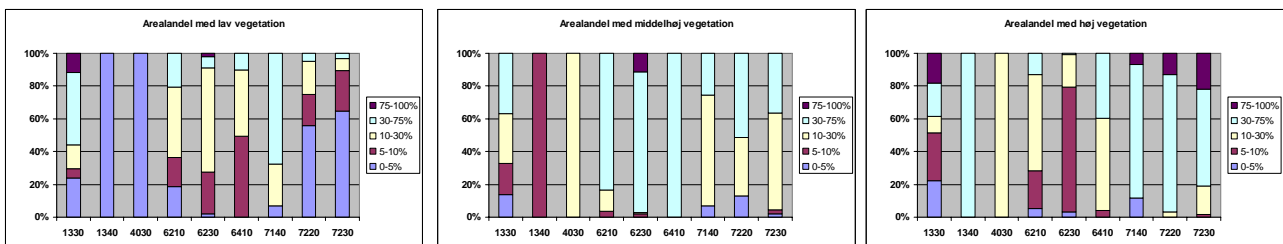
I langt hovedparten af de tilfælde, hvor eutrofiering vurderes at have negativ indflydelse på naturkvaliteten i de terrestriske naturarealer i habitatområdet, er årsagen således luftens gener.

N-belastning (kgN/ha/år) i forhold til tålegrænseintervallet						
Habitattype	10 - 12,5	12,5 - 15	15 - 17,5	17,5 - 20	20 - 25	25 - 30
1330	13% (22)	56% (41)	31% (34)			
1340			100% (1)			
4030					100% (1)	
6210			13% (5)	33% (4)	54% (8)	
6230	1% (1)		8% (9)	15% (16)	75% (43)	1% (6)
6410		41% (2)	5% (1)	11% (1)	43% (1)	
7140			12% (1)	39% (2)	49% (2)	
7220		1% (1)	37% (14)	20% (3)	42% (12)	
7230		1% (2)	35% (31)	30% (37)	30% (36)	3% (1)

Tabel B.2.2.4. Vurdering af de kortlagte terrestriske naturarealers belastning med luftbåren kvælstof i forhold til naturtypernes tålegrænseintervaller. For hver naturtype er angivet andelen af det samlede areal samt antal forekomster i forskellige intervaller af belastninger. Belastninger hvor den lokale N-belastning ligger under den nedre grænse i tålegrænseintervallet (tålegrænsen ikke overskredet) er markeret med grønt, N-belastninger, der ligger indenfor tålegrænseintervallet (overstiger den lave ende af tålegrænseintervallet) er vist med gult, og N-belastninger, der ligger over tålegrænseintervallet (overstiger den høje ende af tålegrænseintervallet) er markeret med rødt.

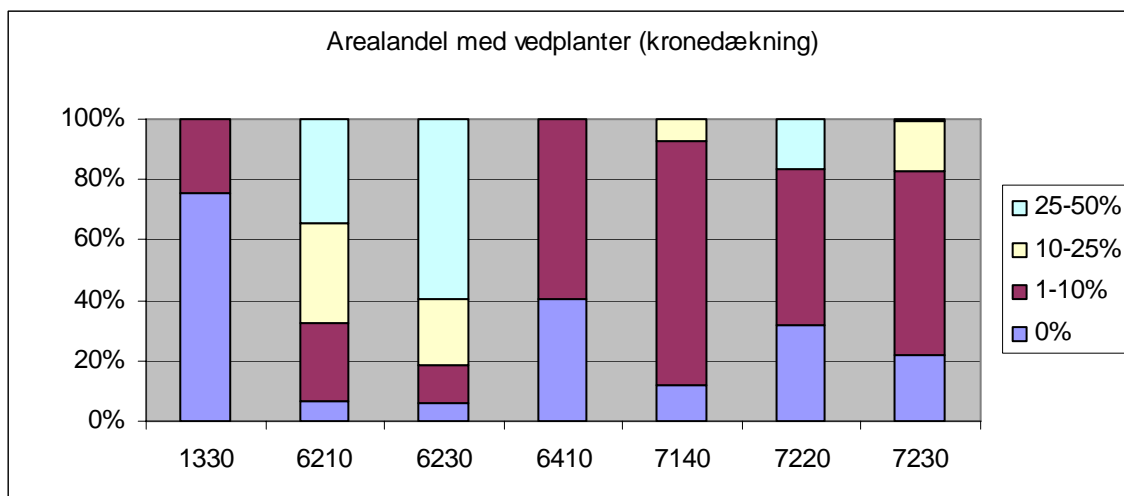
B.2.3 Tilgroning

B.2.3.1 Vegetationshøjde



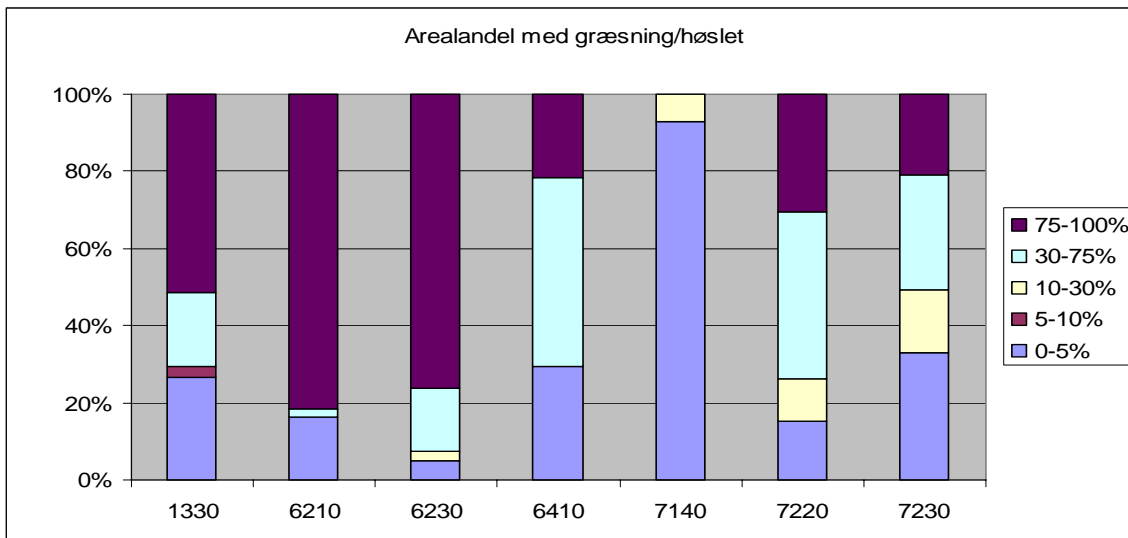
Figur B.2.3. I Den procentvise arealandel af den enkelte habitatnaturtype, som indeholder henholdsvis lav, middelhøj og høj vegetation.

B.2.3.2 Vedplantedækning



Figur B.2.3.2 Den procentvise arealandel af vedplanter i de kortlagte habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området.

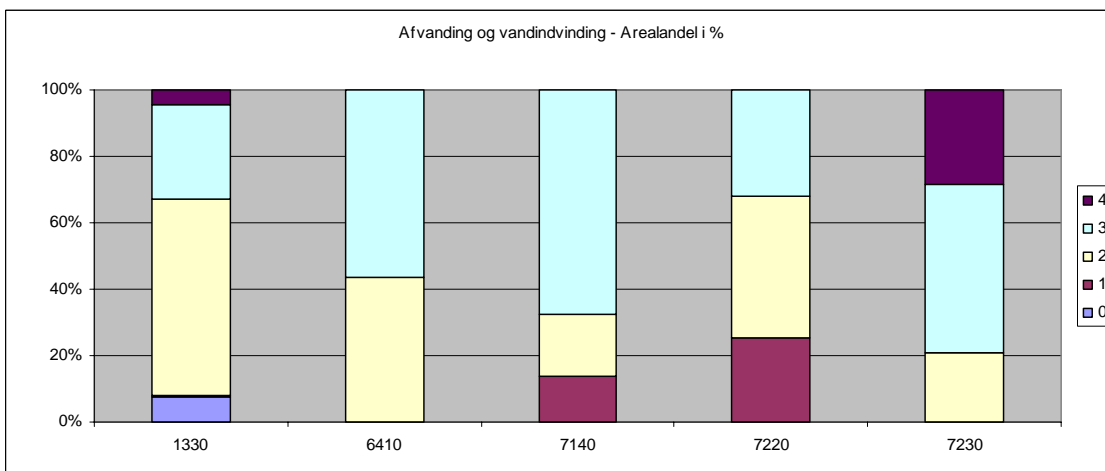
B.2.3.3 Arealandel med græsning og/eller høslet



Figur B.2.3.3. Den procentvise arealandel af græsning og høslet i de kortlagte habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området.

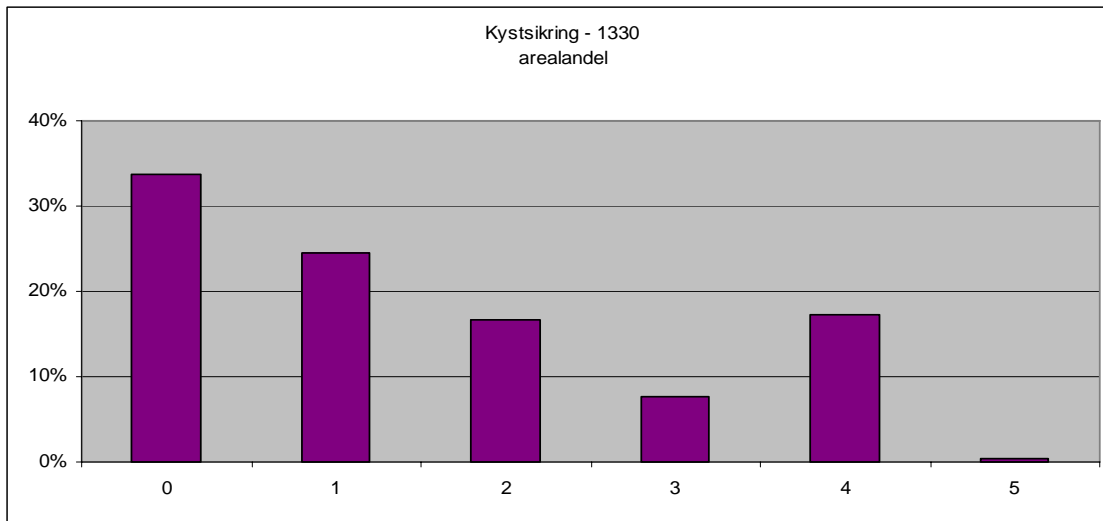
B.2.4 Hydrologi

B.2.4.1 Afvanding og vandindvinding



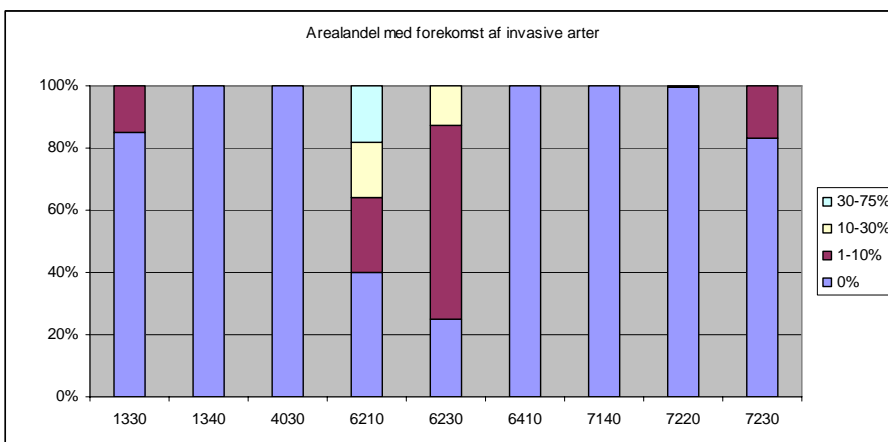
Tabel B.2.4.1. Oversigt over afvanding og vandindvinding i de forekomster, hvor de våde naturtyper er registreret. 0: Er ikke vurderet 1: Afvanding og vandindvinding forekommer ikke. 2: Tegn på afvanding med uden tydelige vegetationsændringer 3: Afvanding medfører sommerudtørring og begyndende tilgroning 4: Udbredt tørlægning og tilgroning med tørbundsplanter 5: Fuldstændig tørlægning af hele arealet.

B.2.4.2 Kystsikring



Figur B.2.4.2. Oversigt over kystsikring ved de kystnære forekomster, hvor habitatnaturtyperne er registreret. 0: Ingen kystsikring 1: Kystsikring hæmmer ikke naturlig zonerings og dynamik 2: Kystsikring hæmmer naturlig zonerings og dynamik 3: Kystsikring medfører ringe zonerings og dynamik 4: Ingen zonerings eller naturlig dynamik 5: Ingen zonerings eller naturlig dynamik

B.2.5 Invasive arter



Figur B.2.5.1 Arealandel med forekomst af invasive arter på de kortlagte habitatnaturtyper i Natura 2000-området

B.3 Plejetiltag igangværende indsats mm

Indenfor Natura 2000-området har Nordjyllands Amt udformet 3 plejeplaner:

1. Sønderup Ådal III
- 2.
- 3.

Derudover er der udført 1 VMPII/III projekt, 6 vandløbsrestaureringer og 15 andre former for pleje eller genopretning inden for området.

Siden 1997 har amtet indgået 756 MVJ aftaler (3266 ha) indenfor Natura 2000-området

B.4. Marine områder

Kortlægning af naturtyper

Revision af udpegningsgrundlaget, opdeling i følgende naturtyper:

1140 mudder- og sandflader blottet ved ebbe.

Afgrænses som kystnære lavvandede områder uden dække af ålegræs på luftfotos fra 1995.

1110 ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med eller uden undervandsvegetation. Afgrænses som lavvandede områder dækket af ålegræs på luftfotos fra 1995.

Aktuel udbredelse af ålegræs foretages på grundlag af luftfotos fra 2004

Potentiel udbredelse af ålegræs angives som udbredelsen ved kortlægningen i begyndelsen af 1900 og som udbredelsen i 1993.

1160 Større lavvandede bugter og vige.

Afgrænses som områder med vanddybde større end 2 meter uden dække af vegetation på luftfotos fra 1995.

Arter i det våde

Havlampret, Stavsild og Majsild er ikke monitoreret i de marine områder. Overvågning af fisk indgår først i NOVANA i programmet for 2006, og for Limfjorden kun i Løgstør Bredning.

Havlampretten var tidligere udbredt i farvandene omkring hele landet, men findes, så vidt vides i dag, kun i den vestlige og nordlige del af Jylland.

Majsild fanges sjældent langs de danske kyster og i fjorde. I de senere år er arten kun registreret i fangster i Ringkøbing Fjord. Majsild lever som stimefisk i havet nær kysten. I forsommeren vandrer de kønsmodne Majsild op i større vandløb for at gyde. Yngelen vandrer om efteråret ud i saltvand.

Stavsild fanges jævnligt langs de danske kyster, og siden 1970 er arten registreret i Vadehavet, Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord, Limfjorden og Randers Fjord. Fra ferskvand er der kun regelmæssige fangster i Ribe Å. Stavsilden lever i havet som stimefisk nær kyster. I forsommeren vandrer de kønsmodne Stavsild op i større vandløb, hvor de gyder. Yngelen vandrer om efteråret ud i saltvand.

Tilstandsvurdering af naturtyper.

1140. Mudder- og sandflader blottet ved ebbe.

De nuværende arealer er ikke undersøgt. Der er dog ikke forhold, som indikerer, at der ikke er en god tilstand. Arealernes størrelse er reduceret markant gennem de sidste 100 år som følge af inddæmninger, blandt andet ved Øland, Gjøl, Egholm, Valsted og Lundbæk.

1110. Ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med vedvarende vanddække, med eller uden undervandsvegetation. Arealerne vurderes at have en ringe naturtilstand som følge af eutrofiering. Det er sandsynligt, at eutrofiering er årsagen til at bestanden af ålegræs, som er fødegrundlaget for en række af de udpegede fuglearter, er gået kraftigt tilbage siden begyndelsen af 1990'erne.

1160 Større lavvandede bugter og vige. Arealerne vurderes at have en ringe naturtilstand, som følge af flere forhold: Eutrofiering er årsagen til mindsket dybdeudbredelse af ålegræs og anden undervandsvegetation. Forekomst af imposex hos dværgkonk indikerer, at bundfaunaen er påvirket af organisk tin og muligvis andre miljøfarlige stoffer.

Trusler

Eutrofiering

Naturtyperne ”1110. Ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med eller uden undervandsvegetation” og ”1160. Større lavvandede bugter og vige” er fortsat truet af eutrofiering. Det vurderes i VRD-basisanalyse II, at der er behov for en yderligere indsats for at nedbringe tilførslen af kvælstof og fosfor fra land. Effekten af Vandmiljøplan I+II+III ikke er tilstrækkelig til at få reduceret tilførslen af næringsstoffer til det niveau, som er nødvendig for at opnå en god tilstand, jævnfør Recipientkvalitetsplan 1985 – 1996.

Invasive arter

I habitatområde 15 er der registreret følgende invasive arter:

Amerikansk Knivmusling (*Ensis Americanus*). Den er registreret i forbindelse med NOVANA-overvågningen af bunddyr i Nibe Bredning. Endvidere er der observeret et større antal i den vestlige del af habitatområdet ud for Vår Skov i forbindelse med indsamling af dværgkonk. Den kom til Tyske Bugt omkring 1979 med skibes ballastvand, og er nu også udbredt omkring de vestlige dele af Danmark. Det vurderes, at den ikke fortrænger andre arter, idet den lever nedgravet på blød bund, som er en hyppigt forekommende bundtype i Limfjorden.

Ålens svømmeblæreorm (*Anguillicola cassus*). Fritidsfiskere i Sebbesund og Nibe oplyser, at ormene observeres i en betydelig andel af ålene. Ålens svømmeblæreorm er medvirkende til den kraftige tilbagegang i bestanden af europæisk ål. Ormen er en parasit som kom fra Stillehavsområdet og blev introduceret til vores region formentlig via akvakultur i omkring 1979. Svømmeblæreormene optager helt eller delvist pladsen i ålenes svømmeblærer. Dermed mister svømmeblæren evnen til at give opdrift. Det er med til at forhindre ålene i at svømme tilbage deres gydeområde i Sargassohavet.

Sargassotang (*Sargassum muticum*). Er observeret drivende og fastvokset omkring Rønholm og i Nibe Havn. Tangen er asiatiske, og blev utilsigtet fragtet til Europa ved import af stillehavsøsters. Den blev observeret første gang i Limfjorden i 1983, og har siden spredt sig meget. NOVANA-overvågningen viser, at den fra 2003 er den mest dominerende tangplante i Limfjorden. Den er sandsynligvis med til at fortrænge de oprindelige arter fra voksestederne på stenet bund. Det gælder blandt andet sukkertang, der tidligere var almindelig, men nu næsten er ikke observeres. Truslen forværres af, at arealet med stenet bund er mindsket markant som følge af muslingeskrabning og stenfiskeri.

Muslingeskrabning

Naturtypen ”1160. Større lavvandede bugter og vige” er truet af muslingeskrabning på arealet øst for en nord-syd gående linie (meridian) gennem Gjølv havn. Et alsidigt og varieret plante og dyreliv er ikke opnåeligt, idet arealet er åbent for muslingeskrabning, jævnfør ”Bekendtgørelse om regulering af fiskeri efter muslinger”. BEK nr. 155 af 07/03/2000 (Gældende), med senere ændringer af forskriften i BEK Nr. 109 af 23/02/2005

Miljøfarlige stoffer

Naturtypen ”1160. Større lavvandede bugter og vige” og ”1110. Ikke eksponerede sandbanker på lavt vand med eller uden undervandsvegetation” er truet af miljøfarlige stoffer, især afgivelse af organisk tin fra skibenes bundmaling. Overvågning viser, at omkring 1/3 af hunnerne af dværgkonk, som anvendes som indikatororganisme, har udviklet hanlige karaktertræk (imposex), som følge af organisk tin.

Resume af VRD-basisanalyse.

Basisanalyse II er foretaget for Limfjorden som et samlet farvand. Der er således ikke foretaget en selvstændig analyse for de enkelte habitatområder. For fjorden som helhed konkluderes følgende:

Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015 på grund af tilførslen af næringsstoffer fra land.

Det er muligt, at gældende regionplanmål ikke nås, som følge af tilførsel af miljøfarlige stoffer fra land, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.

Det vurderes, at det er muligt at gældende regionplanmål ikke nås i 2015, som følge af udvaskning af miljøfarlige stoffer fra skibenes bundmaling. Der mangler data til at vurdere dette tilstrækkeligt sikkert.

Det vurderes, at det allerede er klart, uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplanmål ikke kan nås i områder påvirket af muslingeskrabning.

Det vurderes, at det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås i 2015, som følge af øvrigt fiskeri. Yderligere karakterisering og / eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger

Modsatrettede interesser

Der er ikke afdækket modsatrettede interesser mellem forskellige naturtyper eller arter.

B.5. Vandløb

Habitatområde 15: Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fra syd i habitatområdet er der tilløb af Vidkær Å, Halkær/Sønderup Å, og Binderup Å, der alle hovedsageligt er åer med stor faldhøjde og deraf følgende god strøm og groft bundsubstrat på lange strækninger. Fra syd er der også tilledning af en række mindre vandløb, der ligeledes har god faldhøjde, med deraf følgende gode fysiske forhold. De vandløb, der udmunder fra nord, afvander typisk det flade land et godt stykke udenfor habitatområdet. Bundsubstratet er her mere finkornet og præget af aflejringer.

Naturtype 3260, Vandløb med vandplanter, er i Natura 2000-området. For flere af de mindre vandløb er naturtypen vurderet efter et kvalificeret skøn. Naturtypen findes i 79 km vandløb i området.

Der er 115 km vandløb i området, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Arterne 1095 og 1106, Havlampret og Laks, er til stede i området og arten 1096, Bæklampret, er udbredt i området.

Opdatering af udpegningsgrundlaget:

Vandløbstyper, som indgår i udpegningsgrundlaget: 3260

Arter af rundmunde og fisk, som indgår i udpegningsgrundlaget: ingen.

Revideret udpegningsgrundlag:

1095, Havlampret

1096, Bæklampret

1106, Laks

Foreløbig trusselvurdering:

Udgangspunktet for den foreløbige trusselvurdering er Vandrammedirektivets basisanalyse I og II.

Resume fra Vandrammedirektivets basisanalyse I-II:

Udgangspunktet for den foreløbige trusselvurdering er Vandrammedirektivets basisanalyse I og II. I Natura 2000-området er der målsat 170 km vandløb. I år 2015 forventes 104 km vandløb at leve op til målsætningen, mens 57 km forventes ikke at leve op til målsætningen. Ingen af de målsatte vandløbsstrækninger er upåvirkede. Biologisk påvirkning finder sted i 162 km målsatte vandløb, i 141 km er der tale om fysisk påvirkning, og i 141 km er der tale om hydrologisk påvirkning. De væsentligste spærringer for vandløbsfaunaen, herunder for bilag II-arterne Havlampret og Bæklampret findes i Binderup Å og Vidkær Å i forbindelse med opstemninger og vandindtag til dambrug. Spærringerne bevirker en fragmentering af bestandene og hindrer effektiv passage til og fra gyde- og opvækstområderne. Vandløbsvedligeholdelse er en anden meget væsentlig påvirkning af vandløbene, herunder af naturtype 3260 - vandløb med vandplanter.

Undersøgelser har vist, at risikoen for udledning af miljøfarlige stoffer, er i forbindelse med udledninger fra punktkilder. Der er ikke tilstrækkelig viden herom.

Data:

UTM_ØST	UTM_NORD	ART	Total
528368	6316076	Bæklampret	2
533550	6298002	Bæklampret	1
534958	6306432	Bæklampret	1
537233	6303475	Bæklampret	1
537249	6304338	Laks	1
537757	6302889	Bæklampret	1
537891	6298364	Bæklampret	1
537993	6299122	Bæklampret	2
538122	6299713	Bæklampret	2
538125	6298616	Bæklampret	3
538598	6300302	Bæklampret	2
540193	6301392	Bæklampret	1
540355	6301570	Bæklampret	1
540389	6301185	Bæklampret	1
534782	6308966	Havlampret	1

Tabel B.5.2 Registreringer af fisk på stationsniveau indenfor Natura 2000-området.

ARTSNAVN	Total
Almindelig mjøddurt (<i>Filipendula ulmaria</i>)	1
Almindelig rapgræs (<i>Poa trivialis</i>)	1
Almindelig vandranunkel (<i>Ranunculus aquatilis</i> var. <i>aquatilis</i>)	1
Andemadslægten (<i>Lemna</i>)	5
Baldrianslægten (<i>Valeriana</i>)	1
Bittersød natskygge (<i>Solanum dulcamara</i> var. <i>dulcamara</i>)	1
Brøndkarseslægten (<i>Nasturtium</i>)	1
Børstebadet vandaks (<i>Potamogeton pectinatus</i>)	7
Bånd-vandaks (<i>Potamogeton gramineus</i> x <i>natans</i>)	1
Dueurtslægten (<i>Epilobium</i>)	1
Eng-forglemmigej (<i>Myosotis scorpioides</i>)	1
Enkelt pindsvineknop (<i>Sparganium emersum</i>)	1
Grenet pindsvineknop (<i>Sparganium erectum</i> ssp. <i>erectum</i>)	1
Høj sødgræs (<i>Glyceria maxima</i>)	2
Kabbeleje (<i>Caltha palustris</i>)	1
Kildemosslægten (<i>Fontinalis</i>)	20
Kruset vandaks (<i>Potamogeton crispus</i>)	83
Kruset x langbladet vandaks (<i>Potamogeton crispus</i> x <i>praelongus</i>)	1
Liden andemad (<i>Lemna minor</i>)	1
Lådden dueurt (<i>Epilobium hirsutum</i>)	1
Mjøddurtslægten (<i>Filipendula</i>)	1
Mose-bunke (<i>Deschampsia cespitosa</i>)	1
Mynteslægten (<i>Mentha</i>)	1
Mærkeslægten (<i>Sium</i>)	180
Pindsvineknopslægten (<i>Sparganium</i>)	88
Rørgræsslægten (<i>Phalaris</i>)	1
Sideskærmslægten (<i>Berula</i>)	1
Sivslægten (<i>Juncus</i>)	1
Skov-kogleaks (<i>Scirpus sylvaticus</i>)	1
Skør-pil (<i>Salix fragilis</i>)	1
Stor nælde (<i>Urtica dioica</i> ssp. <i>dioica</i> var. <i>dioica</i>)	1
Sødgræsslægten (<i>Glyceria</i>)	14
Tagrør (<i>Phragmites australis</i>)	2
Tagrørslægten (<i>Phragmites</i>)	2
Trådalger (<i>Tråd alger</i>)	1
Tyndskulpet brøndkarse (<i>Nasturtium microphyllum</i>)	2
Vandaksslægten (<i>Potamogeton</i>)	26
Vandkarse (<i>Cardamine amara</i>)	1
Vandpest (<i>Elodea canadensis</i>)	23
Vandpestslægten (<i>Elodea</i>)	46
Vandranunkelslægten (<i>Batrachium</i>)	57
Vandstjerneslægten (<i>Callitriche</i>)	86
<i>Veronica spuria</i>	1
Ærenprisslægten (<i>Veronica</i>)	7

Tabel B.5.1 Planteregistreringer på niveau indenfor Natura 2000-området.

Nordjyllands Amt har et GIS-tema med flg. oplysninger:

- Udbredelsen af naturtype 3260
- Udbredelsen af vandløb, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3
- DVFI og Saprobie-værdi på stationsniveau
- Reguleringsgrad af vandløbet på stationsniveau

Yderligere informationer om Vandrammedirektivets basisanalyse I-II kan findes på

<http://www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/Dansk+rapportering/06030200.htm>

B.6. Søer

Habitatområde 15: Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Kort beskrivelse:

Der er to kendte søtyper i Habitatområde nr. 15. Den hyppigst forekommende søtype er saltpåvirkede søer og vandhuller (naturtype 1150, lagune). Den største saltpåvirkede sø er Ulvedybet, som med sine 580 ha også er Danmarks største brakvandssø. I 2003 var Regionplanens målsætning for Ulvedybet for første gang opfyldt. Sommersigtedybden var over 1 meter og der var udbredt undervandsvegetation af børsteblandet vandaks og havgræsarter. Søen blev undersøgt igen i 2006, hvor der ikke var målopfyldelse.

De resterende mindre søer og vandhuller, som vides eller skønnes at være saltpåvirkede, er beliggende på strandenge ud til Limfjorden. Den anden kendte søtype er 3150 (næringsrig sø), hvor den nyetablerede Halkær Sø er den største (159 ha), mens de resterende er mindre søer og vandhuller. Halkær Sø blev etableret i 2005 ved nedlægning af pumpestationen, og undersøges for første gang i 2006. I 2006 var målsætningen for Halkær sø ikke opfyldt.

Desuden findes mange små § 3 beskyttede småsøer/vandhuller, hvor naturtypen er ukendt og ikke kan skønnes

Opdatering af udpegningsgrundlaget:

Søtyper, som p.t. indgår i udpegningsgrundlaget: 1150

Revideret udpegningsgrundlag: 1150 + 3150 (+ evt. ukendte søtyper)

Tilstandsvurdering:

I 2003 var Regionplanens målsætning for Ulvedybet for første gang opfyldt. Sommersigtedybden var over 1 meter og der var udbredt undervandsvegetation af børsteblandet vandaks og havgræsarter. Søen er ikke undersøgt siden 2003, men undersøges igen i 2006.

Halkær Sø blev etableret i 2005 ved nedlægning af pumpestationen, og undersøges for første gang i 2006.

Foreløbig trusselvurdering:

1) Den væsentligste påvirkning af søerne i Habitatområde nr. 15 er eutrofiering, idet tilførslen af næringsstoffer til søerne er for stor. Dette medfører, at vandet farves grønt af alger, undervandsplanter forsvinder og at iltindholdet svinger kraftigt. Næringsstofftilførslen stammer primært fra landbrugsdriften i det åbne land.

2) Desuden er Ulvedybet påvirket i form af en sluse til Limfjorden, som regulerer til- og fraførslen af vand til søen. Afledte effekter (ved tilfælde af defekt), som svingende saltholdighed mm., betyder ringere vandkvalitet og/eller ændringer i plante- og dyrelivet.

Basisanalyse del II – Habitatområde nr. 15

Ulvedybet er målsat A1 og C2, naturvidenskabeligt interesseområde og dyrkningsbelastet sø. Halkær Sø er ikke målsat i Regionplanen. Begge søer vurderes i analysen at være i risiko for ikke at opnå målopfyldelse jf. Vandrammedirektivet i 2015. Der er ikke nogen nedre grænse for størrelsen af søer omfattet af VRD. Dog er der Danmark lavet den tolkning af VRD, at kun særskilt målsatte søer samt søer > 5 ha er omfattet af basisanalyse I-II, hvilket principielt udelukker mindre ikke særskilt målsatte søer samt vandhuller.

Bilag 2 og 4 arter i Habitatområde nr. 15:

Nej

Databilag:

Datatabel. Alle data er indberettet til DMU i form af standat-filer. Mængden af data er angivet vha. 1) antal datoer, der ligger data for; eller 2) årstal. + angiver at der foreligger enkelte målinger uden for de angivne år.

Parametre	Ulvedybet	Halkær Sø
Tilsyn/overvågning	1981, 1998-2003, 2006	2006
Konduktivitet	118	7
pH	135	7
Sigtdybde	265	7
Susp. Stof	127	
Salinitet	230	1
Glødetab, susp. stof	124	
Alkalinitet	134	7
Uorg. N forbindelser	111	
TN	134	6
Orthofosfat	113	
TP	134	7
Jern	111	
Silicium	126	
Chlorid	113	
Klorofyl a	134	7
Vandstand	214	
Vegetation	1998-2003, 2006	
Fisk / Yngel	2001 / 1998-2003	
Dyreplankton	1998-2003, 2006	
Plantep plankton	1998-2003, 2006	

B.7. Arter

B.7.1 Kildevælds-vindelsnegl (*Vertigo geyeri*)

Status

I Nordjylland er arten i nyere tid registreret på tilsammen otte lokaliteter i habitatområderne: H6. Kærsgård Strand, Vandplasken og Liver Å, H15: Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, H20: Rold Skov; Lindenberg Ådal og Madum Sø, H22 Kielstrup Sø, H30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, samt Skravad Bæk & H222 Villestrup Ådal.

Arten er tilbage i 1970 registreret i et rigkær ved Brødløs syd for Mariager i Habitatområde 223 Kastbjerg Ådal (Pihl, S. og Laursen, K. 2002).

Arten er ligeledes fundet på syv lokaliteter udenfor de udpegede habitatområder, nemlig ved Hingelbjerg i Hanherred, Boldrup ved Simsted Å, Kællingetandgårde ved Lerkenfeld Å, Store Gedbjerg ved Glenstrup Sø, Kravdal ved Glenstrup Sø, Valsgård Bæk, samt Randrup ved Kongerslev.

Biologi

Kildevældsvindelsnegl lever fortrinsvis i naturtyperne kildevæld og rigkær (7220, 7230), men er også fundet i naturtyperne våde enge (6410), klitlavninger (2190) og senest i hængesæk (7140) i Nordjylland. Arten er i Nordjylland primært fundet i tilknytning til arterne Næb-Star og Toradet Star, men er også fundet i Top-Star, Hirse-Star, Kær-Star og Sort Skæne. I Sverige er arten knyttet primært til ekstremrigkær (80 % af ca. 400 forekomster) (Sundberg, S. 2006). Arten er tæt knyttet til halvgræsser i form af skæne- og star-arter, hvor den lever af at græsse alge- og/eller bakteriebelægninger, ligesom tuerne formodes at være et vigtigt overvintringssted. Kildevælds-Vindelsnegl er hermafrodit og lægger ca. 10 æg med en klækningstid på ca. 2 uger og en generationstid på 1 år. Arten har på grund af sin beskedne størrelse (2 mm.) et meget lille spredningspotentiale, men må formodes at kunne spredes med f.eks. fugle (Cameron, R.A.D. 2003).

Generelle trusler

Fysiske påvirkninger af levestedet hører til de væsentligste trusler. De væsentligste trusler er ændrede vandstandsforhold i forbindelse med f.eks. dræning, vandindvinding og opdæmning. Andre trusler er eutrofiering, næringsberigelse af kildevand, pesticidpåvirkning, overgræsning og tilgroning af lysåbne rikkær (Søgaard, B. m.fl. 2003, Sundberg, S. 2006).

Kortlægning

I habitatområder, som arten kendes fra, kortlægges som potentielle levesteder, delarealer, som opfylder et eller flere af følgende kriterier:

- Veludviklede lysåbne og lavtvoksende kalkrige rikkær med halvgræsser i form af star- eller skænevegetation. Urtelaget må helst ikke være intensivt slået eller nedgræsset af husdyr.
- Potentielle naturtyper: 2190, 6410, 7220 og 7230

Område nr. 15. Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Forekomst

Arten er registreret i et paludella- og gul stenbræk væld ved Hedegårde syd for Halkær i 2005 og i forbindelse med kortlægningen i en tidvis våd eng i Skrædderengen ved Vår Skov i 2006.

Status

Artens udbredelse er endnu ikke detailkortlagt, men vurderet ud fra det potentielle levestedsareal må det formodes, at den findes flere steder i habitatområdet. Der blev kun fundet enkelte individer på lokaliteten i Skrædderengen, mens der blev fundet 27 individer i kæret ved Hedegårde.

Aktuelle trusler

Eutrofiering: Et af de aktuelle levesteder belastes med mellem 17.5 og 25 kg N/ha/år, hvilket er over naturtypens nedre tålegrense. Levestedet er derfor på længere sigt truet af negative følgepåvirkninger i form af tilgroning og/eller direkte næringsberigelse af kildevandet.

Andre trusler: Slåning med brakpudser efterlader førnelag, men favoriserer samtidig konkurrencesterke arter i urtelaget, som så igen kan udkonkurrere de små star-arter. Star-tuerne på levestedet bliver slået i bund, hvilket kan føre til mangel på overvintringssteder og for høj vandstand i vinterhalvåret.

Referencer:

Cameron, R.A.D. 2003. Life-cycles, moluscan and botanical associations of *Vertigo angustior* and *Vertigo geyeri* (Gastropoda, Pulmonata: Vertiginidae), *Heldia*, 5: 95-110.

Holmen, M. 2006. Personlig kommentar.

Pihl, S. & Laursen, K (red.) 2002: Kortlægning af arter omfattet af EF-habitatdirektivet 1997-2000. Naturovervågning. – Danmarks Miljøundersøgelser. 144 s. – Arbejdsrapport fra DMU, nr. 167.

Sundberg, S. 2006. Åtgärdsprogram för bevarandet av rikkärr. Naturvårdsverket, -Rapport 5601. Bromma, Sverige.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2003: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-uglebeskyttelsesdirektivet. 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. – Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

B.7.2 Hedepletvinge (*Euphydryas aurinia*)

Artkode: 1065

I 2000 blev der iværksat en eftersøgning af Hedepletvinge, på foranledning af Skov- og Naturstyrelsen, denne undersøgelse har resulteret i ”Handlingsplan for bevaring af den truede sommerfugl hedepletvinge” Link:

<http://www.sns.dk/natur/bevaring/pdffiler/hedeplet.pdf>

Nordjyllands Amt ansøgte i 2005 om midler til et life projekt: Life ASPEA (ASPEA = Action for sustaining the population of *Euphydryas aurinia*), med det hovedformål at forbedre levevilkårene for Hedepletvinge i Nordjylland gennem pleje og formidling om arten. Ansøgningen blev bevilget.

Projektet afsluttes ved udgangen af 2007. Da Nordjyllands Amt blev nedlagt pr. 31/12 2006, fortsætter projektet i Skov- og Naturstyrelsens, og de respektive kommuners regi.

Projektet har sin egen hjemmeside med to domænenavne:

www.hedepletvinge.dk og www.aspea.dk

Hedepletvinge lever i små kolonier på fugtige heder og på magre enge, der ikke gødes. Der skal være rigelige bevoksninger af planten djævelsbid (*Succisa pratensis*), der er den eneste plante som sommerfuglens æg lægges på, og dens larver lever af. Sådanne bevoksninger skal blot være på nogle få hundrede kvadratmeter, men skal være tætte.

Der er tale om en udpræget standsommerfugl, som ikke spreder sig over store afstande. Arten er derfor afhængig af kort afstand mellem eksisterende og potentielle levesteder.

Nordjylland rummer hele Danmarks bestand af Hedepletvinge. Her kendes den i dag fra 8 mindre lokaliteter.

Område nr. 15. Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal.

Forekomst

Arten er sidst fundet på Skrædderengen vest for Vår skov i 2001, her optaltes 29 larvespind. Amtets eftersøgninger har efterfølgende ikke givet noget resultat. Det kan dog ikke udelukkes at arten stadig findes i området, der indeholder flere potentielle lokaliteter.

Status

Ukendt

Trusler

Tilgroning, gødskning, dræning og isolering fra andre bestande.

Referencer:

Asbirk, S. & Christensen, T. (red.), 2000. Handlingsplan for bevaring af den truede sommerfugl hedepletvinge *Euphydryas aurinia*. Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

<http://www.sns.dk/natur/bevaring/pdffiler/hedeplet.pdf>

Stoltze, M., 1995. An annotated atlas of the Danish butterflies. – Zoologisk Museum, Københavns Universitet.

Stoltze, M., 1996. Danske dagsommerfugle. Gyldendal..

Stoltze, M., 1997. Dagsommerfugle i Danmark. Felthåndbog. Gyldendal.

Life projektet ASPEAs hjemmeside: www.hedepletvinge.dk eller www.aspea.dk

B.7.3 Havlampret (*Petromyzon marinus* L.)

Havlampretten er med en maksimal længde på 1 meter den største af de danske lampretarter.

Havlamprettens larver udvikler sig over en periode på 2-5 år i vandløbet før den vandrer i havet, og det gør dem sårbare overfor miljøforringelser så som forringet vandkvalitet, og forringelser af det fysiske miljø, eksempelvis i forbindelse med hårdhændet vedligeholdelse.

Gydningen foregår som hos Flodlampretten, idet forældrene samler sten og grus på vandløbsbunden til en rede hvori æggene lægges.

Havlampretten er snylter i det marine stadie - dvs. den suger sig fast til fisk og ernærer sig af disse. En god bestand af byttefisk er derfor vigtig

Den nuværende status for Havlampretten i Danmark er ukendt (Phil *et al.* 2000). Den mangelfulde status skyldes mangel på systematiske kvantitative og kvalitative undersøgelser efter Havlampretterne både i hav- og ferskvand. Overblik over bestanden opnås lettest ved undersøgelse i deres vandrings- og gydeperiode i ferskvand.

Der har kun været få registreringer af Havlampretten i Nordjylland. Der er ikke foretaget systematiske undersøgelser efter arten. Registreringerne er udelukkende resultatet af tilfældige observationer. Status for arten i Nordjylland må betragtes som ukendt eller muligvis ugunstig.

Havlampretten er anført som særligt opmærksomhedskrævende på Miljøministeriets gulliste over dyrearter i tilbagegang og arter, som Danmark i international sammenhæng har et særligt ansvar overfor (Stolze & Phil 1998). Den er ligeledes omfattet af EF's habitatdirektiv, over arter der tillægges særlig betydning indenfor det europæiske fællesskab.

Gunstig bevaringsstatus er vurderet i henhold til Søndergaard *et al* 2005.

Som forudsætning for at opnå større bestande af Havlampret vil der skulle gennemføres vandløbsforbedringer med henblik på at forbedre gyde- og vandringsmulighederne, herunder at skabe passage ved spærringer. Det er også en forudsætning at der i de marine områder findes et tilstrækkeligt fødegrundlag for arter.

Registreringer i habitatområderne:

Havlampretten er fundet i habitatområderne: 4, 5, 6, 14, 15, 20, 222.
Ved alle registreringer er der fundet mellem 1 og 3 individer.

Habitatområde 15

Udpegningsgrundlag:
Havlampret indgår ikke i udpegningsgrundlaget, men bør medtages.

Forekomst:

Der bliver næsten hvert år set eller fanget enkelte havlampretter i Ry Å (Andersen 2002). I Binderup Å er havlampret registreret nedenfor Binderup Mølle Dambrug i 2003 (Olesen og Lassen 2003). Hertil er der ældre oplysninger om fund af havlampret i Binderup Å og i Nibe Bredning, samt Halkær Bredning ved udløbet af Halkær-Sønderup Å (Lassen 2006).

Status:
Ukendt.

Trusler:

Binderup Å er et meget egnet gydevandløb for lampretten. Gydeområderne ligger alle udenfor habitatområdet. Opstemningsanlæg og vandindvinding ved dambrug og vandmøller er en væsentlig trussel.

Sønderup Å er ligesom Binderup Å et velegnet gydeområde for lampretten.

I Ry Å er den væsentligste trussel mangel på egnede gydeområder. Gydeområderne ligger alle udenfor habitatområdet.

Referencer:

Andersen, P.M 2006. Observation af havlampret ved Liver Å (1992) og Rakkeby Å (1994).

Andersen, J.S. 2004. Oplysninger fra Brønderslev Lystfiskeriforenings fangster i forbindelse med elfiskeri.

Andersen, J.S. 2002. Oplysninger fra Brønderslev Lystfiskeriforening vedr. fangster af havlampret i Ry Å.

Andersen, P.M 2001. Observation af havlampret ved Mariendal Mølle.

Mooslund, B. & Hvidt, C. B. 2001. Fisk i Hvidbjerg Å systemet 2000-2001.

Christiansen, 2004. Registrering af havlampret fanget i ruse i indløbet til Oue Mølle Dambrug af dambruger.

Lassen, H.H. 2006. Personlig oplysning om fangst af havlampret.

Moeslund, B. 2006. Fisk i Stor Å systemet 2004-2005.

Olesen, T.M. & Jessen, B.H. 2006. Status for vandløbsfisk i Nordjyllands Amt. Rapport fra Nordjyllands Amt in prep.

Olesen, T.M. & Lassen, H.H. 2003. Notat vedr. fund af havlampret i Binderup Å. Notat fra Nordjyllands Amt

Phil, S., Ejrnæs, R., Søndergaard, B., Aude, E., Nilesen, K.E., Dahl, K. & Laursen 2000. Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. Danmarks Miljøundersøgelser, 219 pp, faglig rapport fra DMU, nr. 322.

Stolze, M. & Phil, S. 1998. Gulliste 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2005: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EFfuglebeskyttelsesdirektivet. 3. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

B.7.4 Bæklampret (Lampetra lampetra L.)

Bæklampretten tilhører rundmundene (Cyklostomata). Den lever hele livet i ferskvand. Larverne, som nærmest er blinde, lever nedgravet i sand- og dyndbund og vender den hesteskoformede mund mod strømmen for at opsamle alt spiseligt der kommer drivende. Udvokset er Bæklampretten 12-16 cm lang og ses oftest i forbindelse med gydning på grus bund i april-maj, hvor hannerne klynger sig til hunnerne som selv sidder klynget fast til små sten.

Bæklamprettens larver udvikler sig over en periode på 3-5 år i vandløbet, og det gør dem meget sårbare overfor miljøforringelser så som forringet vandkvalitet, og forringelser af det fysiske miljø, eksempelvis i forbindelse med hårdhændet vedligeholdelse.

Nye undersøgelser tyder på, at Bæk- og Flodlampretten er samme art, der som ørreden har en stationær (Bæklampret) og en vandrende form (Flodlampret) (Pers. comm. Aarestrup 2004). Dette spørgsmål er dog ikke endeligt afklaret

Bæklampretten er anført som særligt opmærksomhedskrævende på Miljøministeriets gulliste over dyrearter i tilbagegang og arter, som Danmark i international sammenhæng har et særligt ansvar overfor (Stolze & Phil 1998). Den er ligeledes omfattet af EF's habitatdirektiv, over arter der tillægges særlig betydning indenfor det europæiske fællesskab.

Den nuværende status for Bæklampretten i Danmark anses for gunstig (Phil *et al.* 2000). Der er dog ikke foretaget systematiske kvantitative og kvalitative undersøgelser af Bæklampretten.

Lampretten har en betydelig udbredelse i Nordjylland, på trods af dens status som gullistet på Skov- og naturstyrelsens liste over særligt opmærksomhedskrævende dyr (Stolze & Phil 1998). Lokalt kan lampretten dog have ikke gunstig bevaringsstatus ligesom spærringer i vandløb kan føre til fragmentering af bestande, samt forringe muligheden for vandring mellem gyde- og opvækstpladser. Udledning af iltforbrugende stoffer kan føre til ugunstig bevaringsstatus.

Gunstig bevaringsstatus er vurderet i henhold til Søndergaard *et al* 2005.

Som forudsætning for at opnå større bestande af Bæklampret samt at udgå fragmentering af bestande vil der skulle gennemføres vandløbsforbedringer med henblik på at forbedre gyde- og vandringsmulighederne, herunder at fjerne spærringer. I vandløb med spildevandsudledning kan det komme på tale at reducere belastningen.

Trusler:

Lokalt kan spærringer i vandløb føre til fragmentering af bestande, samt forringe muligheden for vandring mellem gyde- og opvækstpladser. Vandløb med spildevandsudledning af iltforbrugende stoffer kan påvirke arten negativt.

Habitatområde 15**Udpegningsgrundlag:**

Bæklampret indgår ikke i udpegningsgrundlaget, men bør medtages.

Forekomst:

Bæklampret er udbredt i hele Binderup Å, Halkær- Sønderup Å og Vidkær Å (Mikkelsen 2001, Mikkelsen 2002, Jørgensen 2005, Olesen & Jessen 2006).

Bæklampret forekommer spredt i hele Ry Å (Jørgensen 1999, Olesen, T.M. & Jessen, B.H. 2006). Der er ikke registreret bæklampret i Ry Å indenfor habitatområdet.

Status:

Ukendt.

Trusler:

Binderup Å er et meget egnet gydevandløb for bæklampretten. Opstemningsanlæg og vandindvinding ved dambrug og vandmøller er den væsentligste trussel.

I Vidkær Å er den primære trussel dårlig vandkvalitet bl.a. fra Vidkær Dambrug samt passageforholdene og vandindvindingen ved dambruget og Kobbes Mølle.

I Ry Å er den væsentligste trussel mangel på egnede gydeområder.

Referencer:

Dolby, J. 2000. Udsætningsplan for Simested Å. Distrikt 22 vandsystem 4.

Hansen, E. 1992. Udsætningsplan for Villestrup å vandsystem.

Holm, I. 2001. Bruså, vandløbskvalitet ovenfor dambrug, status og forbedringer. Rapport fra Nordjyllands Amt.

Jørgensen, K. 2005. Udsætningsplan for Binderup Å– Vandsystem 9.

Jørgensen, K. 2005. Udsætningsplan for Voers Å. Distrikt 17-Vandsystem 1.

Jørgensen, K. 2004. Udsætningsplan for Bangsbo Å, Lerbæk og Elling Å. Distrikt 17 – Vandsystem 8, 11 og 13.

Jørgensen, K. 2002. Udsætningsplan for Uggerby Å. Distrikt 17 – Vandsystem 31. nr. 94.

Jørgensen, K. 2000. Udsætningsplan for Lindenberg Å. Distrikt 18 – Vandsystem 3 nr. 83.

Jørgensen, K. 1999. Udsætningsplan for Ry Å– Vandsystem 13.

Jørgensen, K. 1996. Udsætningsplan for Bangsbo Å, Lerbæk og Elling Å. Distrikt 17 – Vandsystem 8, 11 og 13. nr. 46.

Jørgensen, K. 1988. Udsætningsplan for Lerbæk og Elling Å. Distrikt 17 – Vandsystem 11 og 13.

Mikkelsen, J. S. 2003. Udsætningsplan for Thylandske vandløb.

Mikkelsen, J. S. 2002. Udsætningsplan for Skals Å. Distrikt 22 – Vandsystem 5.

Mikkelsen, J. S. 2002. Udsætningsplan for Halkær Å. Distrikt 19 – Vandsystem 1 nr. 97.

Mikkelsen, J. S. 2001. Udsætningsplan for Tilløb til Limfjorden i Nordjyllands Amt, Distrikt 18 og 19.

Moelund, B. 2006. Fisk i Stor Å systemet 2004-2005.

Moelund, B. & Hvidt, C. B. 2001. Fisk i Hvidbjerg Å systemet 2000-2001

Nordjyllands Amt 2005. NOVANA fiskeundersøgelse Haslevgårds Å.

Nordjyllands Amt 2006. Fiskeundersøgelse i Elling å ved Elling kirke 2006.

Olesen, T.M. & Jessen, B.H. 2006. Status for vandløbsfisk i Nordjyllands Amt. Rapport fra Nordjyllands Amt.

Phil, S., Ejrnæs, R. Søndergaard, B., Aude, E., Nilesen, K.E., Dahl, K. & Laursen 2000. Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. Danmarks Miljøundersøgelser, 219 pp, faglig rapport fra DMU, nr. 322.

Stolze, M. & Phil, S. 1998. Gulliste 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2005: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EFfuglebeskyttelsesdirektivet. 3. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

B.7.5 Odder (Lutra lutra)

Odder blev overvåget i det landsdækkende NOVANA-overvågningsprogram i 2004. For Nordjyllands Amt var der tale om en klar fremgang, da odderen blev fundet i alle eftersøgte vandløbssystemer i amtet. Odderen blev registreret på 136 ud af 150 stationer, hvilket svarer til en fremgang fra 38 % positive stationer til 90 % positive stationer.

Odderovervågninger er afrapporteret til DMU og kan ses på:

http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrapporter/rapporter/FR582.pdf

Odderens foretrukne levesteder er pilekrat, samt elle- og askesumpe (91E0) langs de vandløb (3260), hvor arten finder hovedparten af sin føde. Odderen opholder sig ligeledes langs med vores kyster, og selvom det først og fremmest er i vandløbene, at Odderen etablerer territorier og opfostrer sine unger, er der flere eksempler på ynglelokaliteter i mole- og havneanlæg langs kysten. Lavvandede kyst- og fjordområder fungerer ligeledes som en slags refugium for Odderen i kolde vintre med isdækkede vandløb, hvor odderen så kan fiske fra våger i isen.

Spor efter Odder, enten i form af markeringer, spor eller oddergrave er fundet i alle de områder Odderen er udpeget for.

Det vurderes at Odderen er vidt udbredt i Nordjylland. Natura 2000 områder, hvor der er et udbredt system af vandløb og/eller søer med væsentlige forekomster af de primære levesteder for Odder, foreslås derfor opgraderet som levested for Odderen, således at Odderen her medtages i udpegningsgrundlaget. Det gælder for habitatområde nr. 18 og 216.

Trusler:

Trafikdrab af odder udgør en stor trussel alle steder, hvor vandløbene krydses af veje. Problematikken opstår dels fordi Odderen ikke har fysisk mulighed for at passere under vejen på grund af f.eks. for lille rør-diameter, høj vandstand eller opstemninger. En anden mulighed er, at odderen har til vane at søge op på brinkerne for at markere sit territorium netop på markante steder langs vandløbene (vejbroyer, tilløb, sandbrinker mm). Afhjælpning af dette kan ske ved afværgeforanstaltninger såsom faunapassager under vejbroen og ved udlægning af sandbanker, som giver Odderen en markeringsmulighed i umiddelbar tilknytning til brinken. En udarbejdelse af såkaldte sorte pletter i forhold til indrapporterede trafikdrab af Odder er en anden mulighed i mht. prioritering af, hvor man bør sætte ind med afværgeforanstaltninger.

Rusefiskeri med ruser har tidligere udgjort en stor trussel mod odder, problemet vurderes dog at være mindsket med den lovmæssige indgriben med krav om brug af stopriste i ruser.

Udpegningsgrundlag:

Odderen er på udpegningsgrundlaget i følgende habitatområder: 4, 5, 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 177, 217 og 222. Der opfordres til at Odderen medtages på udpegningsgrundlaget i habitatområde nr. 18 og 216.

B.7.6 Spættet Sæl (*Phoca vitulina*)

Artskode: 1365

Forekomsterne i Nordjylland tilhører to bestande dels den i Limfjorden og del den i det nordlige Kattegat. Bestanden i Løgstør og Nibe Bredning er således forbundet med den store delbestand i den vestlige del af Limfjorden. Bestanden omkring Læsø er forbundet med den store delbestand omkring Anholt, Hesselø og svenske kysten.

Udviklingen i de senere år fremgår af tabellen herunder.

Årstal	Limfjorden	Kattegat nord	Danmark, total
2000	1.800	3.800	11.500
2003	1.600	4.400	9.200
2004	1.690	3.370	9.000

Bestands udvikling efter Jepsen (2005).

Habitatområde nr. 15

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Rønholm	0		17	3	23	13 ¹	2 ¹		0 ¹

Resultat af sæltællinger fra fly i Nibe Bredning. ¹ = maksimale tal af tre tællinger. (Linnet 2006)

Dato	Antal	Lokalitet	Referencer
20070303	1	Dynen V f. Egholm	www.dofbasen.dk , besøgt 20070308
20070110	1	Sebbersund	www.dofbasen.dk , besøgt 20070308
20050905	4	Rønholm	www.dofbasen.dk , besøgt 20070308

Supplerende nyere oplysninger fra DOFbasen.

Trusler: Dårlig miljøtilstand og færre standfisk i Limfjorden.

Referencer

Heide-Jørgensen, M. P. & Teilmann, J., 1999. **Sæler 1998**. Østersøen, Kattegat og Limfjorden. - Arbejdsrapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 105.

Heide-Jørgensen, M. P. & Teilmann, J., 2001. **Sæler i Østersøen, Kattegat og Limfjorden 2000**. – pp xxx, in: Laursen, K. (red): Overvågning af fugle, sæler og planter 1999-2000, med resultater fra feltstationerne. Faglig rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser nr. 350.

Jepsen, P. U., 2005. **Forvaltningsplan for spættet sæl (*Phoca vitulina*) og gråsæl (*Halichoerus grypus*) i Danmark**. - Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Linnet, A, in litt. 2006. **Sæltællinger i Limfjorden 1997-2005 samt Læsø 2002**.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 1995. **Fugle og dyr i Nordjylland 1994**. - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 1997. **Fugle og dyr i Nordjylland 1996**. - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2002. **Fugle og dyr i Nordjylland 2001.** - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2005. **Fugle og dyr i Nordjylland 2004.** - Foreningen fugle og dyr i Nordjylland.

Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside, februar 2007.

http://www.skovognatur.dk/DyrOgPlanter/Pattedyr/Saeler/Spaettet_sael.htm

DOFbasen, www.dofbasen.dk Dansk Ornitologisk Forening, besøgt 8/3 2007.

B.7.7 Gul Stenbræk (*Saxifraga hirculus*)

Gul Stenbræk (*Saxifraga hirculus*) kendes på sin spinkle, 10-30 cm. lange, røde stængel med spredte, lancetformede blade. De 1-3 endestillede blomster har 5 gule kronblade med små røde prikker.

Gul Stenbræk er vidt udbredt i arktiske og temperede egne på den nordlige halvkugle, men er overalt sjælden.

I Danmark findes planten i lysåbne, vældpåvirkede og mosdominerede moser og kær, der de fleste steder har et relativt højt kalkindhold. Gul Stenbræk er i Danmark en såkaldt "istidsrelikt", dvs. at den har overlevet på steder med fremsivende væld/kildevand, der året rundt har en temperatur omkring 7-8°C. Arten forekommer her ofte sammen med andre sjældne istidsplanter såsom Spyd-Pil og Piberenserms. Vældene findes ofte på skrænterne af ådale.

Status

Gul Stenbræk var ret almindelig i dele af landet op til 1900-tallet, og så sent som i 1940 blev den fundet på ca. 80 steder i Jylland og på Sjælland. I dag kendes den fra mindre end 10 steder i landet, alle i Viborg og Nordjyllands amter, og flere af stederne er særdeles sårbare.

Årsagen til den voldsomme tilbagegang er først og fremmest afvanding og tilgroning. I starten af 1900-tallet blev store dele af landet afvandet og opdyrket, og mange ådale blev regulerede. Med vandstandssænkningen fulgte også dræning af mange vældmoser langs ådalenes sider. På de få resterende voksesteder er tilgroning den største trussel, idet voksestederne er beskyttede mod afvanding gennem Naturbeskyttelsesloven. Tilgroningen sker på steder, hvor græsning eller høstet ophører, fordi det ikke længere synes at kunne betale sig. Tilgroningen sker i dag meget hurtigere end tidligere, fordi luften tilfører store mængder kvælstof fra landbrug og industri.

Afgørende for artens overlevelse på længere sigt er, at vandstanden ikke sænkes – og i en række tilfælde at naturlig hydrologi genoprettes, og at der ikke sker en tilgroning af voksestedet. Det er derfor vigtigt, at der sikres:

- fortsat let afgræsning af vældområdet
- minimal tilførsel af næringsstoffer fra de omgivende arealer
- pleje af voksestedet hvor det er nødvendigt, dvs. at opvækst af skyggende træer og buske fjernes

Arten findes i dag blot 3 steder i Nordjylland:

I Habitatområde 15 med en bestand på pt. knap 700 blomstrende skud. Bestanden har pga. målrettet pleje og genopretning på lokaliteten udviklet sig meget positivt de senest 5 år.

B.7.8 Laks (*Salmo salar*)

Laks (*Salmo salar* L.)

Laksen findes både i salt- og ferskvand. Opvæksten foregår i saltvand, mens gydning foregår i ferskvand. Gydningen foregår på grusbanker som hos ørred.

I Danmark forekommer den oprindelige laks kun i de syd-vestjyske vandløb (Nielsen et al. 2001). Laksen registreres dog også i Nordjyllands Amt både i undersøgelser og i lystfiskernes fangster. Hvorvidt det drejer sig om oprindelige danske laks der har bredt sig, strejfer fra andre vandløb – danske eller udenlandske eller laks undsluppet fra opdræt, er uafklaret.

Den nuværende status for Laksen i Danmark betegnes som ugunstig (Phil et al. 2000). Dette skyldes et lille antal af genetisk oprindelige laks.

Der har kun været få registreringer af laks i Region Nordjylland. Laksens status i Region Nordjylland må betragtes som ikke kendt, idet der ikke er foretaget målrettede undersøgelser af forekomst og bestand i "laksevandløbene".

Laksen er anført som akut truet på Miljøministeriets rødliste over dyrearter i tilbagegang og arter, som Danmark i international sammenhæng har et særligt ansvar overfor (Stolze & Phil 1998). Den er ligeledes omfattet af EF's habitatdirektiv, over arter der tillægges særlig betydning indenfor det europæiske fællesskab.

Som forudsætning for at opnå større bestande af laks vil der skulle gennemføres vandløbsforbedringer med henblik på at forbedre gyde- og vandringsmulighederne, herunder at fjerne spærringer.

Habitatområde 15

Udpegningsgrundlag:

Laks indgår ikke i udpegningsgrundlaget.

Forekomst:

I Sønderup Å er der registreret en laks i 2003 (Olesen 2003).

I Ry Å registreres der årligt laks ved elfiskeri i forbindelse med lystfiskernes fangster af moderfisk (Andersen 2004, 2007).

Der er ikke foretaget undersøgelser i Sønderup Å og Ry Å for at klarlægge, om der eventuelt findes en selvreproducerende laksebestand.

Status:

Ukendt

Trusler:

Mangel på egnede gydeområder er den væsentligste trussel i Ry Å.

Sønderup Å er et velegnet gydeområde for laksen.

Binderup Å er som Sønderup Å et meget egnet gydevandløb for laksen. Opstemningsanlæg og vandindvinding ved dambrug og vandmøller er en væsentlig trussel.

Referencer:

Andersen, J.S. 2007. Oplysninger fra Brønderslev Lystfiskeriforenings fangster i forbindelse med elfiskeri.

Andersen, J.S. 2004. Oplysninger fra Brønderslev Lystfiskeriforenings fangster i forbindelse med elfiskeri.

Christensen, J.D 2004. Fangstprotokol af laks fra Liver å. Lystfiskerforeningen for Liver Å og omegn.

Nielsen, E.E., Hansen, M.M. & Bach, L.A. 2001. Looking for a needle in a haystack. Discovery of indigenous Atlantic salmon (*Salmo salar* L.) in stocked populations. *Conservative Genetics* 2, s. 219-232.

Olesen, T.M. 2003. Fiskepassage i Elling Å ved Mariendal Mølle. Rapport fra Nordjyllands Amt 2003, 60 pp., ISBN: 87-7775-521-9.

Olesen, T.M. & Jessen, B.H. 2006. Status for vandløbsfisk i Nordjyllands Amt. Rapport fra Nordjyllands Amt in prep.

Phil, S., Ejrnæs, R. Søndergaard, B., Aude, E., Nilesen, K.E., Dahl, K. & Laursen 2000. Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. Danmarks Miljøundersøgelser, 219 pp, faglig rapport fra DMU, nr. 322.

Stolze, M. & Phil, S. 1998. Rødlistet 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M.,

Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2005: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EFfuglebeskyttelsesdirektivet. 3. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. - Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>.

B.8. Fugle

**Fugle i Fuglebeskyttelsesområde nr. 1. Ulvedybet og Nibe Bredning.
Bidrag til basisanalyse for Habitatområde nr. 15**

Resumé

Området rummer landets største og verdens nordligste koloni af Skestork, et af de vigtigste områder for Hedehøg uden for Sydvest Jylland, bestanden af almindelig ryle er blandt de 10 største i landet. Mange rastende og overvintrende fugle benytter områdets (tidligere) vidtstrakte ålegræsbede på lavtvand og området er blandt de tre vigtigste i landet for Lysbuget Knortegås og meget vigtigt for Sangsvane, Knopsvane og Pibeand.

	Ynglepar 1983	Ynglepar 1990-1993	Ynglepar 2004 -2005	Status	Areal (ha)
Skestork	0	0	16	Ny indvandret	1.141
Hedehøg		0 – 1	2	Ny /gen- indvandret	1.707
Klyde	125	135	107	Stabil eller svagt tilbagegang	643
Almindelig ryle	30	10 - 17	6 – 10	Tilbagegang	623
Brushane	25	11	0	Tilbagegang / uddød	572
Fjordterne	20	60	1 *	Usikker	-
Havterne	150 – 180	240	95*	Tilbagegang	13.395
Splitterne	20	150	1-11*	Tilbagegang	12.091
Dværgterne	3	3 - 5 (1997)	0	Tilbagegang / uddød	13.329

Tabel 2.2. Oversigt over de ynglende fuglearter, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningen af, Fuglebeskyttelsesområde 1. Arter med fed var del af det oprindelige udpegningsgrundlag i 1983. * er tal fra 2006.

Trusler

Fuglene i området trues især på fødegrundlaget i fjorden, særligt arter der fouragere på ålgræs, stigende bestand af sølvmåge og mink prædere på fugleæg og unger og manglende, for lavt eller for højt græsningstryk på strandengene.

Forstyrrelser

Kun på Egholm vurderes forstyrrelser af fuglelivet fra rekreative aktiviteter at kunne have en beskedne effekt.

Arter på bilag 1, jf. art. 4(1)	Arter, Jf. art. 4 (2)	T/Tn	1983 maks. tal	1992 – 1997 maks. tal	1998 - 2003 maks. tal	Status	Areal (ha)
Pibesvane		T	0	760	1500	Fremgang	13.251
Sangsvane		T	1600	3410	2330	Usikker	14.492
Blå kærhøg		Tn	5-10 (?)	-	5 -10 (?)	usikker	5.203
Hjejle		T	-	20324	13500	Usikker	3.131
	Knopsvane	T	1500	8015	2067	Usikker	10.697
	Kortnæbbet gås	T	450	-	3000	Fremgang	2.000
	Grågås	T	1000	690	2856	Fremgang	2.821
	Lysbuget knortegås	T	0	2565	2470	Fremgang	-
	Pibeand	T	16000	26550	16000	Usikker	11.977
	Krikand	T	5000	6000	4500	Usikker	885
	Taffeland	T	7000	3003	1200	Tilbagegang	1.207
	Hvinand	T	3500	1500	2977	Stabil	13.251
	Toppet skallesluger	T	1000	2500	1407	Usikker	3.760
	Blishøne	T	42000	9050	7210	Tilbagegang	10.697

Tabel 2.3. Oversigt over de rastende fuglearter, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningen af, Fuglebeskyttelsesområde nr. 1. T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal. Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal. Arter med fed var del af det oprindelige udpegningsgrundlag i 1983. Oprindeligt var også Troldand og Stor Skallesluger udpegningsgrundlag. (Danmarks Miljøundersøgelser 2005)

Ynglefuglearter i udpegningsgrundlaget

Skkestork *Platalea leucorodia*

Yngler på en ø i Nibe Bredning, første ynglefund er fra 1996 og siden er bestanden steget til omkring 18-19 par.

Ynglefuglene fouragerer dels i området på Staun, Barmer og Valsted Enge, Attrup Enge og i Ulvedybet, dels flyver de til Vejlerne (fuglebeskyttelsesområde nr. 13) for fouragering og efter yngletiden med ungerne.

Hedehøg *Circus pygargus*

1-2 par yngler uregelmæssigt ved Ulvedybet, Kytterne og Haldager Vejle.

Klyde *Recurvirostra avosetta*

De største kolonier findes på Klosterholm og Tagholmene, men er også truffet ynglende på Rønholm, Vår og Kyø Holme, Horngårdsholm, Troldholmene, Fruens Holm, Nørholm Enge og i Ulvedybet.

Brushane *Philomarchus pugnax*

Ynglede ind til for nylig ved Haldager Vejle, har tidligere ynglet på holmene i bredningen og strandengene på syd siden af fjorden og antageligt Ulvedybet. Ulvedybsgruppen (2003) har trods 10 års optællinger ikke fundet sikre ynglefund. Arten danser også på rastepladser i træktiden hvilket fejlagtigt kan tolkes som yngleaktivitet.

Arten trues både af tilgroning og for hård afgræsning.

Alm. Ryle *Calidris alpina schinzii*

Tidligere ynglede Almindelig Ryle i stort antal på stort set alle strandenge ved Limfjorden Fischer (1869) skriver således: ”Naar man i Slutningen af Mai Maaned vandrer om i ene ved Liimfjorden, finder man der den almindelige Ryle (*Tringa alpina*) ynglende i Mængde”;

Yngler nu på Nørholm Enge, ved Ulvedybet og antageligt på Kytterne, samt lejlighedsvist eller med få par på Vår- og Kyø Holm og Klosterholm/Startøtterne. Har tidligere, men efter 1980, ynglet ved Knudegård Bugt, Østerkær Enge, Egholm, Stavn, Barmer og Valsted Enge.

Trusler: Manglende afgræsning, overgræsning, afvanding samt plantning af læhegn.

Splitterne *Sterna sandvicensis*

Splitterne yngler nu kun i beskedent antal på Fruens Holm, fandtes ind til 2001 også på Kosterholm hvor bestanden i 1980'erne var oppe mod 150 par

Splitterne er vurderet at have ugunstig bevaringsstatus på landsplan (Phil et al 2003) Splitterne er dog gået tilbage i Danmark bla på grund af kraftigt forøget fiskeri efter Tobis (Grell 1998), ændringer i fiskebestanden i Limfjorden er den mest sandsynlige forklaring på tilbagegangen i området. En anden forklaring kunne være lokal tilbagegang af Hættemåge, men det vurderes dog at der stadig er tilstrækkeligt med Hættemågekolonier til at Splitterne skulle kunne finde mulighed for at yngle i forbindelse med disse. Den nationale målsætning kræver for at være gunstig at der opnås bestandsfremgang og forekomst i de områder der er udpeget for arten.

Fjordterne *Sterna hirundo*

Mindre ynglebestand i området, er generelt mere sårbar end havterne over for faldende føde tilgængelighed, da den ikke flyver så langt efter føde. Er til gengæld mindre følsom over for tilgroning og pludseligt højvande da reden placeres højer.

Havterne *Sterna artica*

Bestanden har været oppe på omkring 500 par i området men er nu under 200 og i 2006 taltes kun 95 par.

Havterne er vurderet til at have gunstig bevaringsstatus på landsplan, antallet med kvadrater (10 x 10 km) med ynglefund faldt på landsplan beskedent fra 229 i 1971-1974 til 207 i perioden 1993-1996, eller ca. 10 %, men i Limfjorden faldt antallet af kvadrater i samme periode fra 42 til 35 (17 %) og i Nibe Bredning fra 9 til 5 (44 %). Faldet var mindre eller situationen næsten stabil i den helt vestlige del af Limfjorden (Grell 1998). Det er nærliggende at fald i tilgængeligt føde (småfisk) er en af årsagerne, en anden kan være predation fra mink og sølvmåge.

Da fisk der er fødegrundlaget for alle terne er afhængige af ålegræs, og ålegræsbedene er reduceret, vurderes det at der sandsynligvis ikke er et tilstrækkeligt stort levested til på lang sigt at bevare bestanden.

Dværgterne *Sterna albifrons*

De sidste stedfæstede ynglefund er fra en mindre holm mellem Nørholm og Gjøl, hvor der ikke er adgangsregulering. I 1997 taltes 3 par på Klosterholm og Startøtterne og 0-2 par ved Nørholm Enge (Nielsen & Nielsen 1998).

Dværgternes tilbagegang på landsplan er vurderet primært at skyldes rekreativ udnyttelse (Grell 1998). I Nibe Bredning er der adgangsforsbud i yngletiden på øer og holme og der burde derfor være en anden forklaring i den del af området. I perioden 1971-1974 var der ca. 25 kolonier med Dværgterne i hele Limfjorden. I perioden 1993-1996 var der 5, primært i den vestlige del og ingen i Nordjyllands Amt. Bestanden i området var lille ved udpegningen til fuglebeskyttelsesområde (3 par). Det vurderes dog umiddelbart at selvom bestandene ved Læsø og i Vandhavet er solide, vil det være vanskeligt at opnå gunstig bevaringsstatus på landsplan uden at områderne i Limfjorden mindst er egnede til arten og helst også rummer den. FR457 (Søgaard *et al* 2003) nævner da også at gunstig bevaringsstatus på landsplan kræver en bestandsfremgang og at arten forekommer i de 24 fuglebeskyttelsesområder hvor den er udpegningsgrundlag.

Ynglefugle der ikke er med i udpegningsgrundlaget**Rørdrum** *Botaurus stellaris*

Har siden 1997 kunne høres ved Ulvedybet og siden 2003 ved Haldager Vejle. Artens sjældenhed i Europa taget i betragtning bør arten på udpegningsgrundlaget.

Rørhøg *Circus aeruginosus*

Yngler på fire lokaliteter med 4-6 par.

Pletter Rørvagtel *Porzana porzana*

Høres enkelte år.

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

Tidligere ynglet ved Vår Skov

Rastende og overvintrende trækfugle i udpegningsgrundlaget

Det skal bemærkes at der er gode data vest for Gjøl, incl Ulvedybet ikke mindst på baggrund af undersøgelser i forbindelse med oprettelse af vildtreservat.

Truslerne for vandfugle beskrives samlet.

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Fouragere i ålegræsbedene og benytter vandfladen til overnatning.

Udbredelse: Hele fjorden, Hælkær Bredning og Ulvedybet, samt arealet nord for Ulvedybet.

Pibesvane *Cygnus bewickii*

Benytter primært området til overnatning. Antageligt fourageres også på undervandsvegetation i Ulvedybet og Hælkær Bredning.

Udbredelse: Hele vandarealet.

Knopsvane *Cygnus olor*

Fouragere på undervandsvegetationen

Udbredelse: Hele vandarealet (excl sejlrenden)

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus*

Fouragere primært på stranene ved Staun, Barmer, Valsted

Udbredelse: Strandenge, naturenge, kulturenge og marker fra vestgrænsen på sydsiden til Valsted + fjorden til ca 1 km fra Himmerlands kysten.

Grågås *Anser anser*

Få par yngler i Ulvedybet og på øer i Nibe Bredning, men det er de rastende fugle der er udpegningsgrundlaget. De opholder sig især i Ulvedybet

Udbredelse: Ulvedybet + enge og marker omkring.

Knortegås *Branta bernicla*

I fuglebeskyttelsesområdet træffes især den lysbugede underart. Arten fouragerer på ålegræsbede og når de er begrænsede på strandenge tæt ved kysten.

Udbredelse: Hele vandarealet, excl sejlrenden + alle strandenge (excl sommerhusområde V f.- Gjøl)

Pibeand *Anas penelope*

Raster og fouragere især i ålegræsbedene, men benytter også de kystnære dele af strandengene.

Udbredelse: Hele vandareal (excl sejlrender) og alle strandenge (excl sommerhus område V f. Gjøl)

Krikand *Anas crecca*

Raster især i Ulvedybet

Udbredelse: Ulvedybet og Kytterne.

Taffeland *Aythya ferina*

Raster næsten udelukkende i Ulvedybet og Hælkær Bredning.

Tidligere blev Hælkær Bredning benyttet til fældning af svingfjer om sommeren.

Udbredelse: Ulvedybet og Hælkær Bredning.

Hvinand *Bucephala clangula*

Raster i hele fjorden samt Ulvedybet og Hælkær Bredning.

Udbredelse: Hele vandarealet.

Toppet Skallesluger *Mergus serrator*

Fouragere især i sejlrenderne og Ulvedybet.

Udbredelse: Sejlrender, Ulvedybet, Hælkær Bredning

Blishøne *Fulica atra*

Forekommer i store tal syd for Klosterholm, i Ulvedybet og Hælkær Bredning, men kan træffe over hele området.

Udbredelse: Vandarealet syd for Klosterholm incl Hælkær Bredning samt Ulvedybet

Potentiel forekomst: Det øvrige vandareal (excl sejlrender)

Hjeje *Pluvialis apricaria*

Udbredelse: Vår og Kyøholm, vig syd for Øland, søerne i sydvesthjørnet af Ulvedybet, arealer øst og nord for Ulvedybet, Kytterne.

Blå Kærhøg

Træk og vintergæst i området. I og omkring Ulvedybet 1-6 fugle hver vinter, sjældnere flere, max 11.

(Ulvedybsgruppen 2003, NOK). Ses også på holmene i Nibe Bredning fx 4 d. 4. januar 2004 (NOK). Hele området må antages jævnlige i vinterhalvåret at rummer omkring 10fugle.

Udbredelse: samtlige landarealer i området (excl byzoner, sommerhusområder og skov)

Baggrundsdata**Ynglefugle i udpegningsgrundlaget, antal uden angivelse er antal par.**

Referencer er ikke systematisk angivet.

Skestork *Platalea leucorodia*

Ø i Nibe Bredning, 1996: 2, 1997: 2, 1998: 3, 1999: 4, 2000: 6, 2001: 6, 2002: 7, 2003: 11, 2004: 14, 2005: 16, 2006: 18

Hedehøg *Circus pygargus*

Ulvedybet, 1991: Oversomrende fugle, 1994: Oversomrende fugle (Ulvedybsgruppen 2003), 2003: 1 nær ved

Ulvedybet (Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2004)

Haldager Vejle og Kytterne, 1997: 1 (Ulvedybsgruppen 2003), 2003: 1 (Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2004), 2004: 1 (Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2005)

Klyde *Recurvirostra avosetta*

Hele området, 1983: 100-150 (Gyrsting & Jørgensen 1983), 1987: 188, 1988: 213, 1989: 148 /Falk & Brøgger-Jensen 1990), 1993: 143 (Jensen 1996)

Ulvedybet, 1983: 30, 1984: 40 (Kilde?), 2004: > 1 (NJA)

Klosterholm, 1992: 20, 1993: 70, 1995: 60, 1996: 30, 1997: 75, 1998: 85

Rønholm, 1994: 55, 1995: 1

Vår og Kyø Holme, 1992: 48, 1993: 30, 1994: 65, 1995: 20, 1997: 10

Horngårdsholm, 1992: 15, 1993: 1, 1994: 15, 1995: 30

Troldholmene, 1992: 25, 1993: 25, 1994: 6, 1995: 32

Nørholm Enge, 1983: 0-8, 1993: 9, 1994: 18, 1995: 23

Tagholmene, 1980: 10, 1995: 2 (NN), 2003: 70 (Skriver in litt), 2005: 80 (Pedersen in litt)

Stavn, Barmer og Valsted Enge, 1994: 3

Fruens Holm, 1980: 10, 1995: 5, 2003: 30, 2004: 1, 2005: 2, 2006: 5-10 (Skriver in litt.)

Brushane *Philomarchus pugnax*

Hele området, 1983:25 (Gyrsting & Jørgensen 1983), 1993:11 (Rasmussen 1999)

Nørholm Enge, 1972: 2-3 (Nielsen & Nielsen 1998)

Klosterholm og Startøtterne 1976: 1 (Nielsen & Nielsen 1998), 2003: 1 (Skriver in litt.)

Vår og Kyø Holme, 1976: 2, 1990:1, 1992, 1 (Nielsen & Nielsen 1998)

Stavn, Barmer og Valsted Enge, 1980: 4, Knudegård Bugt 1 par (Nielsen & Nielsen 1998)

Ulvedybet,

Almindelig Ryle *Calidris alpina schinzii*

Hele området, 1860: "Naar man i Slutningen af Mai Maaned vandrer om i ene ved Liimfjorden, finder man der den almindelige Ryle (*Tringa alpina*) ynglende i Mængde";

Ulvedybet, 1965: 75, 1970: 12, 1982: 24, 1988, 5, 1989: 8, 1990: 17, 1991: > 15, 1992: 9, 1993: 13, 1994: 8, 1995: 6 - 7, 1996: 12, 1997: > 1, 1999: 1, 2000: 4, 2002: 3, 2003: 6-7, 2004: 1-4, 2005: 7-8

Nørholm Enge, 1970: 5, 1972: 1, 1980: 2, 1983, 4, 1984: 5, 1993: 3, 1994: 7, 1995: 1, 2000: 4, 2002: 3, 2003: 6-7, 2004: 1-5, 2005, 7-8

Kytterne og Haldager Vejle/Ryås udløb, 1970: 5, 1972: 4, 1980: 2, 1984: 2, 1995: 1-2, 1996: 2, 1999: 1-2, 2000: 2

Stavn Barmer og Valsted Enge, 1980: 1,

Knudegård Bugt, 1980: 1,

Østerkær Enge, 1970: 1, 1980: 1, 1984: 1,
 Klosterholm, 1989: 1, 1999: 1, 2003: 1
 Vår- og Kyøholm, 1991: 1, 1992: 1, 1993: 1,
 Egholm, 1970: 4, 1972: 2, 1980: 1
 Enge vest for Gjøøl by: 1970: 1
 Nibe Bredning, 1970: 1

Splitterne *Sterna sandvicensis*

Hele området, 1983: 20 (Gyrsting & Jørgensen 1983),
 Øer i Nibe Bredning, 1987: 160, 1988: 150, 1989: 148 (Falk & Brøgger-Jensen 1990)
 Klosterholm, 1993: 22, 1996: 4, 1999: 7, 2000: 8, 2001: 4 (Gregersen 2006), 2006: 1 (Skriver in litt.)
 Fruens Holm, 1995: 12, 2001: 10, 2003: 5, 2004: 10, 2005: 15 (Gregersen 2006), 2006: 5-10 (Skriver in litt.)

Fjordterne *Sterna hirundo*

Hele området, 1983: 0 (Gyrsting & Jørgensen 1983), 1987: 2, 1988: 42, 1989: 36 (Falk & Brøgger-Jensen 1990), 1993: 45 (Jensen 1996)
 Gl. forsvarsværk/mole v Aalborg Lufthavn, 2006: 0-1 (NOVANA)

Havterne *Sterna artica*

Hele området, 1983: 150-180 (Gyrsting & Jørgensen 1983), 1987: 379, 1988: 489, 1989: 405 (Falk & Brøgger-Jensen 1990), 1993: 185 (Jensen 1996)
 Troldholmene, 2003: 1 (Skriver in litt)
 Klosterholm/Startøtterne, 2003: 30, 2004: 91, 2006: 10 (Skriver in litt)
 Rønholm, 2003: 1 (Skriver in litt)
 Horngårdsholm, 2003: 5, 2004: 3, 2006: 2 (Skriver in litt)
 Vårholm, 2003: 25, 2004: 7, 2006: 50 (Skriver in litt)
 Fruens Holm, 2003: 65, 2004: 20, 2005: 5, 2006: 5 (Skriver in litt)
 Tagholmene, 2003: 4 (Skriver in litt), 2006: 5 (NOVANA)
 Ulvedybet, 2006: 2 (NOVANA)
 Gl. forsvarsværk/mole v Aalborg Lufthavn, 2006: 20 (NOVANA)
 Kytterne, 2006: 1 (NOVANA)

Dværgterne *Sterna albifrons*

Hele området, 1983: 3 (Gyrsting & Jørgensen 1983)
 Klosterholm og Startøtterne, 1997: 3 (Nielsen & Nielsen 1998).
 Nørholm Enge, 1997: 0-2 (Nielsen & Nielsen 1998), måske på holm mellem Nørholm og Gjøøl, også kaldet Stenholm ved Nørholm Hage

Ynglefugle der ikke er med i udpegningsgrundlaget, antal er antal, hvis ikke andet er angivet.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Ulvedybet, 1997: 1 (Ulvedybsgruppen 2003), 2003: 1, 2004: 1
 Kytterne/Haldager Vejle 2003: 1, 2004, 1, (NOK 2005), 2005: 1 (NJA)

Rørhøg *Circus aeruginosus*

Halkær Bredning, 1995: 0-1, 1996: 1 (Nielsen & Nielsen 1998)
 Klosterholm og Startøtterne, 1996: 1 (Nielsen & Nielsen 1998)
 Ulvedybet, 2003: 3, 2005: 2
 Haldager Vejle, 2003: 2 (NOK)

Pletter Rørvagtel *Porzana porzana*

Ulvedybet, 1988: 1 hørt (Ulvedybsgruppen 2003), 1993: 1 hørt (Nordjysk Ornitologisk Kartotek)
 Haldager Vejle, 2001: 3 hørt (Nordjysk Ornitologisk Kartotek 2002)

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

Tidligere ynglet ved Vår Skov

Referencer

- Clausen, P., Bøgebjerg, E., Hounisen, J.P., Jørgensen, H.E. & Petersen, I.K. 2004: **Reservatnetværk for trækkende vandfugle. En gennemgang af udvalgte arters antal og fordeling i Danmark 1994-2001.** Danmarks Miljøundersøgelser. 144 s. -Faglig rapport fra DMU nr. 490. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>
- Dybbro, T. & Jørgensen, O. H., 1971. **Udbredelsen af Stor Kobbersnepe (Limose limose), Alm. Ryle (Calidris alpina), Brushane (Philomachus pugnax) og Klyde (Recurvirostra avosetta) i Danmark 1970.** - Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 65(3): 116-128.
- Danmarks Miljøundersøgelser (2005). Redigeret og kommenterede tabeller, baggrundsmateriale til opdatering af udpegningsgrundlagene for trækfugleforekomsterne i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- Fischer, J.C.H, 1869: **Fortsatte iagttagelser over Danmarks Fugle, med særligt hensyn til Vendsyssel.** Naturhistorisk Tidsskrift 3, 6, 103-142.
- Grell, M. B., 1998. **Fuglenes Danmark.** De danske fugles udbredelse, tæthed, bestandsforhold og udviklingstendenser 1971-1996 baseret på resultaterne af Dansk Ornitologisk Forenings landsdækkende kortlægning i 1993-96. Gads Forlag.
- Gregersen, J., 2006. **Ynglebestanden af Splitterne i Danmark 1993-2005.** Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100(2): 88-96
- Gyrsting, L. & Jørgensen, P. N.(eds), 1983. **EF-fuglebeskyttelsesområder. Kortlægning og foreløbig udpegning i henhold til Fuglebeskyttelsesdirektivet.** – Fredningsstyrelsen, Miljøministeriet.
- Jensen, F.P., 1996. **EF-fuglebeskyttelsesområderne og Ramsarområderne. Kort og områdebeskrivelser, status 1995.** Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.
- Madsen, J., Frikke, J., Bøgebjerg, E., Kristensen, J.B., Hounisen, J.P., 1992. **Forsøgsreservat Nibe Bredning: Baggrundsundersøgelser efteråret 1985 til foråret 1989.** Danmarks Miljøundersøgelser. Faglig rapport fra DMU, nr. 46.
- Madsen, J., Hounisen, J.P., Bøgebjerg, E., & Frikke, J., 1992. **Forsøgsreservat Nibe Bredning: Resultater af eksperimenter 1989-1991.** Danmarks Miljøundersøgelser. Faglig rapport fra DMU, nr. 53.
- Nielsen, T. & Nielsen, M., 1998. **Fuglelokalteterne i Nordjyllands Amt bind 1 og 2.** - Dansk Ornitologisk Forening.
- Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Madsen, J. & Bregnballe, T. 2003: **Bevaringsstatus for fuglearter omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet 2003.** Danmarks Miljøundersøgelser. 130 s. – Faglig rapport fra DMU, nr. 462. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>
- Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2003: **Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-uglebeskyttelsesdirektivet.** 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. – Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>
- Ulvedybsgruppen 2003. **Fugle ved Ulvedybet 1988-1997.** ISBN 87-7775-529-4

Natura 2000 – Basisanalyse

Udarbejdet af Landsdelscenter Nordjylland for

skovbevoksede fredskovsarealer i:

Habitatområde nr. 15 Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal

Fuglebeskyttelsesområde nr. 1 Ulvedybet og Nibe Bredning

INDHOLD

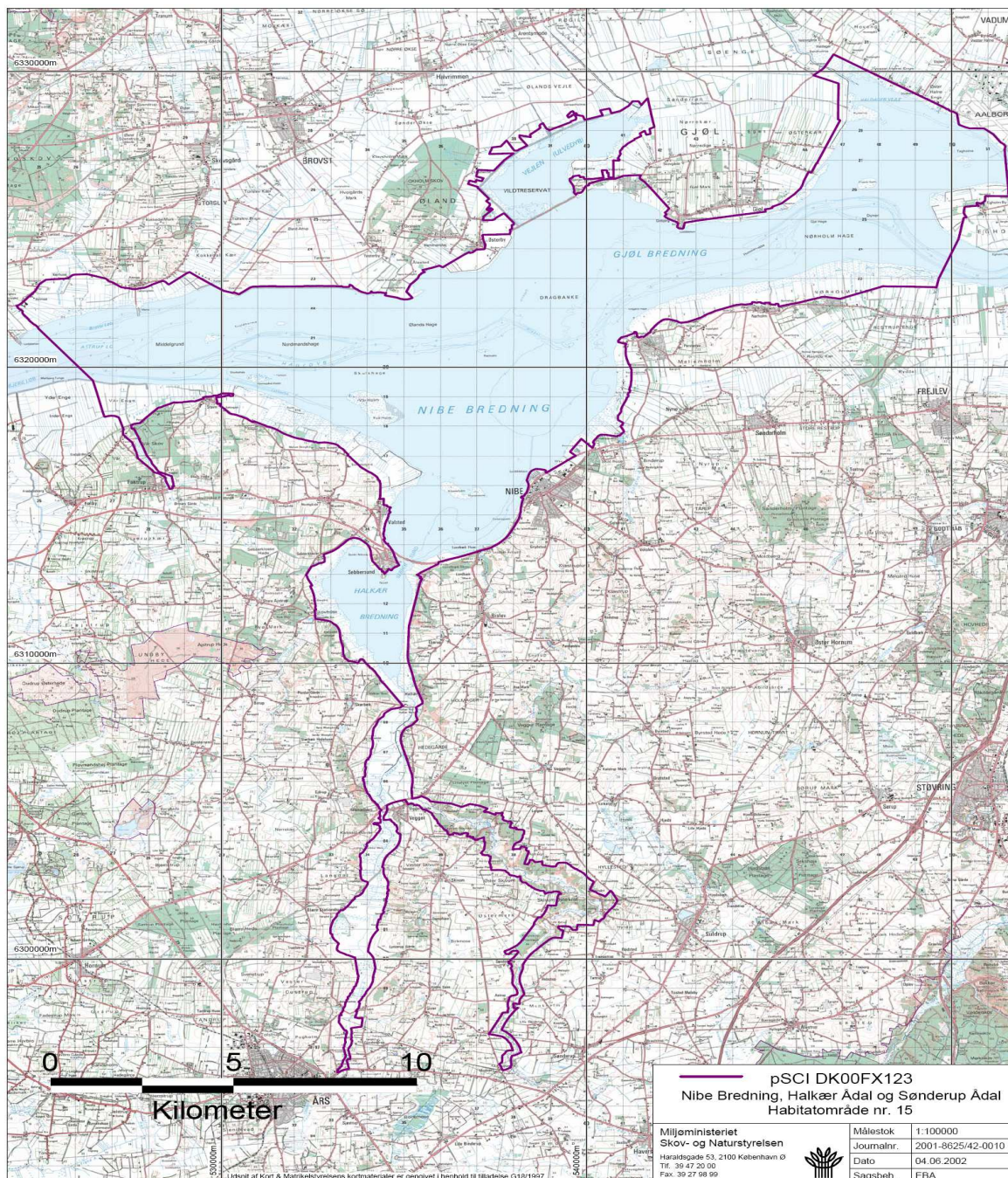
1	Beskrivelse af området	3
2	Udpegningsgrundlaget.....	5
3	Datapræsentation	6
4	Foreløbig trusselsvurdering	7
5	Modsatrettede interesser	7
6	Naturforvaltning og pleje.....	7
7	Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper	8
8	Liste over manglende data.....	8
9	Liste over anvendt materiale.....	8
Bilag 1 Kort over registrerede naturtyper/levesteder		10
Bilag 2 Data for naturtyper og arter.....		11
Bilag 3 Foreløbig trusselsvurdering		20

1 Beskrivelse af området

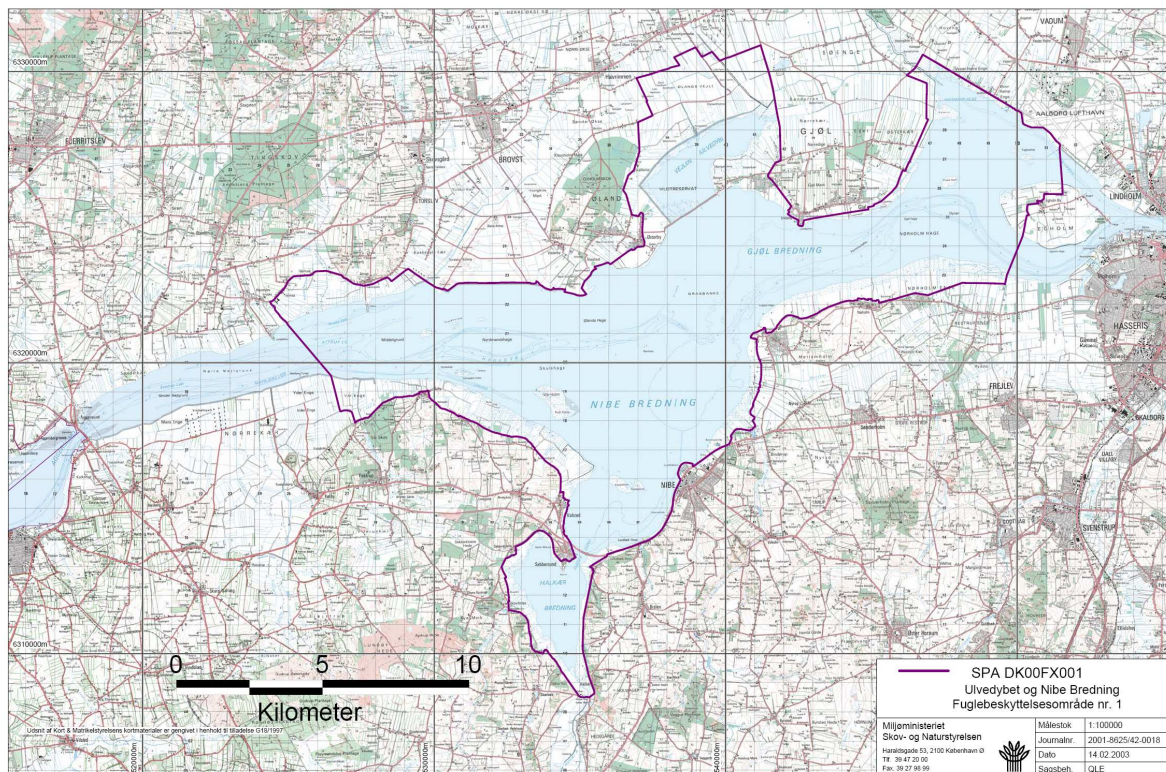
Natura 2000-området Nibe Bredning, Halkær Ådal, og Sønderup Ådal er udpeget som både habitatområde nr. 15 og fuglebeskyttelsesområde nr. 1.

Nr.	Navn	Areal (ha)
H1	Ulvedybte og Nibe Bredning	18496
F15	Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal	18907
	Samlet areal Natura 2000	20340

Tabel 1.1. Oversigt over de habitat- og fuglebeskyttelsesområder, der er inkluderet i denne basisanalyse. Da habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er delvist sammenfaldende, svarer det samlede areal ikke til summen af udpegningerne. Kilde: <http://www.skovognatur.dk/Natura2000/>.



Figur 1.1: Kort over habitatområde 15.



Figur 1.2 Kort over fuglebeskyttelsesområde 1.

Skovbevokset areal (ha)

Nr.	Navn	Samlet skovbevokset areal (Top10DK)	Heraf med fredskovspligt	Heraf uden fredskovspligt
H 15	Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal	423	152	271
F 1	Ulvedybet og Nibe Bredning	79	11	68
	Samlet skovbevokset areal	433	152	281

Tabel 1.2. Oversigt over det samlede skovbevoksede areal i de habitat- og fuglebeskyttelses-områder, der er inkluderet i denne basisanalyse. Da habitat- og fuglebeskyttelsesområderne er delvist sammenfaldende, svarer det samlede skovareal ikke til summen af arealerne.

Det samlede *skovbevoksede areal* i området er opgjort til 433 ha (Top10DK). Heraf er 152 ha pålagt fredskovspligt, mens de resterende ca. 281 ha er skovbevoksede arealer uden fredskovspligt.

Den marine del udgør størsteparten af dette område og består af lavvandede fjordområder i Limfjorden, der bl.a. inkluderer Halkær, Gjølbredning og Nibe Bredning samt flere større holme. På holmene og især langs bredningerne er der store arealer med strandenge.

Området mod syd udgøres af to markante ådale.

Halkær Ådal er en bred ådal med vidstrakte eng- og mosearealer omkring den regulerede å. Her findes også områdets største ferskvandssø, den nyetablerede Halkær Sø.

Sønderup Ådal fremstår mere skarpt i landskabet med en næsten ureguleret å med tilgrænsende enge, kær og moser i den smalle dal. På de ofte stærkt kuperede dalsider er der store områder med egekrat og overdrev.

Skovnaturtyperne i H15 består af hovedsageligt af egekrat på dalsiderne i Sønderup Ådal. I den østligste del ved Højris Mølle er der lidt større sammenhængende skovområder, mens den øvrige og arealmæssigt største del er mere præget af småskove.

2 Udpegningsgrundlaget

Habitatdirektivet fra 1992 har til formål at beskytte naturtyper og arter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU. Til dette formål er der udpeget en række særlige bevaringsområder, de såkaldte habitatområder. Hvert enkelt habitatområde er udpeget med henblik på at beskytte bestemte habitatnaturtyper og arter af dyr og planter. Flere af disse habitatnaturtyper og arter er prioriterede, hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen. Habitatnaturtyperne er anført på direktivets bilag I, og arterne på direktivets bilag II.

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 har til formål at beskytte levestederne for fuglearter, som er sjældne, truede eller følsomme overfor ændringer af levesteder i EU. Til dette formål er der udpeget en række fuglebeskyttelsesområder, hvor disse fugle yngler eller regelmæssigt gæster for at fælde fjer, raste under trækket eller overvintre. Hvert enkelt fuglebeskyttelsesområde er udpeget for at beskytte levesteder for en eller flere af de fuglearter, der er opført på direktivets liste I og artikel 4.2.

Som det fremgår af tabel 2.1 er habitatområde 15 og fuglebeskyttelsesområde 1 udpeget af hensyn til 18 habitatnaturtyper og 27 arter.

Nr.	Habitatnaturtype/Artsnavn	Håndtering
9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn	+
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund	+
91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	+
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	-
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	-
1150	*Kystlaguner og strandsøer	-
1160	Større lavvandede bugter og vige	-
1310	Vegetation af Kveller og andre enårige plantearter, der koloniserer mudder og sand	-
1330	Strandenge	-
1340	*Indlands saltenge	-
3260	Vandløb med vandplanter	-
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)	-
5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter	-
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidelokaliteter)	-
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	-
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	-
7220	*Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	-/+
7230	Rigkær	-
1065	Hedepletvinge	-
1355	Odder	-/+
1365	Spættet sæl	-
1528	Gul stenbræk	-
A052	Krikand	-
A050	Pibeand	-
A043	Grågås	-
A040	Kortnæbbet gås	-

A059	Taffeland	-
	Lysbuget knortegås	-
A067	Hvinand	-
A149	Almindelig ryle	-
A082	Blå kærhøg	-
A084	Hedehøg	-
A037	Pibesvane	-
A038	Sangsvane	-
A036	Knopsvane	-
A125	Blishøne	-
A069	Toppet skallesluger	-
A151	Brushøne	-
A034	Skestork	-
A140	Hjejle	-
A132	Klyde	-
A195	Dværgterne	-
A193	Fjordterne	-
A194	Havterne	-
A191	Splitterne	-

Tabel 2.1 Oversigt over de habitatnaturtyper og arter, som er på udpegningsgrundlaget. En stjerne angiver, at naturtypen/arten er prioriteret af EU.

- : betyder, at naturtypen/arten behandles i amtets eller de marine basisanalyser.

+ : betyder, at naturtypen/arten behandles i denne basisanalyse.

Skov- og Naturstyrelsens kortlægning af 7220 *Kilder og Væld med kalkholdigt (hårdt) vand supplerer amtets kortlægning af denne habitatnaturtype. Samme forekomst kan være kortlagt af både amtet og Skov- og Naturstyrelsen.

3 Datapræsentation

Denne basisanalyse indeholder oplysninger om habitatnaturtyper og levesteder for arter på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i Natura 2000 området.

Oplysningerne stammer primært fra Skov- og Naturstyrelsens kortlægning af habitatnaturtyper og arter, der er gennemført i 2005 og 2006. Kortlægningen er foretaget på baggrund af ”Tekniske anvisninger for kortlægning og registrering af skovnaturtyper og levesteder for arter i Natura 2000 områder” (Skov & Landskab 2006a). Desuden har især amterne gennem årene indsamlet en del data om naturtyper og arter, bl.a. gennem NOVANA¹.

Hermed en oversigt over de data, der er grundlaget for denne basisanalyse:

Nr.	Habitatnaturtype/art	Kortlagt areal (ha) / bestandstørrelse	Bilag
9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn	0	-
9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur bund	133,2	2.1
91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	0,8	2.2
7220	*Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	0,04	2,3
1355	Odder	-	2,4

Tabel 3.1. Oversigt over den del af udpegningsgrundlaget, som er mere detaljeret beskrevet i bilag 2.

På de skovbevoksede, fredskovpligtige arealer i H15 er der i alt kortlagt 134,0 ha naturtyper som er på udpegningsgrundlaget.

¹ NOVANA: Det nationale overvågningsprogram for vandmiljø og natur

Der er ikke konstateret 9110 bøgeskove på morbund uden kristtorn i området.

I bilag 1 findes kort, som viser beliggenheden af habitatnaturtyperne på de skovbevoksede fredskovsarealer.

4 Foreløbig trusselvurdering

I direktiverne er der krav om at fastholde eller genoprette ”gunstig bevaringsstatus” for de habitatnaturtyper og arter, som områderne er udpeget af hensyn til.

Derfor er der foretaget en foreløbig vurdering af truslerne mod habitatnaturtyperne og arter i Natura 2000 området, som er præsenteret i bilag 3. Truslerne omfatter påvirkninger, hvor der er en begrundet mistanke om, at de har en negativ betydning for naturtilstanden.

Der fremgår af bilag 3, at væsentlige trusler i området er følgende:

- Eutrofieringen vurderes at være en aktuel trussel i skovkanter og overgangszoner. Den gennemsnitlige deposition i den indre del af skovene ligger i den høje ende af tålegrænse-intervallet for skovnaturtyperne og kilder og væld (7220). Supplerende modelberegninger kan afsløre, om tålegrænsen er overskredet i den indre del af skovene
- Der er behov for at undersøge anvendelsen af stævningsdrift nærmere for at sikre at anvendelsen er stabil eller stigende
- På længere sigt kan tilstedeværelsen af ær udgøre et problem for den lysåbne skovnaturtype 9190 stilkegeskov og krat på mager sur bund. Registreringer fra kortlægningen viser, at der er selvforyngelse af ær i næsten halvdelen af arealet med egekrat.

5 Modsatrettede interesser

I visse tilfælde kan naturtyper og/eller arter antagelig kun opretholdes på bekostning af andre naturmæssige interesser:

Naturlig succession eller tilgroning kan indebære, at én naturtype udvikler sig til en anden, og drift eller naturpleje kan derfor indebære en konflikt mellem 2 naturtyper. F.eks. kan tør hede (4030) eller surt overdrev (6230) uden græsning udvikle sig til stilkegekrat (9190).

Der er ikke konstateret modsatrettede interesser inden for de skovbevoksede fredkovspligtige arealer.

6 Naturforvaltning og pleje

Der foreligger følgende oplysninger om naturforvaltning og pleje af habitatnaturtyper og arter i området:

- *Der er indgået egekrataftaler med Skov- og naturstyrelsen på (ca. 97 %) af de kortlagte arealer (9190), dvs. først og fremmest i Sønderup Ådal (ca. 129 ha)*
- *Inden for følgende fredninger er der kortlagt skovhabitatnaturtyper*
 - *Sønderup Ådal: Register id 101600. Fredningen omfatter 840ha - arealerne skal stort set bevares som på fredningstidspunktet (flere fredningskendelser fra perioden 1946 – 1979)*
- *Mht. naturpleje i H15 henvises til beskrivelse i Nordjyllands Amts basisanalyse*

7 Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper

Der er ikke konstateret nye arter eller naturtyper inden for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

8 Liste over manglende data

Der er ved gennemgang ikke konstateret manglende data.

9 Liste over anvendt materiale

Danmarks Naturfredningsforening (1994): "Fredede områder i Danmark" af Knud Dahl

DMU (2003): Faglig rapport fra DMU, nr. 457, 2. udgave: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus".

DMU (2005a): Habitatnøgle, ver. 1.02 Appendiks 4a, 23. juni 2005, DMU.

DMU (2005b): Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af habitatdirektivet (Natura 2000 typer), ver. 1.02 Appendiks 4b, af 23. juni 2005, DMU.

Nordjyllands Amt (2006): Natura 2000 basisanalyse, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup ådal (EF-habitatområde 15 EF-Fuglebeskyttelsesområde 1).

Skov & Landskab (2006a): Tekniske anvisninger for kortlægning og registrering af skovnaturtyper og levesteder for skovlevende arter i Natura 2000 områder". Skov & Landskab, 15. februar 2006.

Skov & Landskab (2006b): Nitratudvaskning fra skovarealer – model til risikovurdering. (P. Gundersen).

Skov- og Naturstyrelsen (2003): Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug. Udgivet af Miljøministeriet. <http://www2.skovognatur.dk/udgivelser/2003/87-7279-537-9/pdf/helepubl.pdf>

Skov- og Naturstyrelsen (2005): Opdatering af Ammoniakmanualen. <http://www.skovognatur.dk/Udgivelser/Tidligere/2003/ammoniakmanualen.htm>

Skov- og Naturstyrelsen (2006a): Retningslinier for udarbejdelse af Natura 2000-basisanalyse for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer

DMU (2000): Faglig rapport nr. 322: Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet.

DMU (2006): Faglig rapport nr. 582 NOVANA. Arter 2004-2005.

Skov- og Naturstyrelsen (1998): Rødliste 1997 over planter og dyr.

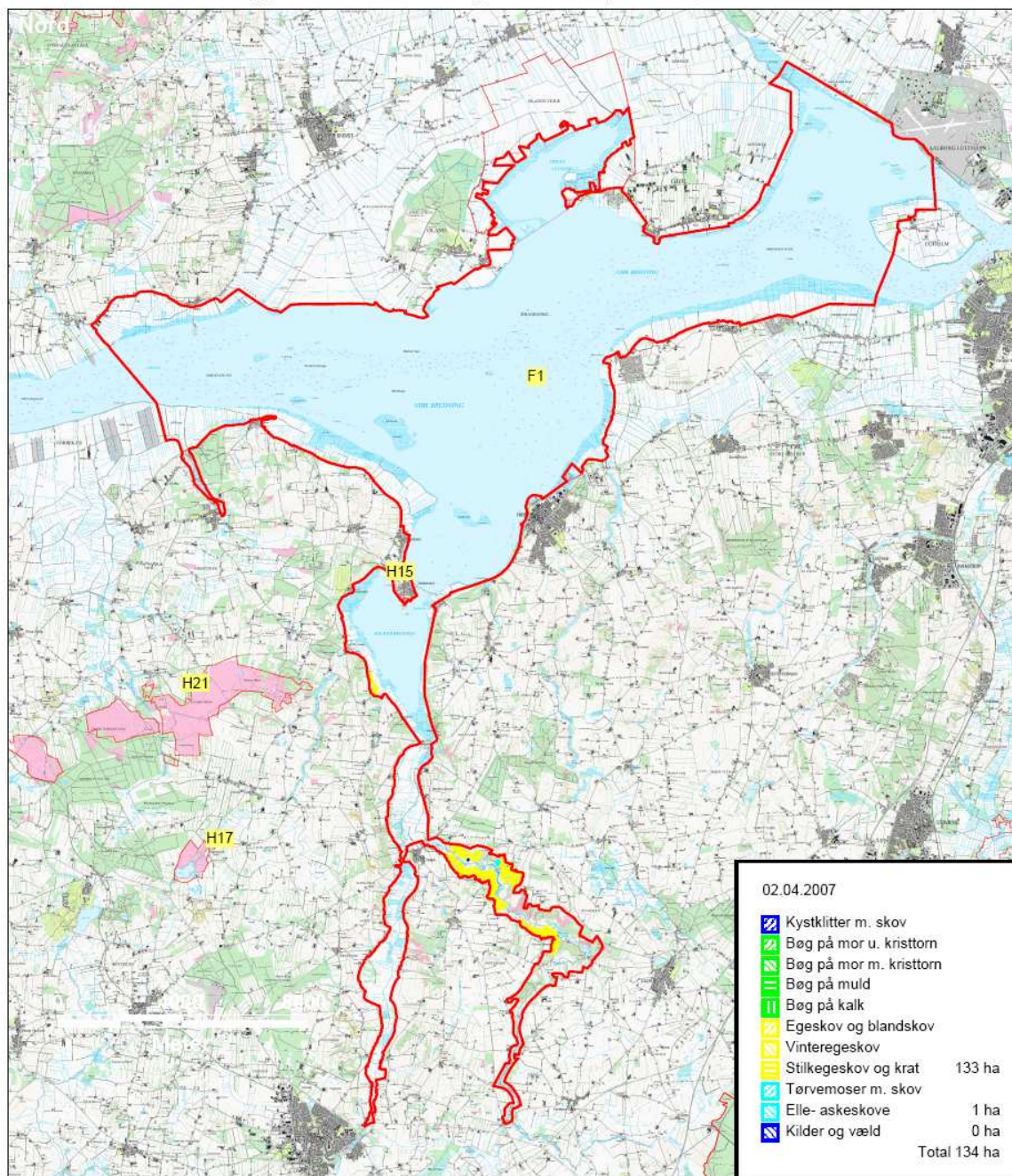
Skov- og Naturstyrelsen 2006: Natura 2000 kortlægning af skovarters levesteder www.skovognatur.dk/Natura_2000

Bilag 1 Kort over registrerede naturtyper/levesteder

Bilag 1.1: Kort over habitatnaturtyper

Registrerede skovnaturtyper Natura 2000

H15, Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal, 1:169.000



© Kort & Matrikelstyrelsen

Skov- og Naturstyrelsen



Bilag 2 Data for naturtyper og arter

2.1 Data for Stilkege-skov og krat på mager sur bund (9190)

2.1.1 Beskrivelse af naturtypen

Den del af vore egeskove og egekrat (dvs. eg er arten med størst kronedækning på arealet), hvor jordbunden er sur, og stilkeg dominerer.

Plantet (eller sået) skov er undtaget så længe den har plantagekarakter i kraft af ensaldrende træer i rækker. Når en plantet skov er uden plantagekarakter, og rummer enten oprindelig karakteristisk bundflora, sjældne arter eller arter af fællesskabsbetydning (se liste ved nøglen), er den omfattet.

Eksempler på denne type er egeskove på næringsfattig og sandet bund og de fleste egekrat. På øerne er typen sjælden. Følgende arter er karakteristiske for naturtypen: stilk-eg, vorte-birk, dun-birk, alm. røn og bævreasp. Disse arters forekomst er ikke afgørende, men hvor de findes er der stor sandsynlighed for at arealet svarer til typen. I veludviklede tilfælde findes ofte tørst, bølget bunke, blåtop, alm. kohvede, hvid anemone, majblomst, skovstjerne eller ørnebregne. Busklaget er ofte dårligt udviklet, mens der ofte er mange bregner.

På intermediær jordbund vil der kunne findes overgangstyper til 9160, som må indplaceres skønsomt, hvis de ikke umiddelbart kan henføres til den ene eller anden af typerne 9160 og 9190. I sådanne tvivlstilfælde bør man vælge 9190, hvis der er tale om egekrat i skovlovens forstand, og 9160 hvor arealet snarere har karakter af egeskov (DMU 2005b).

2.X.2 Naturtypens areal

Der er kortlagt et samlet areal på 133,2 ha i H 15.

2.X.3 Naturtypens struktur og funktion

Nedenstående data stammer fra Skov- og Naturstyrelsens kortlægning af habitatnaturtyper.

- Skovstruktur

Selvfornyelse af karakteristiske træarter (mindst 2 planter pr. m²).

Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen af selvfornyelse i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

Art	< 1%	1-10%	11-30%	31-75%	>76%	I alt
Bævreasp		70,3				70,3
Stilkeg	104,3					104,3

Kronedækning. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med kronedækning i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 20 %	20-50 %	51-75 %	76 – 90 %	> 90 %	I alt
				133,2	133,2

Etagering (areal med mere end 1 etage). Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med etagering i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 20 %	20-50 %	51-75 %	76 – 90 %	> 90 %	I alt
77,4	55,8				133,2

- Dødt ved

Dødt stående træ. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen efter antallet af dødt stående træ pr. ha (dbh > 10 cm, højde > 2 m):

< 1 stk/ha	1-5 stk/ha	> 5stk/ha	I alt
17,3	89,9	26,0	133,2

Dødt liggende ved. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen efter antallet af dødt liggende ved pr. ha (diameter > 25 cm, længde > 5 m):

< 1 stk/ha	1-5 stk/ha	> 5stk/ha	I alt
8,7	115,0	9,5	133,2

- Skovdrift

Jordbearbejdning. Arealet (ha) af hver forekomst er bl.a. fordelt til én af klasserne i tabellen efter andelen af jordbearbejdning i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Tegn på	4,8					4,8
Tydlig						0
Nylig	128,4					128,4

Spor efter kørsel med traktose/dybe spor. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen af spor efter kørsel i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
133,2					133,2

Stævningsdrift. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen bl.a. efter andelen med stævningsdrift i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Ophørt, men tydelige tegn	4,8					4,8
Nylig		40,8	20,5			61,3

Græsningsdrift. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen bl.a. efter andelen med græsningsdrift i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Ophørt, men tydelige tegn						0
Nuværende	17,1	14,8			8,3	40,2

Afvanding:

Det samlede areal (ha) er inddelt i følgende klasser mht. afvandingsforholdene:

A: Ingen grøfter

B: Gamle grøfter, ikke fungerende (fyldt op/tilstoppede)

C: Gamle grøfter, fungerende (ikke vedligeholdt indenfor de seneste ca. 6 år)

D: Grøfter vedligeholdte indenfor de seneste ca. 6 år

E: Nye grøfter eller grøfter uddybet indenfor 2 år

A	B	C	D	E	I alt
133,2					133,2

2.X.4 Naturtypens arter

- Karakteristiske arter

Der er registreret følgende karakteristiske arter:

- i 5 meter cirklerne

Art	Areal (ha)*
Bævreasp	47,0
Stilkeg	133,2

* Det samlede areal af forekomsterne, hvor arten optræder i 5 m cirklen

- på det øvrige areal (ha).

Art	Domine- rende	Alm.	Hyppig	Spredte	Få	I alt
Bævreasp		67,4	55,7	10,1		133,2
Dunbirk				35,3		35,3
Stilkeg	133,2					133,2
Vortebirk			20,5	28,2		48,7

- Invasive arter.

Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med invasive arter i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

Art	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
"Italiensk" gyvel	9,5					9,5

2.2 Data for *Elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld (91E0)

2.2.1 Beskrivelse af naturtypen

Fugtige til våde arealer i tilknytning til vandløb, eller af anden grund med en vis vandbevægelse, bevokset med (domineret af) rødel og/eller ask. Hyppige ledsagetræarter er dunbirk, skovelm, hvidpil og skørpil. Der er normalt en frodig bundflora med høje urter eller moseplanter, der trives med den rigelige tilgang af vand og næring.

Plantet (eller sået) skov er undtaget så længe den har plantagekarakter i kraft af ensaldrende træer i rækker. Når en plantet skov er uden plantagekarakter, og rummer enten oprindelig karakteristisk bundflora, sjældne arter eller arter af fællesskabsbetydning (se liste ved nøglen), er den omfattet.

Typiske eksempler er ask eller el ved væld, galleriskov langs vandløb (selv en strimmel på én træbredde), ellesumpe med vandbevægelse og askebevoksninger i tilknytning til vandløb. Bevoksningerne er ofte blandede med både el og ask, men dette er ikke et krav.

Følgende arter er karakteristiske for naturtypen: rød-el, grå-el, ask, hvidpil, skør-pil, dun-birk, skov-elm, angelik, vandkarse, engkarse, kær-star, kæmpe-star, akselblomstret star, tyndakset star, skov-star, kåltidsel, elfenbens-padderok, andre padderok-arter, alm. mjøduert, skov-storkenæb, engnellikerod, sværtevæld, lund-fredløs, skov-skræppe, lund-fladstjerne og stor nælde. Disse arters forekomst er ikke afgørende, men hvor de findes er der stor sandsynlighed for at arealet svarer til typen. I veludviklede tilfælde kan endvidere findes alm. fredløs, alm. hæg, gråpil, gul anemone, hjortetrøst, kvalkved, kærtidsel, druemunke, firblad, ægbladet fliglæbe, milturt-arter eller vorterod.

Arealer med stagnerende vand undtages, idet det er en anden Corine type, karakteriseret ved manglende vandbevægelse, mere sur bund og bl.a. følgende plantearter: forlænget star, kærangeløv, butfinnet mangeløv, kongebregne, tørst, tørvemos og dunbirk, d.v.s. det er en overgangstype mod de sure skovbevoksede tørvemoser. Selve vandarealet i form af væld eller vandløb hører til særskilte naturtyper. Se type 7220, Kilder og væld, hvis der vælder frit synligt kildevand frem (DMU 2005b).

2.2.2 Naturtypens areal

Der er kortlagt et samlet areal på 0,8 ha i H 15.

2.2.3 Naturtypens struktur og funktion

Nedenstående data stammer fra Skov- og Naturstyrelsens kortlægning af habitatnaturtyper.

- Skovstruktur

Selvfornyelse af karakteristiske træarter (mindst 2 planter pr. m²).

Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen af selvfornyelse i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

Art	< 1%	1-10%	11-30%	31-75%	>76%	I alt
Rødel		0,8				0,8

Kronedækning. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med kronedækning i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 20 %	20-50 %	51-75 %	76 – 90 %	> 90 %	I alt
		0,8			0,8

Etagering (areal med mere end 1 etage). Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med etagering i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 20 %	20-50 %	51-75 %	76 – 90 %	> 90 %	I alt
0,8					0,8

- Dødt ved

Dødt stående træ. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen efter antallet af dødt stående træ pr. ha (dbh > 10 cm, højde > 2 m):

< 1 stk/ha	1-5 stk/ha	> 5stk/ha	I alt
0,8			0,8

Dødt liggende ved. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen efter antallet af dødt liggende ved pr. ha (diameter > 25 cm, længde > 5 m):

< 1 stk/ha	1-5 stk/ha	> 5stk/ha	I alt
0,8			0,8

- Skovdrift

Jordbearbejdning. Arealet (ha) af hver forekomst er bl.a. fordelt til én af klasserne i tabellen efter andelen af jordbearbejdning i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Tegn på						0
Tydelig						0
Nylig						0

Spor efter kørsel med traktose/dybe spor. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen af spor efter kørsel i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
0,8					0,8

Stævningsdrift. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen bl.a. efter andelen med stævningsdrift i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Ophørt, men tydelige tegn		0,8				0,8
Nylig						0

Græsningsdrift. Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af klasserne i tabellen bl.a. efter andelen med græsningsdrift i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Ophørt, men tydelige tegn						0
Nuværende						0,8

Afvanding:

Det samlede areal (ha) er inddelt i følgende klasser mht. afvandingsforholdene:

A: Ingen grøfter

B: Gamle grøfter, ikke fungerende (fyldt op/tilstoppede)

C: Gamle grøfter, fungerende (ikke vedligeholdt indenfor de seneste ca. 6 år)

D: Grøfter vedligeholdte indenfor de seneste ca. 6 år

E: Nye grøfter eller grøfter uddybet indenfor 2 år

A	B	C	D	E	I alt
0,8					0,8

2.2.4 Naturtypens arter

- Karakteristiske arter i bundvegetation

Der er registreret følgende karakteristiske arter:

- i 5 meter cirklerne

Art	Areal (ha)*
Alm. mjørdurt	0,8
Engnellikerod	0,8
Gråel	0,8
Stor nælde	0,8
Vandkarse	0,8

* Det samlede areal af forekomsterne, hvor arten optræder i 5 m cirklen

- på det øvrige areal (ha).

Art	Domine- rende	Alm.	Hyppig	Spredte	Få	I alt
Alm. mjørdurt			0,8			0,8
Ask		0,8				0,8
Engnellikerod			0,8			0,8
Gråel		0,8				0,8
Skovelm				0,8		0,8
Stor nælde			0,8			0,8
Vandkarse			0,8			0,8

- Invasive arter.

Arealet (ha) af hver forekomst er fordelt til én af de 5 klasser i tabellen efter andelen med invasive arter i % af det samlede areal af hver enkelt forekomst:

Art	< 1%	1-10%	11-25%	26-50%	>50%	I alt
Ingen arter						

2.3 Data for kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand (7220)

2.3.1 Beskrivelse af naturtypen

Kilder og væld af denne type findes ofte som små delelementer i moser, kær, skov eller overdrev, men kan i visse tilfælde også være bevaret selv i det åbne agerland. Eksempler ses bl.a. i Grejs Ådalen, i randzonen af mosen ved Gentofte Sø samt en del steder i og ved Rold Skov-komplekset.

Udover en række almindelige rigkærsarter kan typen rumme en eller flere af følgende karakteristiske arter, men behøver ikke gøre det: Vibefedt, langakset star, krognæbstar, elfebens-padderok og mosserne *Catocopium nigratum*, *Cratoneuron commutatum*, *C. filicinum*, *Eucladium verticillatum*, *Gymnostomum recurvistrum*, *Drepanocladus vernicosus*, *Philonotis calcarta*, *Scorpidium revolvens*, *S. cossoni*, *Cratoneuron decipiens* og *Bryum pseudotriquetum*.

Følgende andre arter kan endvidere indikere typen ved at være vældindikatorarter: Gul stenbræk, vandkarse, sideskærm, milturter, vinget perikon og mosset *Paludella squarrosa*. Rummer vegetationen ved en kilde rigkærsarter, herunder f.eks. top-star, er det et sikkert tegn på at vandet er hårdt nok til at det er typen.

Væld findes ofte i type 7230 rigkær og i type 91E0 aske/elleskov. I de to naturtyper, som også rummer vældprægede plantesamfund, afgrænses type 7220 som selve kilden (vandareal) og tilhørende vegetation med forekomst af karakteristiske arter eller vældindikatorarter listet ovenfor.

Afgrænsningen mod blødtvandskilder sker lettest ud fra viden om grundvandets hårdhed med grænsen sat ved 8 graders hårdhed. Kilder med gul stenbræk omfattes som udgangspunkt af kildetype 7220, idet Warnckes plantelister og vandkemidata for jyske kilder, herunder dem med gul stenbræk, samt GEUS data for grundvandskemi, viser at både paludella-væld og gul stenbræk-kilder har tilstrækkeligt hårdt vand og relevante følgearter til at de skal henføres til type 7220. Det er følgelig et ret lille og ubetydeligt antal af kilder i DK, som har for blødt vand til type 7220.

Ifølge fortolkningsmanualen dannes der aktivt travertin eller tuf (kildekalk), hvilket der ifølge Professor Erling Bondesen, RUC, stort set altid gør, såfremt vandet er hårdt og der er tale om en kilde/et væld. Dannelsen af kildekalk er dog ofte utydelig for det utrænede øje, og ses ikke altid. I mange tilfælde afsløres dannelse af kildekalk af et gulligbrunt, rødligt eller hvidligt okkeragtigt mere eller mindre løst slam. Ifølge Corine er det ikke alle hårdtvandskilder, der udfælder kildekalk. Der skal således ikke foretages undersøgelser af dannelsen af kildekalk ved afgrænsningen af om konkrete kilder omfattes eller ej.

Der foreslås fastlagt en bagatelgrænse for sumpkilder, således at kun arealer, som på mindst 100 kvadratmeter rummer vand eller tilhørende vældpræget vegetation medtages. Strøm- og bassinkilder bør grundet deres sjældenhed medtages uanset størrelse og vegetation. Hvis kilden/vældet er fuldstændig lavet om til kunstig tilstand, så der ikke er basis for naturlig flora, fauna eller hydrologi, anses det ikke for en naturtype i direktivets forstand (DMU 2005b).

2.3.2 Naturtypens areal

Der er kortlagt et samlet areal på 0,04 ha i H 15.

2.3.3 Naturtypens hydrologiske forhold

Vandhuller, kilder og væld:

Arealer med vandhuller, kilder og væld (ha) er inddelt i følgende klasser:

A: Naturlig hydrologi (ingen dræning eller andre forstyrrelser)

B: Overvejende naturlig hydrologi med kun mindre forstyrrelser

C: Delvis genoprettet naturlig hydrologi (ophørt dræning m.v.)

D: Tydelig påvirkning af dræning og/eller opfyldning

E: Helt eller næsten helt tørlagt

A	B	C	D	E	I alt (ha)*
0,04					0,04

* Det samlede areal af forekomsterne angives med to decimaler pga. naturtypens størrelse

2.4 Data for Odder *Lutra lutra* (1355)

2.4.1 Beskrivelse af arten

En detaljeret beskrivelse af arten kan ses på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: www.skovognatur.dk/emne/Natura2000.

2.4.2 Levested

Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes såvel i stillestående som rindende vand i både saltvand og ferskvand. Søer og moser med store rørskovsområder er især velegnede levesteder (DMU 2006).

Der henvises til Nordjyllands Amts basisanalyse, hvor der er en kortlægning af levesteder for odder i H15 (Nordjyllands Amt 2006)

2.4.3 Bestand

I forhold til det øvrige Europa er den danske odderbestand meget isoleret og har en bestandsstørrelse, der gør det usikkert, om den genetiske variation kan opretholdes. Den nationale bevaringsstatus er derfor foreløbigt vurderet som usikker (DMU 2000).

I Rødliste 1997 er Odder kategoriseret som ”sårbar”(Skov- og Naturstyrelsen 1998).

Overvågningsresultater for odder:

Amt	Antal stationer	Antal positive stationer i 1996	Antal positive stationer i 2004
Nordjylland	150	57 stk. (38 %)	136 stk. (91 %)

Kilde: DMU 2006

Det vurderes, at den odderen er vidt udbredt i H15 og F1.

Bilag 3 Foreløbig trusselsvurdering

I direktiverne er der krav om at fastholde eller genoprette ”gunstig bevaringsstatus” for de habitatnaturtyper og arter, som områderne er udpeget af hensyn til. For at en habitatnaturtype eller art kan siges at have gunstig bevaringsstatus skal en række kriterier være opfyldt:

En habitatnaturtypes bevaringsstatus anses for “gunstig”, når

- ”det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område er stabile eller i udbredelse”, og
- ”den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dens opretholdelse på lang sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid”, og
- ”bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig.”

(DMU 2003)

En arts bevaringsstatus anses for “gunstig” når

- ”data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levested”, og
- ”artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket”, og
- ”der er – og sandsynligvis fortsat vil være – et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande”.

(DMU 2003)

Truslerne omfatter påvirkninger, hvor der er en begrundet mistanke om, at de har en negativ betydning for naturtilstanden. De største trusler er gennemgået i de følgende afsnit.

3.1 Reduceret areal

Antallet af plante- og dyrearter på en lokalitet afhænger, alt andet lige, af lokalitetens størrelse, således at et større areal kan oppebære et større antal arter. Store lokaliteter kan desuden typisk indeholde større bestande af de enkelte arter end små lokaliteter.

Reduktion af en naturtypes areal vil derfor betyde, at der først sker en reduktion af bestandsstørrelserne af de enkelte arter, hvorefter nogle af bestandene forsvinder, og endelig vil de enkelte arter begynde at uddø.

Det reducerede areal kombineret med forringede levevilkår i mange af de resterende naturområder har bevirket, at de forskellige plante- og dyrearter i stadig stigende grad får opsplittet deres bestande i mindre og isolerede delbestande. Sådanne små isolerede bestande er betydelig mere udsatte for at uddø end store sammenhængende bestande pga. indavl og tilfældige katastrofer. Når arterne er forsvundet fra sådanne isolerede lokaliteter, vil det ofte være vanskeligt for nye bestande at sprede sig dertil, netop fordi lokaliteterne er isolerede.

Reduktion af arealet af en habitatnaturtype eller en arts levested i skov kan f.eks. skyldes en aktiv konvertering til andre træarter, naturlig dynamik eller ændrede afvandingsforhold. I visse tilfælde kan både naturlig dynamik og genopretning af naturlig hydrologi medføre en acceptabel formindskelse af et naturareal. Således skal betydningen af udvikling af habitatnaturtyperne indbyrdes vurderes i forhold til det samlede areal med hver habitatnaturtype både lokalt, regionalt og nationalt.

3.2 Intensiv skovdrift

Intensiv skovdrift kan være en trussel mod habitatnaturtyper og arter. Det kan f.eks. dreje sig om:

- *Forstyrrelse af jordbund*

Forstyrrelse af jordbunden kan skade habitatnaturtypernes strukturer og arter. Jordbunden kan f.eks. forstyrres ved jordbearbejdning i forbindelse med foryngelse af skov eller kørsel i forbindelse med mekaniseret skovning og udkørsel af træ.

- *Anvendelse af pesticider*

Sprøjtning med pesticider kan skade habitatnaturtypernes arter. Der kan både være tale om anvendelse af pesticider direkte på arealerne og om vinddrift af pesticider fra nærliggende land- eller skovarealer, som sprøjtes.

- *Plantning og efterbedring*

Plantning og efterbedring kan medføre en strukturel ensretning sammenlignet med naturlig foryngelse.

- *Hugst*

Hugstindgreb kan være en trussel, som helt kan fjerne skovnaturtyper og arters levesteder (renafdrift) eller forskyde træartssammensætningen og medføre en strukturel ensretning af bevoksninger.

- *Ophør med naturvenlige driftsformer*

Mange arter og strukturer er knyttet til og afhængige af naturvenlige driftsformer. Det kan eksempelvis være gamle driftsformer som stævnings- eller græsningsskov samt urørt skov. Derfor er ophør af disse naturvenlige driftsformer en trussel mod habitatnaturtyper og arter.

Anvendelse af gødning er behandlet i afsnit 3.3 om eutrofiering, mens *afvanding* er behandlet i afsnit 3.4 om hydrologi.

I bilag 2 er der lavet en sammenstilling af data om de enkelte habitatnaturtyper og arter. Der fremgår følgende af bilaget:

- *Forstyrrelse af jordbund*

Det fremgår af DMU-rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at arealandelen med uforstyrret jordbund (f.eks. uden jordbearbejdning og kørsel) skal være stabil eller stigende. Jordbearbejdningen må foretages på op til 1/3 af en flade, hvis denne har været jordarbejdet tidligere (DMU 2003).

Der er ikke registreret tegn på jordbearbejdning af de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i habitatområdet.

- Hugst

Skovnaturtyperne skal have en kronedækningsgrad > 50 % af de træarter, der hører til naturtypen (DMU 2005a).

På baggrund af bilag 2 kan det konkluderes, at der:

- på 99 % af arealet med skovnaturtyper er en kronedækningsgrad > 90 %
- på 1 % af arealet med skovnaturtyper er en kronedækningsgrad på 51-75 %

Kronedækningsgraden i området indikerer, at der føres en hugst i området, som ikke udgør en trussel mod sikring af en kronedækningsgrad på > 50 %. Den registrerede kronedækningsgrad omfatter dog alle træarter på arealet, og ikke kun de træarter, der naturligt hører til skovnaturtypen.

- Ophør med naturvenlige driftsformer

Der er registreret tegn på ophørt stævningsdrift på 46 % af det samlede areal med egekrat (9190). I områdets eneste forekomst af elle- og askeskov (91E0) er der tegn på ophørt stævningsdrift.

Nuværende græsningsdrift er i varierende omfang konstateret på 17 % af det samlede areal med egekrat (9190). Områdets eneste forekomst af elle- og askeskov (91E0) er i nuværende græsningsdrift. Der er ikke registreret skovnaturtypearealer med tegn på ophørt græsning.

På baggrund af ovennævnte registreringer er der grundlag for at konkludere, at der er behov for at undersøge anvendelse af stævningsdrift nærmere for at sikre, at anvendelsen er stabil eller stigende. Der er ikke grundlag for at konkludere, at der har været væsentlige negative ændringer i arealet med græsningsdrift.

3.3 Eutrofiering

Kvælstof er fra naturens hånd begrænsende næringsstoffer for mange økosystemer. Når et naturområde belastes med ekstra næringsstoffer (eutrofieres), fører det til ændret artssammensætning, fordi konkurrencestærke og kraftigt voksende plantearter (som f. eks. *stor nælde*, *blåtop* og *vild kørvel*) bliver begunstiget på bekostning af lavtvoksende og konkurrencesvage plantearter (såkaldte nøjsomhedsarter).

Eutrofieringen kan blive så kraftig, at naturtypernes tålegrænse² bliver overskredet. Resultatet bliver, at flere af de karakteristiske nøjsomhedsarter forsvinder, og naturtypernes tilstand ændres. Selv små ekstra tilførsler af næringsstoffer kan på sigt føre til ændret artssammensætning. Eutrofiering af naturområder kan ske i form af direkte tilførsel af gødning eller indirekte i form af f.eks. kvælstofdeposition fra luften eller jordfygning fra marker.

Eutrofiering af skovarealer kan påvises på flere måder, f.eks. ved forekomst af negative strukturer, mange plantearter med god tilpasning til at vokse på næringsrig jordbund eller ved at måle eller modelberegne depositionen af kvælstof fra luften.

² Tålegrænsen er et mål for et naturområdes følsomhed for luftforurening. Tålegrænsen kan defineres som "En kvantitativ vurdering af den belastning med et eller flere forurenende stoffer, hvorunder effekter på udvalgte følsomme elementer af natur og miljø ikke forekommer vurderet med den bedste nuværende viden".

Tålegrænser

Alle de registrerede skovnaturtyper i H15 er kvælstoffølsomme med tålegrænser på 10-20 kg N/ha/år. Modelberegninger kan give lavere tålegrænser, ned til 7 kg N/ha/år. Tålegrænsen for naturtypen kilder og væld (7220) er angivet til at ligge i intervallet 15-25 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen 2005).

Kvælstof-deposition

Den gennemsnitlige afsætning af kvælstof fra luften er følgende for de enkelte kommuner i H15, hvor der er kortlagt skovnatur:

	NH _y (kg N/ha)	NO _x (kg N/ha)	Total N (kg N/ha)
Nibe	9,6	5,7	15,3
Års	11,6	5,7	17,3
Lands gennemsnit	9,1	6,8	15,9

Tabel bilag.3.3. Baggrundsbelastningen (i kg N/ha/år) i de kommuner der ligger indenfor Natura 2000 området. Der refereres til kommuneinddelingen fra før den 1. januar 2007. Kvælstof-depositionen er angivet som kommunevise gennemsnit af hhv. NH_y (ammoniak og ammonium), NO_x (kvælstofoxider, salpetersyre og nitrat) og total N (samlet tør- og våddeposition) (Skov- og Naturstyrelsen 2005).

Den gennemsnitlige deposition i de to kommuner, der dækker landområderne i H15 syd for Limfjorden, er således på 16,3 kg N/ha/år, hvilket ligger over landsgennemsnittet på 15,9 kg N/ha/år.

En betydelig del af NH_y-fraktionen består af ammoniak fra lokale husdyrbrug, som er ujævnt fordelt i landskabet. Hertil kommer, at afsætningen af kvælstof på forskellige overfladetyper varierer i forhold til ruheden. Skov har stor ruhed, og derfor er der en større depositions hastighed i skove. Særligt udsatte er skovkanter, hvilket har stor betydning i Danmark, da en væsentlig del af de danske skove er små og derfor har relativ stor rand. Endvidere er der en særlig stor deposition i bevoksninger med nåletræ (Skov- og Naturstyrelsen 2003).

Det er muligt at korrigere de kommunevise gennemsnitstal i forhold til lokal husdyrtæthed og til forskellige naturtypers ruhed inden for habitatområdet.

Skov & Landskab har estimeret, at f.eks. ruheden af løvskov medfører en korrektion af den gennemsnitlige kvælstofdeposition på 2 i skovkanter (0-25 m) og 1,5 i overgangszonen (25-50 m) (Skov & Landskab 2006b).

Overskridelse af tålegrænse

Det fremgår af DMU-rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003).

Skovnaturtyperne i H15 består af hovedsageligt af egekrat på dalsiderne i Sønderup Ådal. I den østligste del ved Højris Mølle er der lidt større sammenhængende skovområder, mens den øvrige og arealmæssigt største del er mere præget af småskove med mange skovkanter og rande.

Eutrofieringen vurderes at være en aktuell trussel i de mange skovkanter og overgangszoner i H15. Den gennemsnitlige deposition i den indre del af skovene ligger i den høje ende af

intervallet med tålegrænsen for skovnaturtyperne. Supplerende modelberegninger kan afsløre, om tålegrænsen er overskredet i den indre del af skovene.

3.4 Hydrologi

En naturlig hydrologi uden afvanding eller vandløbsvedligeholdelse vil som hovedregel fremme den mest naturlige udvikling af de forskellige naturtyper. Afvanding samt nærtliggende vandindvinding sænker det naturlige vandspejl og medfører en gradvis udtørring af arealet.

Det fremgår af ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at der skal være en stabil eller faldende indsats for oprensning af vandløb og nygravning af grøfter (DMU 2003).

Det fremgår af bilag 2, at afvandingsforholdene for skovnaturtyperne er som følger:

Afvanding

- på 100 % af arealet er der ikke grøfter

Der er i den fredskovspligtige, skovbevoksede del af habitatområdet registreret et lille areal på 0,04 ha med naturtypen kilde og væld (7220). Endvidere er der i skovnaturtyperne registreret mindre forekomster af kilder og væld som en del af disse naturtyper. Alle de registrerede kilder og væld har en naturlig eller overvejende naturlig hydrologi med ingen eller kun mindre forstyrrelser.

Samlet vurderes hydrologien i området ikke at være nogen trussel for skovnaturtyperne og kilder og væld i området, da de hydrologiske forhold i området er overvejende naturlige. Enhver ændring i hydrologien i området kan være en potentiel trussel.

3.5 Invasive arter

Arter, der ikke er kommet naturligt til landet og som er bevidst indført eller tilfældigt slæbt ind af mennesker, kaldes introducerede arter. En lille mængde af disse arter kan vise sig problematiske, hvis de spreder sig til naturen. Disse arter kaldes invasive arter.³

Mange af de invasive arter er efterhånden blevet et stort problem, for de spredes og etablerer sig i beskyttede naturtyper. Her kan de danne store bestande og derved fortrænge det vilde plante- og dyreliv.

Selvsåede nåletræarter (undtagen skovfyr, taks og ene) betragtes i denne sammenhæng som invasive arter, hvis de vokser på arealer med habitatnaturtyper. Dog kan rødgran indgå som en naturlig del af skovbevoksede tørvemoser (91D0).

Det fremgår af bilag 2, at der er beskedne fund af ”Italiensk” gyvel. Skov- og Naturstyrelsen vurderer at den pågældende art ikke udgør nogen egentlig trussel mod skovnaturtyper i området.

Det fremgår af DMU-rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at kronedækningsgraden af ikke-hjemmehørende (uønskede) træarter ikke bør overstige 10 % (DMU 2003).

³ Kilde: Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside www.skovognatur.dk

I forbindelse med Skov- og Naturstyrelsens flora-registreringer fremgår det, at der er spredte forekomster af selvsåede nåletræer i egekrafterne. Omfanget af selvsåninger er på et beskedent niveau og udgør ikke nogen trussel mod skovnaturtypen.

3.6 Forstyrrelse af arter

Der er ved gennemgang ikke konstateret tegn på forstyrrelser af odder i området.

3.7 Andre trusler

For stilkegeskove og krat på mager sur bund (9190) fremgår det af DMU-rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at den vigtigste trussel er indvandring af skyggetålende træer, som med tiden vil overvokse egebevoksningerne og forhindre selvforyngelse af eg (DMU 2003).

Der er i varierende grad konstateret naturlige selvforyngelser af ær på ca. 46 % af det samlede areal med stilkegeskove og krat på mager sur bund (9190).

Truslen vurderes til muligvis at udgøre et problem på lang sigt.